

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่อง

The Development of Read-aloud Model Using Picture Books to Enhance Joyful and Meaningful Learning Process in Early Childhood and Lower Elementary School Students:

Case Study of Sand-box Schools

ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.รังรอง	สมมิตร
อาจารย์ ดร.รุจน์	ภาชา
อาจารย์ ดร.ธรรมโชติ	เอี่ยมทัศนะ
อาจารย์ ดร.นันทิณา	นิลาชน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ	ประทุมทอง
อาจารย์กณิการ์	พงศ์พันธุ์สถาพร

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ

โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข:

อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน)
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึกษา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและ
มีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง

ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.รังรอง	สมมิตร
อาจารย์ ดร.รุจน์	ภาชา
อาจารย์ ดร.ธรรมโชติ	เอี่ยมทัศนะ
อาจารย์ ดร.นันทิณา	นิลาชน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ	ประทุมทอง
อาจารย์กณิการ์	พงศ์พันธุ์สถาพร

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ

โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข:

อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน)
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึกษา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทสรุปผู้บริหาร

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในทุกมิติ ส่งผลให้เกิดปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) โดยเฉพาะการรับรู้ภาวะถดถอยด้านการอ่านซึ่งมีค่าเฉลี่ยถดถอยมากที่สุด รวมถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สัมพันธภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง ส่งผลไปถึงสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนที่ลดน้อยลง จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงนำมาสู่การนำเสนอแนวทางกรแก้ไขปัญหาด้านการอ่านด้วย งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาสถานศึกษานำร่อง” มีวัตถุประสงค์งานวิจัย 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมผสานวิธี (mixed method) โดยใช้การออกแบบการพัฒนาวิธีการ (treatment-development design) มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในพื้นที่โรงเรียนนำร่องของโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข สำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาล และครูประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 34 คน ได้มาโดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ส่วนเด็กระดับชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาล จำนวน 403 คน และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 163 คน จาก 9 โรงเรียน ใช้เด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่เรียนกับครูกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพการณ์ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อเตรียมพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (early literacy) ในเขตพื้นที่โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

การเก็บข้อมูลงานวิจัยในเชิงปริมาณเริ่มต้นจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้แบบอบรมเชิงปฏิบัติแก่ครูกลุ่มเป้าหมาย แล้วให้ครูกลุ่มเป้าหมายนำรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นไปทดลองใช้ โดยทำงานร่วมกับโค้ชการอ่าน (reading coach) จัดการหนุนเสริมเพื่อให้เกิดการเสริมพลังและ

การเปลี่ยนแปลง โดยครูเป้าหมาย โค้ชการอ่านและคณะผู้วิจัยดำเนินการติดตามระหว่างการใช้รูปแบบ จากนั้นประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านหนังสือให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและการประเมินระดับความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น เทียบกับเกณฑ์หลังการใช้รูปแบบที่เกณฑ์ผ่านร้อยละ 82.50 โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ใช้สถิติทดสอบที (One sample t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

1.1 สภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนหลังภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

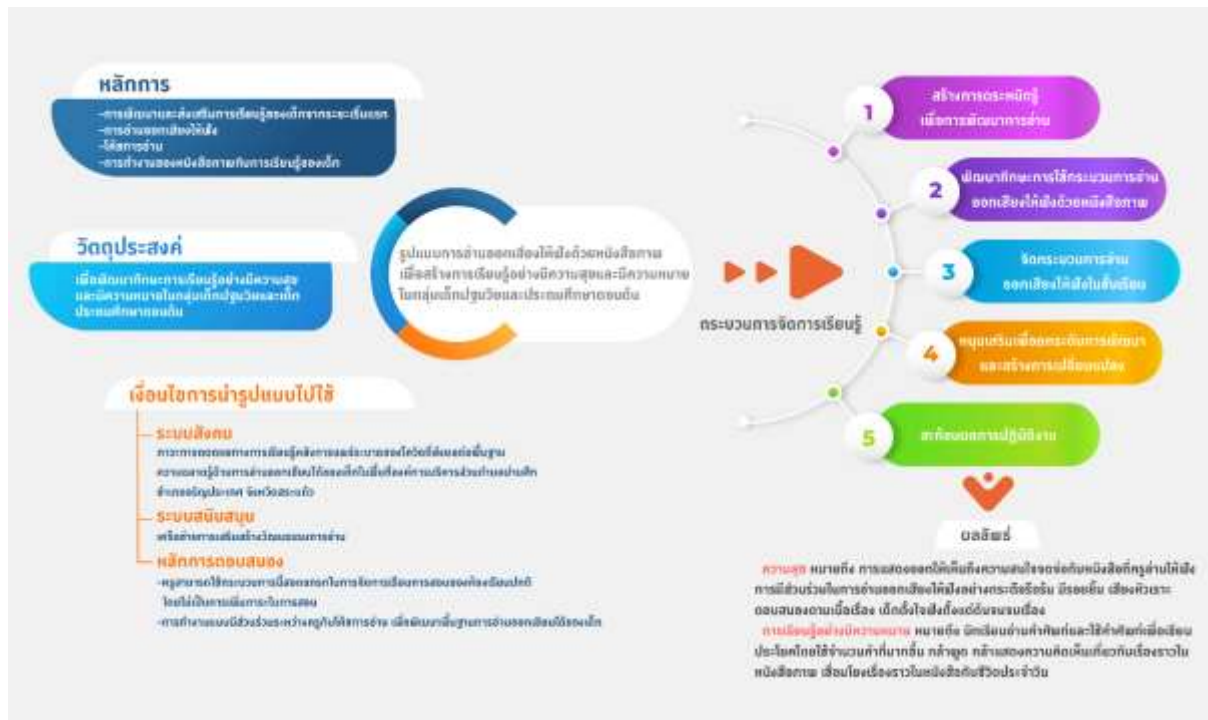
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในพื้นที่ รับผิดชอบเด็กนักเรียนระดับชั้นเตรียมอนุบาลและชั้นอนุบาล 1 สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก จำนวน 5 ศูนย์ และโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 และระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 สภาพของโรงเรียนจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อม จัดการเรียนรู้และพัฒนาในด้านการอ่านเขียนเรียนรู้ของนักเรียนในปีการศึกษา 2565 พบว่า การจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับชั้นเตรียมอนุบาล อนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น ประสบสถานการณ์เดียวกัน คือ ความถดถอยทางการเรียนรู้ (learning loss) ด้วยผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ ในช่วงเวลาดังกล่าวเด็กนักเรียนต้องพึ่งพาการเรียนรู้พื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญ แต่ด้วยสภาพบริบทสังคมและชุมชนเกษตรกร ผู้ปกครองส่วนมากในชุมชนไม่มีเวลาในการดูแลและพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้อย่างเต็มศักยภาพ

เมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่บ้าง ไม่สามารถจัดกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมาก โดยจัดการเรียนการสอนแบบเหลื่อมเวลาในแต่ละระดับชั้น ลดเวลาทำกิจกรรม ส่งผลให้การพัฒนาพื้นฐาน

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนไม่ต่อเนื่อง และในปัจจุบันสถานการณ์มีความคลี่คลายลง เมื่อสถานศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ การฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนจึงเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของครูมีความจำเป็นที่จะต้องหาเครื่องมือเพื่อฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านเสริมเพิ่มเติมจากวิธีการสอนปกติ

1.2 รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาแบบฯ ที่สามารถนำไปใช้ได้กับเด็กนักเรียนทั้งในกลุ่มเด็กปฐมวัย และประถมศึกษาตอนต้น โดยผ่านการร่างและการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏดังภาพประกอบต่อไปนี้

1.2.1 หลักการ

- การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจากระยะเริ่มแรก ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นในการอ่านเขียนของเด็ก (conventional literacy) ในช่วงการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษาตอนต้น (อายุตั้งแต่ 3-9 ขวบ) จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม สร้างมโนทัศน์ และทักษะในการรับรู้ด้านภาษาผ่านการพัฒนาการอ่าน เริ่มต้นหัดเขียน และสร้างองค์ความรู้ทางภาษาเน้นไปที่กระบวนการและกลวิธีสำหรับเด็กนักเรียนในการสร้างความสนใจ กลวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่านจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้างความเข้าใจ การเพิ่มพูนทักษะปฏิบัติ และการวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเรียนรู้กับเพื่อนและผู้อื่น

- การอ่านออกเสียงให้ฟัง (read aloud) เป็นการเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ การเข้าใจคำศัพท์จำนวนมากและหลากหลายทำให้เด็กเกิดการพัฒนาความเข้าใจจากการฟัง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำ

ความเข้าใจจากการอ่านให้เด็กฟัง (read aloud) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เด็ก ผู้อ่านคือผู้ปกครองหรือครู หนังสือที่ใช้อ่านให้ฟังควรเป็นหนังสือภาพ (picture book) ที่เหมาะสมกับวัยเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก มีภาพประกอบดูง่าย ชัดเจน เนื้อหากระชับ เล่าเรื่องด้วยรูปประโยคซ้ำ ๆ ตัวอักษรไม่มาก ไม่จำเป็นต้องมีอักษรบรรยายภาพหรือเรื่องราวอย่างละเอียด ภาพและเรื่องราวจะต้องเหลือพื้นที่ให้เด็กคิด ได้เชื่อมโยงและคาดเดา เรื่องราวได้ด้วยตนเอง วิธีการอ่านออกเสียงให้ฟัง ครูจำเป็นต้องถือหนังสือในลักษณะที่เด็กสามารถดูภาพ หรือ สัญลักษณ์ในหนังสือได้ชัดเจนระหว่างฟังข้อความที่ครูอ่าน ครูอ่านให้เด็กฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องเพื่อให้เด็กจะได้ฟังและจดจ่อติดตามเรื่องราวในหนังสืออย่างต่อเนื่องไม่สะดุดเป็นช่วง ๆ แต่เมื่ออ่านจนจบเรื่องแล้วครูสามารถชวนเด็ก ๆ พูดคุยโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังจบไปได้

- **โค้ชการอ่าน** คือ ผู้มีประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการอ่านให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ทำงานร่วมกับครูในฐานะเพื่อนที่มีทักษะและประสบการณ์ การเป็นโค้ชการอ่านมีกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติหลากหลาย ทั้งการสังเกตชั้นเรียนและให้การสะท้อนกลับแก่ครู การเป็นผู้อ่านช่วยการการเรียนรู้ ช่วยแนะนำครูเกี่ยวกับเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง ช่วยครูใหม่ให้วางแผน และจัดการโปรแกรมการอ่านของชั้นเรียนตนเองได้ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะครู รวมไปถึงการจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถทำงานพัฒนาการอ่านของเด็กนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **การทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก** หนังสือภาพเป็นหนังสือที่อ่านง่ายเหมาะสำหรับนักอ่านที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมากนักโดยเฉพาะการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กนักเรียนในวัยแรกเริ่มต้นการพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่เด็กเตรียมอนุบาล อนุบาล และนักเรียน ประถมศึกษาตอนต้น การอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพที่ถูกวิธีจะส่งผลต่อสมองของเด็กเป็นการฝึกคิดขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อการรับรู้ด้านภาษา รวมทั้งเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ให้เด็กโดยอัตโนมัติเมื่อเด็กเติบโตและเรียนในระดับที่สูงขึ้นก็จะสามารถทำความเข้าใจและรู้ความหมายของคำศัพท์เร็วขึ้น เป็นการเรียนรู้จากบริบทของภาพที่เป็นคลังคำศัพท์ไว้แล้ว ช่วยให้การอ่านออกเขียนได้ของเด็กพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้นในเวลาต่อมา

1.2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัย และเด็กประถมศึกษาตอนต้น

1.2.3 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

- **ระบบสังคม** ภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้หลังการแพร่ระบาดของโควิดที่ส่งผลต่อพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

- **ระบบสนับสนุน** เครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

- **หลักการตอบสนอง** ครูสามารถใช้กระบวนการนี้สอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของห้องเรียนปกติโดยไม่เป็นการเพิ่มภาระในการสอน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างครูกับโค้ชการอ่าน เพื่อพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ของเด็ก

1.2.4 กระบวนการ ผู้วิจัยออกแบบกระบวนการของรูปแบบฯ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างการตระหนักรู้เพื่อการพัฒนาการอ่าน โดยการอ่านกับการแก้ไขปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน และการนำเสนอบทเรียนจากโรงเรียนและชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 2 พัฒนาทักษะและความรู้ในการใช้กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ โดยเน้นความรู้เกี่ยวกับหนังสือภาพกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง ฝึกการอ่านออกเสียงให้ฟัง และการจัดกระบวนการอ่านออกเสียงในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 จัดกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการอ่าน ครูปฏิบัติกรอ่านออกเสียงให้ฟังและจัดทำบันทึกรายการหนังสือและความถี่ในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ และประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนทั้งความสุข ความสนใจและความก้าวหน้าทางภาษา

ขั้นที่ 4 หนุนเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยติดตาม สนับสนุนและช่วยเหลือติดตาม สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะ เทคนิควิธีเชิงวิชาการโดยโค้ชการอ่าน สนับสนุนชุดหนังสือตามลำดับกิจกรรม และจัดพื้นที่หรือเวทีในการแสดงผลงานเพื่อกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการและผลลัพธ์การปฏิบัติงานระหว่างทาง และสะท้อนผลเพื่อประเมินการเรียนรู้หลังจากใช้กระบวนการ

1.2.5 ผลลัพธ์

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง การมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ ตอบสนองตามเนื้อเรื่อง เด็กตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

(1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การให้ความสนใจและนั่งประจำที่เมื่อครูอ่านหนังสือให้ฟัง มีอารมณ์ร่วม รอยยิ้ม หัวเราะ หรือภาคภูมิใจตามเรื่องราวและตัวละครในหนังสือ มีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือภาพหลังจบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง

(2) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง โดยให้ความสนใจ ชอบ และเรียกร้องให้ครูอ่านหนังสือเรื่องใหม่ ๆ ให้ฟัง สนใจอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบ เข้าใจอารมณ์ที่ตัวละครถ่ายทอด มีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร มีรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ มีความต้องการให้ครูอ่านหนังสือให้ฟังทุกสัปดาห์ มีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง สามารถจดจำตัวละครและเรื่องราวในหนังสือที่อ่านได้ และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องในหนังสือภาพ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพกับเพื่อนหลังครูอ่านให้ฟัง ลงมือทำกิจกรรมหลังการอ่านด้วยความตั้งใจ

2. การเรียนรู้อย่างมีความหมาย หมายถึง การอ่านคำศัพท์และใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคโดยใช้จำนวนคำที่มากขึ้น กล่าวพูดกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตประจำวันของเด็กและนักเรียน โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความหมายของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

(1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็น เชื่อมโยงเหตุการณ์กับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง สนใจหนังสือมากขึ้น หยิบหนังสือที่สนใจมาให้ครูอ่านให้ฟัง สามารถหยิบและจับหนังสือด้วยท่าทางที่ถูกต้อง ใช้หนังสืออย่างทะนุถนอม และขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน

(2) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเรียนรู้และอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น ใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคได้ยาวขึ้น ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือให้ฟัง กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว ในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สนใจที่จะอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น หยิบหนังสือมาอ่านด้วยตนเองหรืออ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน เริ่มต้นการอ่านด้วยตนเอง สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง มีความต้องการยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน มีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ

1.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพสรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมากที่สุด ($Mean=3.77, S.D.=0.09$) โดยรายการประเมินทุกข้อคำถามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งความเหมาะสมด้านความชัดเจนของหลักการอ่านออกเสียงให้ฟังและความชัดเจนของกระบวนการในรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($Mean=4.00, S.D.=0.00$)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาต้นแบบ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ระดับการรับรู้การเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์และผลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายซึ่งแบ่งเป็นนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาลจำนวน 403 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 163 คน พบว่า เด็กชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาลส่วนมากศึกษาอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลธรรมศิริวิทยาการ (ร้อยละ 23.8) ส่วนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นส่วนมากศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2 (ร้อยละ 39.9) เมื่อพิจารณาระดับชั้นที่กำลังศึกษาส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล (ร้อยละ 36.5) ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนมากกำลัง

ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 34.4) และช่วงเวลาที่อ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทาน ส่วนใหญ่อ่านในช่วงเวลาโฮมรูม (ร้อยละ 94.5) รองลงมาเป็นเวลาเย็นก่อนกลับบ้าน (ร้อยละ 89)

2.2 ระดับการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ผลการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยภาพรวมของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาลมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในระดับมากที่สุด (Mean=3.42, S.D.=0.43) และทุกรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในระดับมากที่สุด (Mean=3.52, S.D.=0.40) และทุกรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการรับรู้ที่นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟังมีค่าเฉลี่ยการรับรู้มากที่สุด (Mean=3.77, S.D.=0.47) รองลงมาเป็นการรับรู้ที่นักเรียนมีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ (Mean=3.67, S.D.=0.56)

2.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายสำหรับเด็กเตรียมอนุบาลและอนุบาล หลังการใช้รูปแบบฯ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 82.50

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและระดับชั้นอนุบาล จำนวน 403 คน มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(402) = 5.806, p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 5.73$)

2.4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลังการใช้รูปแบบฯ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 82.50

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 163 คน มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(162) = 6.869, p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 6.89$)

2.5 ผลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู

1) การสนทนากลุ่มหลังการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู สรุปได้ว่า การอ่านออกเสียงให้ฟังช่วยให้เด็กและนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข บรรยากาศของชั้นเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ตัวเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนประเด็นของการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความหมายพบว่าหลังจากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังโดยครู เด็กนักเรียนสามารถ

เชื่อมโยงเนื้อหาและประสบการณ์จากหนังสือภาพไปใช้ในชีวิตจริง และรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังยังช่วยเพิ่มความสนใจในการเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

2) การอ่านอย่างมีความสุขและการอ่านอย่างมีความหมายที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นผลมาจากรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพที่พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน หัวใจสำคัญของกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ประสบความสำเร็จจะต้องเน้นไปที่ความถี่ในการอ่าน คุณภาพของหนังสือภาพ และกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ถูกรวบรวมไปจนถึงการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครูกับโค้ชการอ่าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นช่วยแก้ปัญหาคาดกอดของการเรียนรู้ด้านการอ่านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีการศึกษาสภาพการณ์และบริบทในเชิงคุณภาพเพื่อให้ข้อมูลมีความอึดตัวเพียงพอต่อการพัฒนารูปแบบฯ ในการพัฒนา ในการนำรูปแบบฯ จากผลการวิจัยไปใช้จึงควรศึกษาบริบทชุมชนอย่างรอบด้าน

2. ปัจจัยความสำเร็จประการหนึ่งของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมาจากการประสานความร่วมมือ และการหนุนเสริมของเครือข่ายในหลายภาคส่วนทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่น มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) สถาบันผลิตครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการนำรูปแบบฯ จากผลการวิจัยไปใช้จึงควรได้พิจารณาถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในบริบทนั้น ๆ เพื่อเป็นต้นทุนทางสังคมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการกระบวนการทำงานและนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ให้เกิดประสิทธิผลแก่เด็กและนักเรียน

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะทางภาษาในระยะแรกเริ่ม (early literacy) ให้กับเด็กปฐมวัยและการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กในรอยเชื่อมต่อกับปฐมวัยสู่ชั้นประถมศึกษาโดยเฉพาะทักษะพื้นฐานทางภาษา (conventional literacy) ด้วยรูปแบบฯ ของผลการวิจัย ต้องอาศัยความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของบทบาทผู้ใหญ่ที่มีต่อการอ่านให้ฟังสม่ำเสมอ เข้าใจและมีทักษะในการใช้หนังสือภาพและกระบวนการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้งนี้ความตระหนักรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ยังอยู่ในวงจำกัด ควรที่จะขยายความเข้าใจนี้ออกไปในวงกว้างทั้งในระดับสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น รวมถึงสถาบันผลิตครู

4. หนังสือภาพเป็นเครื่องมือสำคัญและส่งผลต่อการสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นดังผลการวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและระดับ

ปฏิบัติการควรส่งเสริมให้เกิดระบบสนับสนุนเพื่อให้มีหนังสือภาพที่หลากหลายและจำนวนมากเพียงพอต่อการใช้งานของครูและผู้ดูแลเด็ก รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือภาพให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณหรือการจัดหาหนังสือภาพเพื่อการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้งในกลุ่มผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในระดับการบริหารส่วนท้องถิ่น

5. โค้ชการอ่าน มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการของรูปแบบฯ รวมถึงการหนุนเสริมการปฏิบัติงานงานพัฒนาการอ่านของครูในสถานศึกษาได้อย่างดี หากสามารถพัฒนาโค้ชการอ่านซึ่งมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กด้วยการอ่านขึ้นในโรงเรียนได้ก็จะยิ่งทำให้กระบวนการของรูปแบบฯ ขยายออกไป ทั้งนี้สถานศึกษาอาจใช้แนวทางของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้แก่ การจัดให้เกิดบรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันเทคนิควิธีการของอ่านหนังสือให้เด็กฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย การพัฒนาและสร้างสรรค์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพและการอ่านให้ฟัง รวมไปถึงการวางเป้าหมายร่วมกันของวง PLC ในการพัฒนาการอ่านของเด็กนักเรียนในวัยต่อไปจากหนังสือภาพสู่หนังสือที่มีความหลากหลายหรือการอ่านวรรณกรรมเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองขยายผลในโรงเรียนทั้งที่มีบริบทพื้นที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน
2. ควรมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินการเรียนรู้ที่มีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เกิดขึ้นจากการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพในหลากหลายมิติ
3. ควรมีวิจัยและพัฒนารูปแบบของกิจกรรมหลังการอ่านออกเสียงให้เด็กฟังที่สามารถพัฒนาศักยภาพในการคิดของเด็กนักเรียนในมิติต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์

บทคัดย่อ

รังรอง สมมิตร, รุจน์ ภาษา, ธรรมโชติ เอี่ยมทัศนะ, นันทิภา นิลายน, วันเพ็ญ ประทุมทอง และ กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร. (2566). การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ช่วงวิกฤตการณ์โควิด 19 ส่งผลทำให้เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เด็กนักเรียนในวัยรอยต่อทางการเรียนรู้ระดับชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาตอนต้นเกิดปัญหาพื้นฐานความฉลาดรู้การอ่านออกเขียนได้ งานวิจัยผานวิธีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในเด็กกลุ่มปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ในพื้นที่โรงเรียนนาร่องของโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข สำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 34 คน เด็กอนุบาล จำนวน 403 คน และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 163 คน จาก 9 โรงเรียน การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเก็บจากการประเมินคุณภาพของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และศึกษาประสิทธิภาพด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบทีสำหรับประชากร 1 กลุ่ม เทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเริ่มจากสร้างการตระหนักรู้เพื่อการพัฒนาการอ่าน พัฒนาทักษะการใช้กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ จัดกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียนหนุนเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลง และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ผลตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=3.77$, $SD=0.06$) และ 2) เด็กนักเรียนอนุบาลและประถมศึกษา มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(402) = 5.806$, $p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 5.73$) และ ($t(162) = 6.869$, $p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 6.89$) ตามลำดับ

คำสำคัญ การอ่านออกเสียงให้ฟัง หนังสือภาพ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้ที่มีความหมาย

ABSTRACT

Rungrong Sommirt, Ruj Luecha, Thammachot Aeamtussana, Nantina Nilayon
Wanphen Pratoomtong and Kanika Pongpanstaporn. (2022). The Development of
Read-aloud Model Using Picture Books to Enhance Joyful and Meaningful Learning
Process in Early Childhood and Lower Elementary School Students: Case Study of
Sand-box Schools. Bangkok: Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

During the COVID-19 crisis, there has been a regression in the learning process among students in early childhood education through early elementary levels. Basic reading and writing skills have been affected. This research aims to develop and study the effectiveness of a read-aloud model using picture books to create joyful and meaningful learning experiences for preschool and early elementary students in the pilot schools of the "Reading for Happiness" prototype school development project. The project is implemented by the Subdistrict Administration Organization of Pan Suek, Aranyaprathet, Sa Kaeo, through the Thai Health Promotion Foundation. The target group consists of 34 caretakers, 403 preschool students, and 163 early elementary students from 9 schools. Qualitative data collection for the development of the prototype model is conducted through content analysis. Quantitative data is collected through quality assessment of the model, analyzed using mean and standard deviation. The effectiveness of reading comprehension is also studied through questionnaires and analyzed using t-test for a single population compared with a standard criteria.

The research findings revealed the following. 1. The developed read-aloud model using picture books to create joyful and meaningful learning experiences consists of five stages: raising awareness for reading development, developing skills for reading-alouds using picture books, implementing read-alouds in the classroom, providing support to enhance development and create change, and reflecting on the implementation. The content analysis conducted by experts yielded highly accurate results ($M=3.77$, $SD=0.06$). 2. Preschool and early elementary students have a significantly higher self-assessment of their ability to learn happily and meaningfully compared to the criterion of 82.50% at a statistical significance level of .05 ($t(402) = 5.806$, $p < .001$) with a large effect size ($d = 5.73$), the same result was observed for early elementary students ($t(162) = 6.869$, $p < .001$) with a large effect size ($d = 6.89$).

Key Words: Read-aloud, Picture Books, Joyful Learning, Meaningful Learning

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้ อย่างมีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน บริหารงานโดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นผู้ริเริ่มสร้างภาคีเครือข่ายและได้รับความร่วมมือจาก สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11) และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ที่สนับสนุนพื้นที่การทำงาน โดยมุ่งเป้าหมาย เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และการเรียนรู้จากหนังสือภาพในทุกกระดับ

ผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
บทคัดย่อ.....	ญ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
สมมติฐานการวิจัย.....	14
2 การทบทวนวรรณกรรม.....	15
การเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	16
แนวคิด หลักการและความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	16
องค์ประกอบและปัจจัยของการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	19
การเรียนรู้ที่มีความหมาย.....	30
แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความหมาย.....	34
การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย.....	38
การเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุขกับการประเมิน ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน.....	25
การเรียนรู้ที่มีความหมาย.....	28
ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของการอ่านออกเสียงให้ฟัง.....	28
กระบวนการอ่านออกเสียงในฟัง.....	30
โค้ชการอ่าน.....	33
หนังสือภาพ.....	40
ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของหนังสือภาพ.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
องค์ประกอบของหนังสือภาพ.....	42
รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
งานวิจัยในประเทศ.....	49
งานวิจัยต่างประเทศ.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	67
วิธีการในการดำเนินการวิจัย.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการศึกษา.....	81
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา นำร่อง.....	82
สภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนหลังภาวะการณั้แพร่ระบาดของ ของโรคโควิด-19.....	82
รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง.....	83
กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น.....	88
ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและ ประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง.....	95
ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษานำร่อง.....	97
ข้อมูลพื้นฐาน.....	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น.....	99
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย สำหรับเด็กเตรียมอนุบาลและอนุบาล หลังการใช้รูปแบบเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 82.50.....	101
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลังการใช้รูปแบบเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 82.50.....	102
ข้อมูลพื้นฐาน.....	103
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	105
สรุปผลของการวิจัย.....	106
การอภิปรายผลการวิจัย.....	112
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	120
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	120
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	121
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและไต่ซำการอ่าน.....	127
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัยและผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	129
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	136

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 องค์ประกอบของการตอบสนองของความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้.....	42
2 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมในชั้นเรียน.....	47
3 ทฤษฎีความสัมพันธ์ของภาพประกอบและข้อความ.....	59
4 ข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยของ Silverman, Crandell and Carlis (2013)	59
5 จำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเป็นผู้ดูแลเด็ก ครูประถมศึกษาตอนต้น และเด็กนักเรียน.....	70
6 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟัง ด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้าง การเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายใน กลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น.....	72
7 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้าง การเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น.....	96
8 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย.....	97
9 การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายของ เด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล.....	99
10 การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียน ประถมศึกษาตอนต้น.....	100
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าที่เพื่อเปรียบเทียบความสามารถ ในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายสำหรับเด็กเตรียมอนุบาลและอนุบาล หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์.....	102
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าที่เพื่อเปรียบเทียบความสามารถ ในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การออกแบบการพัฒนาวิธีการ (treatment-development design).....	67
2 รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่าง มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษานำร่อง.....	83
3 เกณฑ์การคัดเลือกหนังสือภาพที่ใช้ในงานวิจัย.....	87
4 กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น.....	89
5 สรุปลักษณะการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น.....	107

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ซึ่งเป็นโรคติดต่อร้ายแรงจากเชื้อไวรัสได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการได้ติดตามสถานการณ์หาแนวทางป้องกันและแก้ไขการแพร่ ระบาดอย่างต่อเนื่องด้วยมาตรการของรัฐบาลทำให้ต้องมีการเลื่อนเปิดเทอมช้ากว่าปฏิทินกำหนดโดยวันเรียน หายไปรวมประมาณ ร้อยละ 10 ของเวลาเรียนทั้งหมด ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ข้อมูลจากงานวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ตอนต้น ปีที่ 1-3 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากนักเรียนและครูทั่วประเทศปรากฏว่า เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้และภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านและ คณิตศาสตร์ โดยเฉพาะการรับรู้ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาภาษาไทยซึ่งมีค่าเฉลี่ยถดถอยมากที่สุด รวมถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สัมพันธภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดแรงจูงใจ ความสนใจและความมั่นใจ ของนักเรียนลดลงด้วยผลจากการเรียนในรูปแบบออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่นักเรียน บางคนมีความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีการเรียนรู้และส่งผลไปถึงสัมพันธภาพระหว่างครูกับ นักเรียนที่ลดน้อยลง (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคณะ, 2565)

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในด้านการอ่านและภาษาสะท้อนสถานการณ์การอ่านของประเทศไทยได้ อย่างชัดเจน นอกจากนั้นผลจากการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (reading literacy) ของ PISA (Programme for International Student Assessment) หรือ โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียน มาตรฐานสากลขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาใน การเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่ การเปลี่ยนแปลงโดยประเมินจากนักเรียนอายุ 15 ปี จากทุกประเทศ โดยได้ดำเนินการทดสอบมาตั้งแต่ ปี ค.ศ.2000 และมีการประเมินอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 3 ปี การประเมินครั้งล่าสุด เมื่อ ค.ศ.2022 มีประเทศ เข้าร่วม 80 ประเทศ ผลการทดสอบด้านความฉลาดรู้ทางการอ่านของนักเรียนไทยมีเพียง ร้อยละ 0.2 ที่มีความสามารถทางการอ่านในระดับสูง (ระดับ 5 และระดับ 6 ซึ่งเป็นระดับสูงสุด) นักเรียนไทยจำนวนมากถึง ร้อยละ 60 มีความสามารถในการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (ต่ำกว่าระดับ 2) และนักเรียนไทยอีกร้อยละ 26

อยู่ในระดับพื้นฐาน (ระดับ 2) ส่วนประเทศสมาชิกอื่น ๆ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับมากกว่าระดับพื้นฐานร้อยละ 45 (ระดับ 3 และระดับ 4) โดยเฉพาะการประเมินในระหว่างปี ค.ศ.2015 กับ ค.ศ.2018 ที่นักเรียนไทยมีคะแนนการอ่านลดลงถึง 16 คะแนน แสดงว่านักเรียนไทยส่วนมากยังไม่สามารถทำความเข้าใจกับบทอ่านที่มีความยาวและจัดการกับแนวคิดที่เป็นนามธรรมหรือขัดเกลาคความรู้สึกได้ และยังไม่สามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นจากสิ่งซึ่งบอกโดยนัยที่อยู่ในบทอ่านได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนไทยทั้งกลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำต่างก็มีจุดอ่อนอยู่ที่ด้านการอ่านเช่นเดียวกัน ดังนั้นการยกระดับความสามารถทางการอ่านของนักเรียนจึงถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับระบบการศึกษาไทย ซึ่งผลประเมินทั้งคะแนนและสัดส่วนนักเรียนที่มีความสามารถตั้งแต่ระดับพื้นฐานด้านการอ่านยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ในทุกรอบการประเมินที่ผ่านมาโดยเฉพาะการอ่าน (นันทวัน สมสุข และ สุชาดา ปัทมวิภาต, 2565) การทดสอบของ PISA สอดคล้องกับบทวิเคราะห์ของธนาคารโลก (World Bank, 2015) ที่ตั้งข้อสังเกตว่าการไม่รู้หนังสือ (illiteracy) เป็นความท้าทายที่ประเทศไทยต้องเผชิญ โรงเรียนในประเทศไทยทุกแห่งทั้งในเขตเมืองขนาดใหญ่ จังหวัด และหมู่บ้าน มีจำนวนนักเรียนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการรู้หนังสือหรือความฉลาดรู้ (functionally illiterate student) กระจายอยู่ในโรงเรียนทุกแห่ง นักเรียนที่ไม่รู้หนังสือส่วนมากกระจุกตัวอยู่ในหมู่บ้านมากถึงร้อยละ 47.2 เมืองเล็กระดับอำเภอและตำบลมากถึง ร้อยละ 30.6 และอยู่ในเมืองใหญ่ก็ยังมีจำนวนมากถึงร้อยละ 15.5 โดยมีจำนวนนักเรียนเพียงหนึ่งในสามของนักเรียนทั้งประเทศเท่านั้นที่อ่านออกเขียนได้

การพัฒนาความฉลาดรู้พื้นฐานที่เน้นการอ่านออกเขียนได้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาให้เด็กนักเรียนวัยอนุบาลและนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นซึ่งถือเป็นวัยเชื่อมต่อการเรียนรู้ที่จะกำลังเปลี่ยนผ่านการเรียนรู้จากการเรียนรู้ที่เน้นการจัดประสบการณ์และการส่งเสริมพัฒนาการมาสู่การเรียนรู้ที่เป็นนามธรรมมากยิ่งขึ้น (ยศวิทย์ สายฟ้า, 2557) การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กในวัยอายุ 5-7 ปี เนื่องจากเป็นวัยเริ่มเรียนต้องพัฒนาการต่าง ๆ การจัดประสบการณ์ให้มีการพัฒนารอบด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่ดีถือเป็นการวางรากฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ก่อนที่จะก้าวสู่การเรียนในขั้นสูงต่อไป นอกจากนี้ การส่งเสริมรากฐานการเรียนรู้ของเด็กยังเป็นพื้นฐานในการสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกด้วย และเมื่อเด็กวัยนี้ได้รับการเตรียมตัวหรือวางพื้นฐานด้านพัฒนาการไว้ดีและเหมาะสมยังสามารถจัดการเรียนกระบวนการเรียนรู้เพื่อฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีจิตนาการที่ดี ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพซึ่งเป็นการวางรากฐานชีวิตให้มั่นคงให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นต่อไปในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชุตินา เล็กพงค์, 2565)

การจัดประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ทั้งกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียนเป็นการเรียนรู้ทั้งตัวบุคคลอย่างเป็นองค์รวม (holistic view) การจัดประสบการณ์สำคัญจึงมีความสำคัญและจำเป็นโดยเฉพาะ

การเชื่อมต่อองค์ความรู้และประสบการณ์จากชั้นเรียนสู่ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (meaningful learning) การพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายในด้านภาษาถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านออกเขียนได้หรือความฉลาดรู้ที่เด็กสามารถฝึกฝนและพัฒนาได้จากภาษาและการคิดควบคู่กันไป เด็กได้เรียนรู้จากการสื่อสารด้วยภาษา ทำทาง โดยการอธิบาย เล่าเรื่องและการสะท้อนประสบการณ์ตามความเข้าใจ สิ่งที่เด็กจะพูดสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็กในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือทำจะช่วยให้เด็กเข้าใจว่าตนเองกำลังทำอะไรหรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวัน เมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและรู้จักการฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก็จะเป็นการพัฒนาการการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2565)

การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับเด็กในวัยเชื่อมต่อแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมายสำคัญคือการเสริมความสุขในการเรียนรู้โดยผู้ใหญ่ ประกอบด้วย แม่ พ่อ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญและเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์รอบตัวเด็กในรอยเชื่อมต่อจากระดับปฐมวัยสู่ประถมศึกษา การสร้างความพร้อม เสริมความสุขให้กับเด็กโดยการทำให้เกิดสภาพความเหมาะสมของเด็กในการกระทำกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จราบรื่นสอดคล้องกับพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลทุกพัฒนาการ มีการบูรณาการการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างพลังในการขับเคลื่อนการสร้างคุณภาพของเด็กอย่างเป็นองค์รวม การสร้างความพร้อมเสริมความสุขในรอยเชื่อมต่อจากระดับอนุบาลสู่ระดับประถมศึกษานับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในช่วงวงจรชีวิตของเด็ก (สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู, 2565)

การพัฒนาความฉลาดรู้พื้นฐานเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายสำหรับเด็กในช่วงวัยรอยเชื่อมต่อทางการเรียนรู้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเรียนรู้และกระบวนการที่สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่สิ่งแวดล้อมจริงในชีวิตประจำวัน เครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กได้ดี คือ หนังสือภาพ (picture books for children) ซึ่งจัดเป็นหนังสือประเภทหนึ่งในวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มุ่งเน้นภาพเป็นสำคัญ มีภาพเป็นองค์ประกอบหลักทำหน้าที่สำคัญในแต่ละหน้า และมีคำบรรยายสั้น ๆ ง่าย ๆ หรือไม่มีคำบรรยายเลย การรับรู้ด้วยภาพเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับพัฒนาการของวัยเด็กเล็กเพราะเด็กเล็กรับรู้ตัวหนังสือในรูปแบบของภาพชนิดหนึ่งภายในหนังสือสามารถสื่อสารกับเด็กได้อย่างดี ภาพสามารถเล่าเรื่องได้ เด็กอ่านภาพแล้วเข้าใจเรื่องจนสามารถพัฒนาการอ่านด้วยตนเองได้ซึ่งจะช่วยพัฒนาภาษาของเด็ก ขณะเดียวกันยังส่งเสริมให้เกิดจินตนาการจากการเล่าเรื่องหรือฟังเรื่องจากภาพที่เห็นได้ด้วย (สมาคมไทยสร้างสรรค์, 2561)

หนังสือภาพสำหรับเด็กถูกใช้ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากในการจัดการเรียนการสอนจากการศึกษาอย่างแพร่หลายทั่วโลก ระบุว่า การอ่านหนังสือภาพช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาและการอ่าน

ออกเขียนได้ (literacy) ของเด็กได้ (Danowski and Robinson, 2012) ลักษณะของหนังสือภาพนี้เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยลักษณะสำคัญของหนังสือภาพเป็นหนังสือที่ผสมผสานการอ่านตัวบทและการมองภาพ ภาพในหนังสือจะสื่อสารกับเด็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความหมายในการรับรู้ของเด็กนำไปสู่การสร้างใจที่เข้าใจตัวบท ภาพรวมของหนังสือและการคิดวิเคราะห์ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการและช่วยเปิดพื้นที่ให้เด็กได้คิดอย่างอิสระอันเป็นพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Ciecierski, Nageldinger, Bintz and Moore, 2017; ระพีพรรณ พัฒนาเวช, 2565)

เทคนิคหนึ่งที่เป็นที่นิยมแพร่หลายทั่วโลกเป็นการนำหนังสือภาพไปใช้โดยการอ่านออกเสียง (read-aloud) ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางซึ่งครูสามารถใช้การอ่านออกเสียงคำบรรยายในหนังสือภาพ หรือเปิดหนังสือภาพซ้ำ ๆ ในกรณีที่ใช้หนังสือภาพไว้คำเพื่อให้ภาพทำงานกับความคิดของเด็กนักเรียน ผลจากการอ่านออกเสียงหนังสือภาพที่มีต่อเด็กนักเรียนสร้างคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนและครู นอกจากนั้นการอ่านออกเสียงให้ฟังยังให้ความบันเทิงและเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครองหรือครูที่อ่านออกเสียงให้ฟัง สร้างแรงบันดาลใจและเป็นการปรับสมองเด็กให้เชื่อมโยงการอ่านเข้ากับความเพลิดเพลิน สร้างความรู้พื้นฐาน สร้างตัวแบบด้านการอ่านคือผู้ปกครองหรือครูเป็นตัวอย่างของผู้อ่านที่ดีให้กับนักเรียน รวมถึงการปลูกฝังความอยากในการอ่านหนังสือที่ดีได้อีกด้วย (อสมภาพร โคมเมือง, 2562) มีการวิจัยที่ยืนยันประสิทธิผลของการใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นบริบทสำหรับสอนคำศัพท์ให้กับเด็ก (Bus, & de Jong, 2009 อ้างถึงใน Silverman, Crandell and Carlis, 2013) ผลกระทบของการอ่านออกเสียงให้ฟังที่มีต่อคลังคำศัพท์ของเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้อ่านออกเสียงให้ฟัง (Connor, Jewkes, & Morrison, 2008; Silverman, 2007; Walsh & Blewitt, 2006 อ้างถึงใน Silverman, Crandell and Carlis, 2013)

ด้วยความเป็นมาและหลักการที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึกษาอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่ประสบปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาให้เป็นโรงเรียนน่านองการอ่านและได้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายสู่การขยายผลในโรงเรียนอื่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาน้อง มีกระบวนการอย่างไร
2. รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาน้อง มีประสิทธิผลอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น มีความสำคัญในแง่ของการได้มาซึ่งนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนี้

1. ความสำคัญเชิงวิชาการ

การพัฒนาเด็กในวัยช่วงรอยต่อแห่งการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การอ่านออกเสียงให้ฟัง (read aloud) ส่งผลต่อการเพิ่มคลังคำศัพท์ ความสนใจจดจ่อ ทักษะการฟังและทักษะการคิดพื้นฐานที่เป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในวัยเรียนระยะต่อไป ผลการศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก แนวคิดสำคัญที่สนับสนุนการปฏิบัติการอ่านออกเสียงให้ฟังของครู รวมถึงแนวทางการประเมินความก้าวหน้าของเด็กจากการอ่านให้ฟังในบริบทสังคมไทย

2. ความสำคัญเชิงปฏิบัติการ

การอ่านเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน การปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้เรียนรู้ที่มีนิสัยรักการอ่านจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน อาทิ การเข้าถึงหนังสือของเด็ก การเลือกสรรหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงปฏิสัมพันธ์ผู้ใหญ่และเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม เทคนิควิธีการอ่านให้ฟัง พบว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่มากในสังคมไทย ผลจากการศึกษาพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังในสถานศึกษานำร่องจะได้ข้อมูลสำหรับครูและผู้บริหารในการเอื้อให้เกิดปัจจัยในการสร้างเด็กที่มีนิสัยรักการอ่าน มีการใช้รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคของการอ่านออกเสียงให้ฟังที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและบริบททางสังคม

3. ความสำคัญเชิงนโยบาย

การสร้างนิสัยรักการอ่าน เป็นภารกิจที่สำคัญต้องอาศัยระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยทั้งทรัพยากร และแนวปฏิบัติการอ่าน ข้อค้นพบจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลและแนวทางในระดับนโยบายต่อการสนับสนุน ทั้งด้านทรัพยากรเพื่อให้เด็กมีโอกาสเข้าถึงหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสมกับวัย หนังสือที่

หลากหลายและจำนวนมากเพียงพอ มีแนวนโยบายในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาที่สม่ำเสมอและยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้้อย่างมีความหมาย สมวัย และมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ประกอบไปด้วยแผนงานเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) สำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา (สพป.) สระแก้ว เขต 2 และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำบลผ่านศึก ได้กลุ่มเป้าหมายมาโดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนารูปแบบอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญสำหรับการตรวจคุณภาพของรูปแบบอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 ท่าน แบ่งออกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและการศึกษา จำนวน 4 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่าน จำนวน 1 ท่าน ได้มาโดยเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและการศึกษา ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบที่มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีผลงานทางวิชาการ/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน

2) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพัฒนาการของเด็กวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) ที่มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีผลงานทางวิชาการ/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพัฒนาการของเด็กวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน

3) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านออก เขียนได้ มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีผลงานทางวิชาการ/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านออก เขียนได้ จำนวน 2 ท่าน

1.2 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่าน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งลงพื้นที่ปฏิบัติการ ทำงานพัฒนาการอ่าน การจัดหาหนังสือภาพ (picture books) และสร้างเครือข่ายการอ่านในชุมชน มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 1 ท่าน

2. กลุ่มเป้าหมายสำหรับการทดลองใช้รูปแบบอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

กลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น ครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 34 คน จาก 9 โรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กอนุบาล จำนวน 403 คน จาก 9 โรงเรียนและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 163 คน จาก 3 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

2.1 เกณฑ์การคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ครูอนุบาล และครูประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของโครงการวิจัย

2) กลุ่มเป้าหมายมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ (literacy) คือ การอ่านออกเขียนได้และการคิดคำนวณของเด็กเล็กและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

3) กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ และสามารถเข้าร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมและฝึกปฏิบัติการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ

4) กลุ่มเป้าหมายยินดีเข้าร่วมกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้าง การเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นที่ประกอบไปด้วย การร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การวางแผนการดำเนินงานร่วมกับโค้ชการอ่าน (reading coach) และการสะท้อนผลงานการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียน

2.2 เกณฑ์การคัดเลือกเด็กนักเรียน ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) อยู่ระหว่างชั้นเตรียมอนุบาลไปยังชั้นอนุบาล และชั้นอนุบาลไปยังชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 2-4 ปี และมีอายุระหว่าง 5-8 ปี

2) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มเตรียมพื้นฐานความฉลาดรู้ (early literacy) ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อม เรียนรู้และพัฒนาในด้านการอ่านออก เขียนได้และการคิดคำนวณ เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนในระดับต่อไป

3) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนที่เรียนกับครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ครูอนุบาล และครูประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หนังสือภาพที่ใช้ในการวิจัยเป็นหนังสือภาพประกอบคำบรรยายเพียงเล็กน้อยซึ่งเป็นหนังสือภาพที่ได้รับการสนับสนุนการพิมพ์ โดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับหนังสือสำหรับเด็กจากสำนักพิมพ์ โดยมีโค้ชการอ่าน (literacy coach) เป็นผู้คัดสรรหนังสือภาพให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนในช่วงวัยรอยต่อการเรียนรู้คือเด็กปฐมวัยกับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหนังสือภาพที่ใช้ในการวิจัยมี ได้แก่ เป็นหนังสือภาพที่ใช้ภาพเล่าเรื่อง คำบรรยายน้อย เรื่องราวเข้าใจง่าย ครูและนักเรียนไม่เคยอ่าน (เข้าถึงได้จาก <https://childhoodbookbank.com/>)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยใช้ระยะเวลาระหว่าง เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2565 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 ส่วนการดำเนินประชุมตามกระบวนการในรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น มีการดำเนินการดังนี้

1. การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการและการประชุมวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review) ในระหว่างวันที่ 30-31 กรกฎาคม 2565

2. การจัดการประชุมเพื่อติดตาม สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะ ระหว่างโค้ชการอ่าน ครูกลุ่มเป้าหมาย และผู้วิจัย ในวันที่ 25 กันยายน 2565

3. กิจกรรมลานการอ่านกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการอ่านที่สนุกเพลิดเพลินขึ้นที่โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยนิสิตครูจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในวันที่ 25-26 สิงหาคม 2565 และ 26-27 มกราคม 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ่านออกเสียงให้ฟัง หมายถึง กิจกรรมประจำวันที่ครูหรือผู้ดูแลเด็กอ่านหนังสือด้วยเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง (read aloud) โดยใช้เทคนิคการอ่านที่เน้นน้ำหนักของระดับเสียง โทนเสียง จังหวะ การหยุด การสบตา รวมถึงการจัดการชั้นเรียนเพื่อให้การอ่านให้ฟังราบรื่น สร้างความสนุกสนานสอดคล้องไปกับเนื้อหาของหนังสือที่อ่าน ครูเป็นผู้อ่านออกเสียงให้ฟังโดยใช้หนังสือภาพ เด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นเป็นผู้ฟัง

2. กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง หมายถึง ลำดับขั้นตอนของการอ่านออกเสียงให้ฟังที่เริ่มต้นจากครูวางแผนการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับโค้ชการอ่าน (reading coach) ครูกำหนดช่วงเวลาที่จะดำเนินการอ่านหนังสือให้ฟัง ซึ่งช่วงเวลาที่ครูสามารถดำเนินการได้ ประกอบด้วย ช่วงเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม ช่วงก่อนนักเรียนนอนกลางวัน ช่วงสรุปกิจกรรมประจำวัน และ/หรือ ช่วงก่อนกลับบ้านขณะรอผู้ปกครองมารับ ครูอ่านออกเสียงให้ฟังกับเด็กปฐมวัยที่มีระดับอายุ 2-3 ปี ระดับอายุ 3-4 ปี และนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ถึงอนุบาล 3 ครูอ่านออกเสียงให้ฟัง สัปดาห์ละ 4 เรื่อง ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ปีที่ 3 ครูอ่านออกเสียงให้ฟัง สัปดาห์ละ 2 เรื่อง โดยครูจะต้องอ่านให้ฟังซ้ำเรื่องเดิมเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ติดต่อกันเพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดการฟังอย่างสม่ำเสมอ บ่อยครั้ง และมีปริมาณที่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติมคำศัพท์ การอ่านออกเสียงให้ฟังในแต่ละครั้งครูปฏิบัติตามกระบวนการดังนี้

- 2.1 ครูอ่านไปตามข้อความโดยไม่จำเป็นต้องตัดเสียงเป็นตัวละครนั้น ๆ
- 2.2 ครูไม่อธิบาย ไม่สอนขณะอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
- 2.3 ครูอ่านถูกอักขระ เต็มเสียงและไม่ต้องตะโกน
- 2.4 ครูอ่านลงเสียงหนัก-เบาตามเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม
- 2.5 ครูอ่านให้มีจังหวะหยุดสั้น-หยุดยาวตามเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม

3. การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง การมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ ตอบสนองตามเนื้อเรื่อง เด็กตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

3.1 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การให้ความสนใจและนั่งประจำที่เมื่อครูอ่านหนังสือให้ฟัง มีอารมณ์ร่วม รอยยิ้ม หัวเราะ หรือภาคภูมิใจตามเรื่องราวและตัวละครในหนังสือ มีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือภาพหลังจบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง

3.2 นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง โดยให้ความสนใจ ชอบ และเรียกร้องให้ครูอ่านหนังสือเรื่องใหม่ ๆ ให้ฟัง สนใจอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบ เข้าใจอารมณ์ที่ตัวละครถ่ายทอด มีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร มีรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ มีความต้องการให้ครูอ่านหนังสือให้ฟังทุกสัปดาห์ มีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง สามารถจดจำตัวละครและเรื่องราวในหนังสือที่อ่านได้ และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องในหนังสือภาพ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพกับเพื่อนหลังครูอ่านให้ฟัง ลงมือทำกิจกรรมหลังการอ่านด้วยความตั้งใจ

4. การเรียนรู้มีความหมาย หมายถึง การอ่านคำศัพท์และใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคโดยใช้จำนวนคำที่มากขึ้น กล่าวพูดกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตประจำวันของเด็กและนักเรียน โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้มีความหมายของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

4.1 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็น เชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง สนใจหนังสือมากขึ้น หยิบหนังสือที่สนใจมาให้ครูอ่านให้ฟัง สามารถหยิบและจับหนังสือด้วยท่าทางที่ถูกต้อง ใช้หนังสืออย่างทะนุถนอม และต้องการขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน

4.2 นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเรียนรู้และอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น ใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคได้ยาวขึ้น ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือให้ฟัง กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สนใจที่จะอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น หยิบหนังสือมาอ่านด้วยตนเองหรืออ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน เริ่มต้นการอ่านด้วยตนเอง สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง มีความต้องการยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน มีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ

5. การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น หมายถึง การสร้างและปรับปรุงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการอ่านหนังสือให้ฟังให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนจริงเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นซึ่งอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากสภาพจริงในโรงเรียนนาร่อง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว องค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ คือ ระบบสังคม ระบบสนับสนุน หลักการตอบสนอง กระบวนการ และผลลัพธ์

6. หนังสือภาพ (Picture Books) หมายถึง หนังสือที่ผสมผสานการอ่านตัวบทและการมองภาพ ซึ่งภาพในหนังสือจะสื่อสารกับเด็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความหมายในการรับรู้ของเด็กนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจตัวบท ภาพรวมของหนังสือและการคิดวิเคราะห์ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการและช่วยเปิดพื้นที่ให้เด็กได้คิดอย่างอิสระอันเป็นพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีโค้ชการอ่าน (literacy coach) เป็นผู้คัดสรรหนังสือภาพให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนในช่วงวัยรอยต่อ การเรียนรู้คือเด็กปฐมวัยกับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหนังสือภาพ ได้แก่ เป็นหนังสือภาพที่ใช้ภาพเล่าเรื่อง คำบรรยายน้อย เรื่องราวเข้าใจง่าย ครูและนักเรียนไม่เคยอ่าน

7. โค้ชการอ่าน (reading coach) หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือภาพและการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมและให้คำแนะนำครูเพื่อพัฒนาการอ่านของเด็กนักเรียนให้เหมาะสมกับช่วงวัย บทบาทของโค้ชการอ่านมีบทบาทหลากหลาย ทั้งการสังเกตชั้นเรียนและให้การสะท้อนผลการอ่านออกเสียงให้ฟังแก่ครู การเป็นผู้อ่านรายการการเรียนรู้ ช่วยแนะนำครูเกี่ยวกับเทคนิคและกลวิธีการอ่านใหม่ ๆ ช่วยครูให้วางแผนและจัดการโปรแกรมการอ่านของชั้นเรียนตนเอง ช่วยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านของเด็ก รวมไปถึงการจัดให้มีการฝึกอบรมในการเป็นโค้ชการอ่านเพื่อให้สามารถทำงานเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมทักษะทั้งด้านการคิด การเขียน และอื่น ๆ ได้ดีขึ้น ซึ่งต้องอาศัยสมรรถนะสำคัญคือการเข้าถึงและสืบค้นสาระ การบูรณาการและตีความ และการคิดสะท้อนและการประเมิน เป็นองค์ประกอบพื้นฐานให้เกิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ไม่ใช่การอ่านเพื่อเข้าใจความหมายเพียงเท่านั้น สอดคล้องกับกรอบการประเมินความฉลาดรู้การอ่านของปิสซา (PISA) เน้นการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าทักษะในการอ่าน การประเมินความฉลาดรู้การอ่านของปิสซาให้ความสำคัญกับความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่านและความสามารถในการคิดย้อนวิเคราะห์ความหมายของข้อความที่ได้อ่านและขยายผลของการอ่านไปปรับใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและชีวิตจริงที่ต้องอาศัยการรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน การมีความเข้าใจในบทอ่าน และการประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน ซึ่งจากแนวโน้มของผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยจากการประเมินของปิสซาพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์จึงได้เสนอแนะให้ครูต้องมียุทธศาสตร์ในการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน การสอนที่เน้นครูให้เป็นผู้นำการสอน ความกระตือรือร้นของครู การที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่าน โดยจะต้องให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนของครู จุดเน้นสำคัญอยู่ที่การรู้กลวิธีในการอ่านและการอ่านที่หลากหลาย มีความเพลิดเพลิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561; นันทวัน สมสุข และ สุชาดา ปัทมวิภาต, 2565)

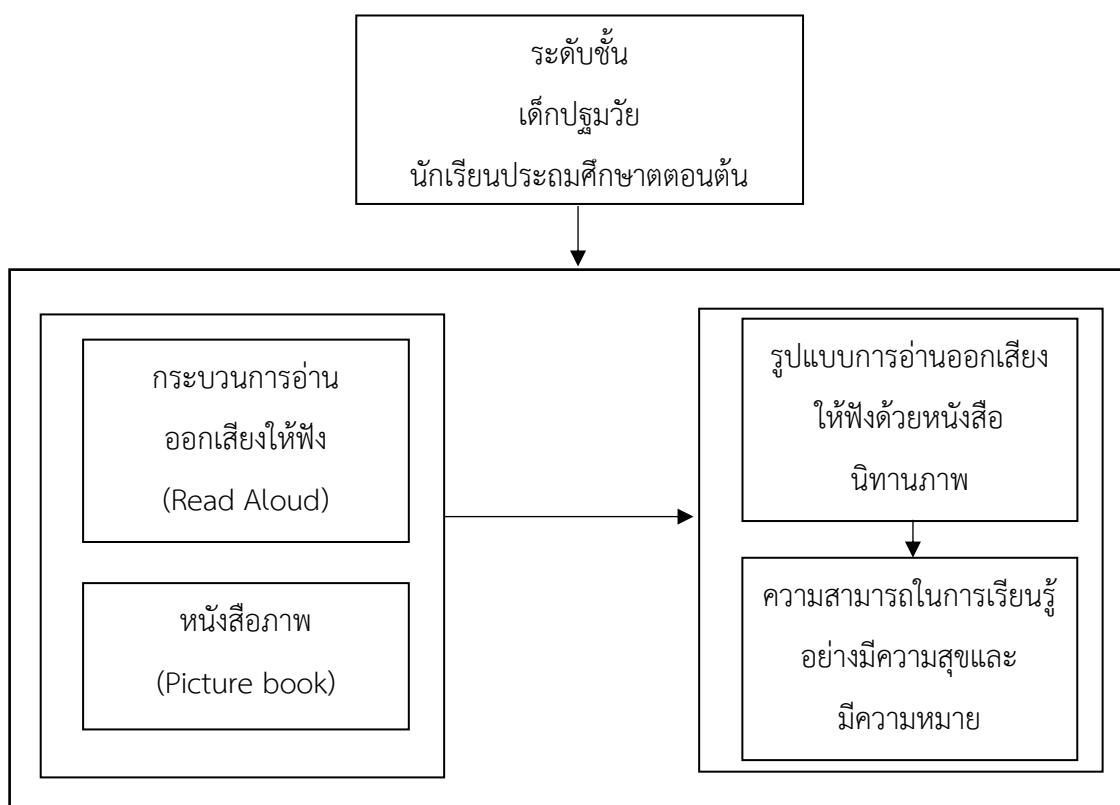
การสร้างความปลอดภัยในการอ่านตรงกับหลักการของการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความสุขคือการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิตโดยมีความศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมพันธ์ สารที่สมดุลงเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ให้เกิดความสุข คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี ซึ่งความสุขจะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น (ธนพล บรรดาศักดิ์, กนกอร ชาวเวียง และ นฤมล จันทระเกษม, 2560) ส่วนการทำสมาธิในบทอ่านที่ลึกซึ้งกว่าการอ่านออกเขียนได้ในระดับการอ่านคำหรือตัวอักษรต้องใช้การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่านซึ่งถือเป็นการเชื่อมโยงบทอ่านที่เป็นความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (พาสนา จุฬรัตน์, 2562)

รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 รอยเชื่อมตอนนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 5-7 ปี โดยประมาณ (Vogler, Crivello and Woodhead, 2008) ถือเป็นรอยต่อสำคัญที่เด็กนักเรียนจะต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อบ่มเพาะพฤติกรรมส่วนบุคคล ทั้งความสามารถในการกำกับตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเอง การมีสมาธิและความสนใจจดจ่อ ความสามารถในการจัดการแก้ปัญหาการวางแผนปฏิบัติ ความสามารถและการมีกลยุทธ์ในการจดจำ การจำรายละเอียดปลีกย่อยของสิ่งที่คุ้นเคยหรือสนใจ ทักษะการสะท้อนตนเองมีความเข้าใจรู้สึกนึกคิดและตัวตนของตนเองมากขึ้น ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและมีตรรกะมีมุมมองในการมองสิ่งต่าง ๆ รอบด้านมากขึ้น ความสามารถในการเข้าใจทัศนคติผู้อื่น เริ่มมีความสามารถในการรับรู้และทำความเข้าใจทัศนคติหรือมุมมองของบุคคลอื่นรอบตัว ครูจึงจำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจธรรมชาติและตัวตนที่แท้จริงของเด็กนักเรียน เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างรายบุคคล ควบคู่ไปกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม และการจัดการเรียนรู้โดยยึดกรอบการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม (ยศวีร์ สายฟ้า, 2557) นอกจากนั้นการพัฒนาทักษะการอ่านในระยะเริ่มต้น (emergent literacy skills) ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) การรับรู้หน่วยเสียงย่อย (phonological awareness) การรู้จักตัวอักษร (alphabet knowledge) ความหมายของคำง่าย ๆ ในเอกสาร การสะกดคำ การสร้างความเข้าใจในคำศัพท์ โดยใช้บริบทสิ่งแวดล้อม (Cecil, Baker and Lozano, 2015)

กระบวนการอ่านเสียงให้ฟังเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เริ่มต้นจากนักเรียนพิจารณาหน้าปกหนังสือ ให้นักเรียนดูชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และลักษณะรูปและลายเส้น เริ่มอ่านออกเสียงให้ฟัง เป็นตัวแบบในการเป็นนักอ่านที่ดี (Silverman, Crandell and Carlis, 2013) สร้างความตื่นตัวโดยให้นักเรียนคาดเดาว่าการดำเนินเรื่องราว กล่าวชื่นชมให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนในทางบวกอย่างสม่ำเสมอ ลดการพูดของครูในการบรรยายสภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือภาพ โดยครูอ่านให้นักเรียนฟังหน้าห้อง นักเรียนอ่านเป็นกลุ่มกับครู หรือจัดให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง การใช้คำถามปลายเปิดที่

ไม่มีคำตอบตายตัว หลังจากนั้นนี้อาจจะมีกิจกรรมเสริมการอ่าน เช่น การอภิปรายพูดคุยถึงแรงบันดาลใจของผู้แต่ง การสร้างเรื่องราวตอนจบใหม่ หรือแสดงท่าทางประกอบเรื่อง (กิตติยา โสภณพานิช, 2561)

หนังสือภาพเป็นหนังสือในหมวดวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มุ่งสื่อสารเรื่องราว อารมณ์ของตัวละคร และสถานการณ์ในหนังสือภาพบอกเล่าผ่านเรื่องราวเป็นสังคมและมีภาพเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในแต่ละหน้า โดยมีคำบรรยายสั้น ๆ ใช้ภาษาง่าย ๆ ลักษณะของหนังสือภาพนี้เหมาะสมกับวัยเด็ก ทำให้หนังสือภาพทำงานกับความคิดของเด็กโดยภาพในหนังสือจะสื่อสารกับเด็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความหมายในการรับรู้ของเด็กนำไปสู่การสร้างความเข้าใจตัวบท (Braid & Finch, 2015; Ciecierski and others, 2017; ระพีพรรณ พัฒนาเวช, 2550) เมื่อใช้หนังสือภาพร่วมกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง หนังสือภาพจะช่วยให้เกิดการตอบสนองจากเด็กได้อย่างหลากหลาย เช่น การสร้างความเข้าใจในหนังสือภาพที่เกิดจากองค์ประกอบด้านการตีความ ความเชื่อมโยงระหว่างหนังสือภาพกับบุคคลที่เกิดจากองค์ประกอบส่วนบุคคล และการเกิดประสบการณ์งานศิลปะซึ่งเกิดจากองค์ประกอบด้านสุนทรียศาสตร์เพื่อสร้างความสุข การอ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟังเป็นช่วงเวลาที่คุณครูและเด็กนักเรียนได้ใช้เวลาร่วมกันในการเรียนรู้ผ่านเรื่องราวและการดำเนินเรื่องของตัวละครที่น่าสนใจในหนังสือภาพ (อสมพร โคมเมือง, 2562)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อตั้งสมมติฐานการวิจัยให้สอดคล้องกับปัญหาวิจัย โดยกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงได้สำหรับเด็กเพราะมีการวิจัยที่ยืนยัน ประสิทธิภาพของการใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นบริบทสำหรับสอนคำศัพท์ให้กับเด็กเล็ก (Bus, & de Jong, 2009 อ้างถึงใน Silverman, Crandell and Carlis, 2013) อีกทั้ง Silverman, Crandell and Carlis (2013) ได้เสนอว่าการอ่านออกเสียงให้ฟังควบคู่กับกิจกรรมเสริมจะช่วยให้เด็กนักเรียนสร้างความรู้พื้นฐานและพัฒนา คำศัพท์ ได้ มาก ขึ้น เกิด การ เชื่อม โยง เรื่อ ง เ ล่า และ ข้อมูล หนังสือ ตาม หัว เรื่อ ง ทำหน้าที่ช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้พื้นฐานในหัวข้อเฉพาะซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งผลกระทบของการอ่านออกเสียงให้ฟังที่มีต่อคลังคำศัพท์ของเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ปกครองหรือครูของพวกเขา (Connor, Jewkes, & Morrison, 2008; Silverman, 2007; Walsh & Blewitt, 2006 อ้างถึงใน Silverman, Crandell and Carlis, 2013) ประกอบกับบัญญัติรัตน์ แก้วพิลา และคณะ (2565) ที่ได้ข้อมูลว่าจะมีการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ครูได้ตั้งคำถามโดยเลือกคำถามที่ง่าย เด็กสามารถเข้าใจเพื่อให้เด็กฝึกฝนการตอบคำถาม การจัดประสบการณ์เล่านิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่ เป็นการเรียนรู้คำศัพท์และการพูดเป็นประโยคต่าง ๆ เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการพูดสนทนาโต้ตอบทั้งเรื่องราวในนิทานและเชื่อมโยงเกี่ยวกับตัวเด็ก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ส่งผลให้กลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนาร่องมีการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายผ่านเกณฑ์ร้อยละ 82.5

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ที่มีความสุข
  - 1.1 แนวคิด หลักการและความหมายของการเรียนรู้ที่มีความสุข
  - 1.2 องค์ประกอบและปัจจัยของการเรียนรู้ที่มีความสุข
2. การเรียนรู้ที่มีความหมาย
  - 2.1 แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความหมาย
  - 2.2 การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. การเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุขกับการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
4. การอ่านออกเสียงให้ฟัง
  - 4.1 ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของการอ่านออกเสียงให้ฟัง
  - 4.2 กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง
  - 4.3 โค้ชการอ่าน
5. หนังสือภาพ
  - 5.1 ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของหนังสือภาพ
  - 5.2 องค์ประกอบของหนังสือภาพ
6. รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนรู้อย่างมีความสุขถือเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่ได้แก่นักเรียนทุกคนปรารถนา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องแนวคิด หลักการและองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แนวคิด หลักการและความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มนุษย์อาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการปรับตัวเองให้เข้ากับสภาวะต่าง ๆ ให้มีการเปลี่ยนแปลงและความต้องการเรียนรู้เพื่อจัดการสรรพสิ่งต่าง ๆ ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ตนต้องการ การเรียนรู้อย่างมีความสุขก็คือการเรียนรู้ที่มีความพอใจ ผู้เรียนเรียนวิชาใดอย่างมีความสุขก็แสดงว่าผู้เรียนมีความพอใจในวิชานั้น คนที่มีความพอใจในวิชาไหนจะต้องมีความรู้สึกรักหรือชอบ โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเห็นว่าบทเรียนนั้นง่ายและมีคุณค่า ผู้เรียนก็จะรักชอบวิชานั้น การจัดการเรียนรู้ให้มีความสุขก็คือทำให้ผู้เรียนชอบวิชานั้นและได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ อย่างสมบูรณ์ (ปานทิพย์ พอดี, 2565)

คำว่า “ความสุข” เป็นคำนามที่มีความหมายว่าความสบายกายสบายใจ มาจากคำง่าย ๆ ในภาษาอังกฤษ คือ คำว่า “happy” หรืออาจจะใช้คำว่า “joy” แทนก็ได้ความหมายในทางจิตวิทยาหมายถึงความสนุกสนานร่าเริง ซึ่งเป็นอารมณ์ขั้นพื้นฐานด้านบวก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

แนวคิดและหลักการการเรียนรู้อย่างมีความสุขมีจุดเน้นสำคัญ คือ ความต้องการให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่ (ชนพล บรรดาศักดิ์, กนกอร ชาวเวียง และ นฤมล จันทระเกษม, 2560)

1. แก่นแท้ของการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้เรียน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต
3. ศรัทธา เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
4. ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมพันธ์
5. สาระที่สมดุลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี

จากหลักการทั้งหมดบ่งชี้ว่าการสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นไปที่การพัฒนาตัวของผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ปานทิพย์ พอดี, 2565)

1. การสร้างความรักความศรัทธา (love and respect) การเรียนรู้บนฐานแห่งความรักและความศรัทธาของนักเรียนที่มีต่อครูและวิชา ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นเพราะเมื่อนักเรียนเกิด

ความรักและสนใจต่อบทเรียนต่อครูและต่อผู้ร่วมเรียน ทำให้เกิดความศรัทธาและความเข้าใจตรงกันในระหว่างครูและนักเรียนด้วยกันก็จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้

2. การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (learning appreciation) แนวคิดนี้ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ รู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนแล้วจะเป็นอะไรและเรียนแล้วจะเป็นอย่างไร เมื่อนักเรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนจะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้โดยแนวคิดและการดำเนินการ

3. การเปิดประตูสู่ธรรมชาติ (naturalization) ในบางครั้งการเรียนเฉพาะในห้องเรียนอาจจะรู้สึกอึดอัดและคับแคบ นักเรียนจะมีความรู้สึกสดชื่นและมีชีวิตชีวขึ้น หากได้มีการออกไปนอกห้องเรียน บทเรียนในห้องเรียนแม้จะสนุกสนานและได้ความรู้เพียงใดแต่การเปิดโอกาสให้นักเรียนออกไปนอกห้องเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเสรีไม่กดดันและเป็นธรรมชาติมากขึ้นโดยมีแนวคิดเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

4. มุ่งมั่นและมั่นคง (willing and firm) การรู้จักตัวเอง รู้จุดดีและจุดด้อยของตนเอง ยอมรับสถานะแห่งตนไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างและพร้อมจะปรับปรุงและแก้ไข รู้จักรงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตให้แก่ตน ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจในตนเอง เห็นคุณค่าตนเอง และไม่คิดว่าชีวิตของตนเองไร้ค่า เมื่ออยู่บ้านต้องการให้พ่อแม่ช่วยเหลือ เมื่ออยู่โรงเรียนต้องการให้ครูช่วยเมื่อนักเรียนมีความมั่นใจย่อมที่จะกล้าเผชิญสถานะต่าง ๆ อย่างมั่นคง มีความแน่วแน่ในการตัดสินใจ มีความกล้าที่จะเผชิญสิ่งที่จะเกิดขึ้น ทั้งยังมีหลักการและเหตุผลพอที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเวลาบุคคลและเหตุการณ์

5. ดำริเกษิมิตรีจิต (friendship) จากแนวคิดที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมและมีสัญชาตญาณของการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก ไม่ชอบอยู่โดดเดี่ยวแต่อีกด้านหนึ่งของสมองก็แอดไปด้วยความคิดเกี่ยวกับตัวเอง เมื่อโตขึ้นก็จะค่อย ๆ ลดลง การที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีความอ่อนโยนและผ่อนปรน รู้จักประมาณความสามารถแห่งตนไม่มั่งมันเอาชนะ ยอมรับฟังกันและกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เห็นความสำคัญของกันและกันทำงานร่วมกันโดยไม่มีอคติ อดทนอดกลั้น ให้อภัยและให้ออกสียอมรับเหตุผลและความเปลี่ยนแปลง สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สื่อความคิดและความรู้สึกด้วยความสุภาพอ่อนโยน จริงใจและให้เกียรติให้กำลังใจแก่กัน

6. ชีวิตสมดุล (equilibrium of life) การรักษาสสมดุลของชีวิต คือการปรับตัวเองให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี รู้ขีดจำกัดของความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติที่งดงาม ไม่มากไม่น้อย มีความสำรวม ไม่ดูถูกตนเอง

นอกจากนั้น ยูเนสโก (2564) ได้ริเริ่มโครงการโรงเรียนแห่งความสุข บนพื้นฐานความคิดที่มองว่าความสุขเป็นสาระและจุดมุ่งหมายที่สำคัญของชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะในช่วงชีวิตในวัยเรียนเป็นช่วงเวลาที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการแสวงหาความสุขเนื่องจากเป็นช่วงที่กำหนดทิศทางของชีวิต การศึกษาวิจัยโรงเรียนแห่งความสุขตั้งอยู่บนแนวคิดของการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology) เพื่อช่วยส่งเสริมเรื่องความสุขและความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นโดยจัดอยู่ในหลักการสำคัญ 6 หลักการ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลอมรวมความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและความเป็นอยู่ที่ดี เป็นการสร้างวิชาการควบคู่ไปกับลักษณะนิสัยและความเป็นอยู่ที่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญญาและความรู้ สร้างความคิดสร้างสรรค์ ความอยากรู้อยากเห็น มีการตัดสินใจที่ดี มีความรักที่จะเรียนรู้ และมีมุมมองเชิงบวก
2. การควบคุมอารมณ์ รู้จักการให้อภัย มีความละเอียด มีความรอบคอบ และรู้จักการควบคุมตัวเอง
3. ความกล้าหาญ มีความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ และมีความกระตือรือร้น
4. ความยุติธรรม มีการทำงานเป็นหมู่คณะ รักความยุติธรรม และมีความเป็นผู้นำ
5. อุตรภาพ (transcendence) มีความชื่นชมในความงามและความเป็นเลิศ ความกตัญญู รู้คุณ มีความหวัง มีอารมณ์ขัน และมีความรู้สึกนึกคิดเรื่องจิตวิญญาณ
6. ความรักและความเป็นมนุษย์ มีความรัก ความกรุณา และความฉลาดทางสังคม

หลักสำคัญทั้ง 6 ประการมีความเชื่อมโยงที่สัมพันธ์กัน คือ ความสุขเป็นสิ่งที่เราเกิดขึ้นร่วมกันผ่านมิตรภาพและสัมพันธ์ภาพ การศึกษามีลักษณะสำคัญคือเป็นองค์รวมและมีหลายมิติ และการศึกษานำไปสู่ความสุขได้และสามารถเป็นแหล่งกำเนิดของความสุขได้ด้วยเช่นกัน

สรุปได้ว่าจุดเน้นสำคัญ คือ ความต้องการให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในระหว่างปฏิบัติการกรรมการเรียนรู้โดยเน้นที่ตัวผู้เรียนให้เกิดศรัทธาในการพัฒนาตนเองไปสู่สาระที่สมดุลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี โดยมีทฤษฎีพื้นฐานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขประกอบด้วยการสร้างความรักความศรัทธา การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ การเปิดประตูสู่ธรรมชาติ มุ่งมาดและมั่นคง ดำริชไมตรีจิต เพื่อสร้างชีวิตสมดุล นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้หลักจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยการสร้างปัญญาและความรู้ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความกล้าหาญ มีความยุติธรรม มีการชื่นชมในความงามและความเป็นเลิศ มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์อันเป็นแนวคิดหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.2 องค์ประกอบและปัจจัยของการเรียนรู้ที่มีความสุข

การเรียนรู้ที่มีความสุขจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีชีวิต จิตใจ มีความคิด ความรู้สึก มีความสามารถ พัฒนาตนเองได้ รู้จักปรับตัว เห็นคุณค่าของชีวิต และได้เรียนตามความถนัดและสิ่งที่ตนเองสนใจ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขที่สำคัญนอกเหนือจากตัวครูแล้วยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม ลักษณะผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ (กฤษดา ผ่องพิทยา, 2558) ในงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาการเรียนรู้ที่มีความสุขของเด็กนักเรียนในวัยช่วงรอยต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้เป็นเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น จึงขอเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่มีความสุขในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของงานวิจัย

การเรียนรู้ที่มีความสุขทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ใหม่จากกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ลักษณะของนักเรียนที่เรียนรู้ที่มีความสุขที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น มีดังนี้ (ปานทิพย์ พอดี, 2565)

1. นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง ร่าเริง แจ่มใส
2. นักเรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ
3. นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. นักเรียนได้แสดงออกในด้านความคิด การกระทำและการตัดสินใจ
5. นักเรียนมีความสุขเมื่อได้เข้าเรียน
6. นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา
7. นักเรียนได้มุ่งมั่นที่จะหาคำตอบให้สำเร็จ
8. นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมที่ทำ
9. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
10. นักเรียนชอบวิชาที่เรียน
11. นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน
12. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน
13. นักเรียนพร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของห้องเรียน
14. บรรยากาศของห้องเรียนผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขในงานวิจัยของ กฤษดา ผ่องพิทยา (2558) อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยผู้วิจัยได้คัดสรรปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในบริบทของชั้นเรียนประกอบไปด้วยปัจจัย 4 ด้าน ดังนี้

1. ลักษณะของผู้สอนหรือครู โดยครูจะต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี รักและเข้าใจใส่ต่อผู้เรียน

2. ลักษณะของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี เห็นคุณค่าของสิ่งที่กำลังเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง และมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น

3. ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สนุกและน่าสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างมีความสุขทั้งการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้

4. การเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งจะต้องจัดขึ้นเพื่อสร้างความสุขที่มีต่อตนเองในการเรียน

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่มีความสุขทั้งผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นโรงเรียนแห่งความสุขที่ ยูเนสโก (2564) วิเคราะห์เอาไว้ การศึกษาองค์ประกอบของโรงเรียนแห่งความสุขนี้มุ่งไปที่การศึกษาความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และครูใหม่ โดยมีคำถามหลักที่เกี่ยวข้องกับความสุข 4 ข้อ ได้แก่ (1) อะไรทำให้โรงเรียนมีความสุข (2) อะไรทำให้โรงเรียนไม่มีความสุข (3) อะไรทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานและเพลิดเพลิน และ (4) ทำอย่างไรให้นักเรียนทุกคนรู้สึกดีกว่าตนเองมีส่วนร่วม โดยผลของการสำรวจมีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนมีความสุข คือ มิตรภาพและความสัมพันธ์ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่อบอุ่น เสรีภาพของผู้เรียนความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การทำงานเป็นหมู่คณะและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทักษะคิดและคุณลักษณะเชิงบวกของครู

2. ปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนไม่มีความสุข คือ สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยและมีแนวโน้มที่จะเกิดการรังแก ปริมาณงานที่มากสำหรับนักเรียน ความเครียดที่เกิดจากการสอบ และผลการเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และบรรยากาศของโรงเรียนที่มีลักษณะเชิงลบ ทักษะคิดและคุณลักษณะเชิงลบของครู รวมถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่น

3. ปัจจัยที่ส่งผลให้การเรียนการสอนสนุกสนานและเพลิดเพลิน คือ แนวทางการสอนที่สนุกสนานและกระตุ้นการมีส่วนร่วม เสรีภาพของผู้เรียนความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การทำงานเป็นหมู่คณะและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การเรียนรู้ในลักษณะที่ครูและนักเรียนเป็นทีมเดียวกัน รวมถึงทักษะคิดและคุณลักษณะเชิงบวกต่าง ๆ ของครู

4. ปัจจัยที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วม คือ ค่านิยมและแนวปฏิบัติเชิงบวกที่ทุกคนมีส่วนร่วม การเคารพในความหลากหลายและความแตกต่าง ประสบการณ์ร่วมและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทักษะคิดและคุณลักษณะเชิงบวกของครู เสรีภาพของผู้เรียน ความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

จากปัจจัยต่าง ๆ ของโรงเรียนแห่งความสุข ยูเนสโก (2564) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียนในโรงเรียนแห่งความสุขโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 3 ส่วน คือ คน กระบวนการ และสถานที่

โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องและใช้ในงานวิจัยคือกระบวนการ (process) ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการสอนและการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการรับรู้ของผู้เรียนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขภายใต้กรอบแนวคิดโรงเรียนแห่งความสุขมีดังนี้

1. จัดกิจกรรมเสริมแบบทางเลือกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทดแทนการให้การบ้าน
2. ให้คุณค่ากับการเรียนรู้ที่ไม่ใช่เชิงวิชาการผ่านการประเมินผลทางเลือก
3. ให้มีการทำงานกลุ่มเพื่อฝึกการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นหมู่คณะที่หลากหลาย
5. ใช้ประโยชน์จากวิธีการเรียนรู้ทางเลือกใหม่
6. ให้คุณค่ากับการเรียนรู้จากความผิดพลาดว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
7. สอนให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถาม
8. ชื่นชมและประกาศเกียรติคุณ
9. ประยุกต์ใช้การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง

สรุปได้ว่าองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหลักทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขโดยการคำนึงถึงคุณลักษณะแห่งความสุขของผู้เรียนที่มีความพร้อมสมบูรณ์ทางร่างกาย รู้จักคุณค่าของสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ชื่นชอบ สนใจ เป็นคุณลักษณะทางจิตใจ และเกิดทักษะปฏิบัติกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ตั้งใจเรียน และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ด้านครูผู้สอนจะต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี รักและเอาใจใส่ต่อผู้เรียน มิตรภาพและความสัมพันธ์ในโรงเรียน นอกจากนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นหลักในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เน้นเสรีภาพ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุดบนพื้นฐานของความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. การเรียนรู้ที่มีความหมาย

การเรียนรู้ที่มีความหมายเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการเชื่อมต่อกับความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความหมายดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายถูกค้นพบโดย David Paul Ausubel (1963) อธิบาย การเรียนรู้ที่เรียกว่า “Meaningful Verbal Learning” เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและความหมาย ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีมาก่อนที่มีอยู่ในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) ของผู้เรียนนั่นเอง ถ้าผู้เรียนจะต้องเรียนสิ่งใหม่โดยที่ไม่เคยมีพื้นฐานมาก่อน เป็นชนิดที่ใหม่จริง ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับความรู้เดิมเลย Ausubel เรียกการเรียนรู้ชนิดนี้ว่า

“การเรียนรู้แบบท่องจำ” เพราะผู้เรียนไม่ได้เกิดความเข้าใจ และเข้าใจความหมายอย่างแท้จริง นอกจากนี้ Ausubel (1968) เชื่อว่าการจัดระเบียบสิ่งเร้าต่าง ๆ (the organization of stimuli) จะช่วยให้ผู้เรียนระลึกสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และยังเน้นว่าปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย คือ การที่ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) ในขณะที่เรียนรู้นั้นคืออะไร ดังนั้น การนำเสนอเนื้อหาหรือความรู้อย่างเป็นระบบ ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่ายก็จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายที่สุด โดยที่ทฤษฎีของ Ausubel ต้องการอธิบายการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้คิดหรือพุทธิปัญญา (Cognitive Learning) เท่านั้นและให้ความสำคัญกับครูผู้สอน โดยครูผู้สอนมีหน้าที่จัดเรียบเรียงความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบเพื่อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนครูผู้สอนจะต้องสอนมโนทัศน์ (Concept) ใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ (พาสนา จุลรัตน์, 2562)

นอกจากนี้ Ausubel ยังได้ระบุว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมายมีอยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่ (พาสนา จุลรัตน์, 2562)

1. สิ่งต่าง ๆ (Materials) ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จะต้องมีความหมาย (อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้) ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ใหม่จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียนเคยได้เรียนรู้มาแล้ว และเก็บไว้ในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) ในความจำระยะยาว
2. ผู้เรียนจะต้องมีประสบการณ์ที่หลากหลาย และมีความคิดที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์หรือจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมหรือสิ่งที่เรียนรู้เก่า
3. ความตั้งใจของผู้เรียน การเรียนรู้ที่มีความหมายจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้เรียนไม่มีความตั้งใจหรือมีความคิดที่จะเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่มีอยู่เดิมในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) ที่บันทึกอยู่ในความจำระยะยาวก่อนหน้านี้

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ที่มีความหมายให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและมีความหมาย ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีมาก่อนที่มีอยู่ในความทรงจำของผู้เรียนโดยอาศัยการจัดระเบียบสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนระลึกสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย คือ การที่ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) การนำเสนอเนื้อหาหรือความรู้อย่างเป็นระบบ ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่ายก็จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายที่สุดทำให้ผู้เรียนเกิดการรู้คิดหรือที่เรียกว่าพุทธิปัญญา ซึ่งอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความหมายต้องอาศัยสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเรียนรู้ ประสบการณ์ที่หลากหลาย และความตั้งใจของผู้เรียนเอง

2.2 การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

Ausubel เสนอว่าในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สามารถทำได้ดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2544 ; พาสนา จุรัตน์, 2562)

1. ก่อนการสอนความรู้ใหม่ ครูผู้สอนควรสำรวจความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนก่อนว่ามีพื้นฐานและมโนทัศน์ (concepts) ของสิ่งต่าง ๆ เพียงพอพร้อมที่จะเรียนรู้ความรู้ หรือเนื้อหาใหม่หรือไม่ ถ้าพบว่าผู้เรียนยังมีความรู้พื้นฐานและมโนทัศน์ใดไม่เพียงพอ ครูผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์และสอนความรู้ดังกล่าวให้ผู้เรียนก่อน

2. ครูผู้สอนที่ต้องการนำ Advance Organizer มาใช้ ต้องจัด เรียบเรียง ข้อมูลข่าวสาร และเนื้อหาที่จะสอนให้เป็นหมวดหมู่ และควรนำเสนอมนทัศน์ที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ล่วงหน้าก่อนการสอนสาระนั้น หรือก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ เพื่อผู้เรียนจะได้มีความเข้าใจเนื้อหาของหน่วยเรียนใหม่และจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น Ausubel ให้ข้อสังเกตว่าในการสอนนั้น ถ้าความรู้ใหม่มีลักษณะคล้ายคลึงกับความรู้เดิม ผู้เรียนจะลืมน้อย แต่ถ้าความรู้ใหม่แตกต่างจากความรู้เดิมจะช่วยให้ผู้เรียนจำได้นาน ดังนั้นในการสอนครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิม แต่ในขณะเดียวกันต้องให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมให้ได้

3. เมื่อครูผู้สอนสอนเนื้อหาแต่ละบทจบแล้ว ครูผู้สอนควรสรุปและทบทวนเนื้อหาตั้งแต่ต้น รวมทั้งเน้นใจความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิม

4. ครูผู้สอนควรให้การบ้านหรือแบบฝึกหัด เพื่อผู้เรียนจะได้มีโอกาสทบทวนความรู้ที่เรียนรู้ใหม่ด้วยตนเอง

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel เป็นทฤษฎีกลุ่มการรู้คิดที่อธิบายการเรียนรู้ที่มีความหมายเท่านั้น และให้ความสำคัญกับครูผู้สอน โดยครูผู้สอนต้องจัดเรียงข้อมูลข่าวสาร หรือความรู้ที่จะเรียนให้เป็นระบบ และครูผู้สอนควรสอนมโนทัศน์ของความรู้ใหม่ให้แก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของเพียเจต์และบรูเนอร์ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากกว่า

การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความหมายในเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นเกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวม (holistic approach) ซึ่งเป็นแนวคิดหลักสำคัญที่มุ่งผลลัพธ์ไปที่การพัฒนาความเข้าใจในทักษะชีวิต (life skills) รวมถึงการพัฒนาพื้นฐานของการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน การบูรณาการแนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวมไปใช้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายจะช่วยพัฒนาทั้งด้านกายภาพ จิตใจ อารมณ์ และทักษะทางสังคม ทำให้เด็กสามารถนำความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (Shults and Bessarabova, 2018)

ลักษณะสำคัญของการแนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวมเป็นไปตามหลักการของการจัดการศึกษาแบบองค์รวม (holistic education) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านเพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์ที่สุด

ตามศักยภาพของตนเองและสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558)

1. มีการพัฒนาในมิติที่กว้าง ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างครู อาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน ซึ่งต้องมีการทำงานร่วมกันแบบรวมพลัง
3. เน้นการให้ประสบการณ์ชีวิตและการเรียนรู้จากกว้างไปจากการเรียนในชั้นเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจโลกและชีวิต
4. การเสริมพลังอำนาจให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเมืองการปกครอง
5. กระตุ้นและขยายขอบเขตการคิดของผู้เรียนให้กว้างขึ้นนำสู่ความคิดใหม่ ๆ ความคิดแตกต่าง และความคิดสร้างสรรค์ ให้เรียนรู้ความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสอดคล้องกัน

เนื่องจากการศึกษาแบบองค์รวมได้เปลี่ยนบทบาทของการจัดการศึกษาจากการทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ มาเป็นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต มีทักษะชีวิต เจตคติ และความรู้ที่จำเป็นต่อการมีชีวิตในโลกที่ซับซ้อน การจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวม (holistic teaching and learning) จึงเน้นการเรียนรู้วิธีเรียนรู้ (learning how to learn) และการใช้ความรู้ในบริบทที่หลากหลายโดยใช้หลักการสอนวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน การศึกษาแบบองค์รวมตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ คือ “การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลต้องพิจารณาเป็นองค์รวมจะแยกพิจารณาเฉพาะส่วน (part) โดยไม่คำนึงถึงองค์รวมไม่ได้ เพราะคุณค่าขององค์รวมมีมากกว่าการนำส่วนย่อย ๆ มารวมกัน” การจัดการศึกษาแบบองค์รวมนี้จะช่วยทำให้บุคคลค้นพบตนเอง ซึ่งเกิดจากแรงปลุกเร้าภายใน เข้าใจความหมายและเป้าหมายของชีวิต มุ่งสร้างความตระหนัก ความเข้าใจตนเอง เน้นความสำคัญในการพัฒนากาย จิตใจ อารมณ์ ศิลปะ และความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภายในตนกับระบบของโลกภายนอก โดยพิจารณาจากความจริงในภาพรวม ไม่แยกส่วน ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของเพื่อนในชั้นเรียน พร้อม ๆ กับการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้บุคคลสามารถปรับตัว เข้าใจ และยอมรับผู้อื่น เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2558)

สรุปได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมายของ Ausubel ให้รายละเอียดของกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความหมายโดยเริ่มต้นจากการสำรวจความรู้เดิมหรือความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จัดระบบเรียบเรียง

ข้อมูล และเนื้อหาที่จะสอนให้เป็นหมวดหมู่โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และทบทวนองค์ความรู้ การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความหมายในเด็ก ปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ทั้งด้านกายภาพ จิตใจ อารมณ์ และทักษะ ทางสังคมโดยเน้นการเรียนรู้วิธีเรียนรู้และการใช้ความรู้ในบริบทที่หลากหลายโดยใช้หลักการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน เพื่อเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนรู้ จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้กับชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

3. การเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุขกับการประเมินความฉลาดรู้ ด้านการอ่าน

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยให้เราได้รับทราบข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจเรื่องราว ๆ ในชีวิตประจำวัน การส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในเรื่องการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2561) จึงให้คำนิยามของ “ความฉลาดรู้” แทนคำว่า “literacy” ในความหมายเดิมที่แปลว่า “การอ่านออกเขียนได้” และได้ให้นิยามของ “ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (reading literacy)” ไว้ว่า การอ่านความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและ สาระของสิ่งที่ได้อ่านทั้งจากการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง ดีความหรือแปลความหมายของข้อความ ทั้งการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง ดีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน ประเมิน คติวิเคราะห์ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ว่าต้องการส่งสารอะไรให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ และ สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตน มีความรักและผูกพันกับการอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ ศักยภาพ ความบันเทิง และการมีส่วนร่วมในสังคม ความฉลาดรู้การอ่านเป็นการอ่านออกและอ่านรู้เรื่องในสิ่งที่อ่านตาม ตัวอักษร รวมถึงความเข้าใจในเรื่องราวสาระได้เอง เพื่อสามารถคิดพิจารณาถึงจุดมุ่งของงานเขียน สามารถนำ สาระจากงานเขียนไปใช้อย่างบูรณาการตามจุดมุ่งหมายของตน และทำให้สามารถมีส่วนร่วมในการสื่อสารใน สังคมสมัยใหม่ที่มีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้น ความฉลาดรู้การอ่านประกอบด้วยสมรรถนะที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. สมรรถนะการเข้าถึงและค้นคืนสาระ (access and retrieve) คือการอ่านเพื่อทำ ความเข้าใจสาระของสิ่งที่ได้อ่าน แล้วมุ่งค้นหาสาระที่ต้องการด้วยการพิจารณาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือพิจารณา โดยรวมของถ้อยความหรือสาระที่ปรากฏในถ้อยความที่อ่านนั้น แล้วดึงสาระที่ค้นได้จากเนื้อความมาตอบ คำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็น

2. สมรรถนะบูรณาการและตีความ (integrate and interpret) คือการอ่านที่เน้นการทำ ความเข้าใจกว้าง ๆ โดยระบุใจความสำคัญของเรื่องหรือแนวคิดหลัก และจุดมุ่งหมายทั่วไป ด้วยการพิจารณา

ความสัมพันธ์ตีความ แปลความโดยรวมของถ้อยความ ด้วยการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความในเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของถ้อยความที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริงในชีวิตหรือโลกที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในถ้อยความที่อ่าน

3. สมรรถนะการคิดสะท้อนและการประเมิน (reflection and assessment) คือการอ่านที่เน้นการนำความรู้ ความคิด และความเข้าใจเดิมมาตีความ แปลความ แล้วแสดงความคิดเห็นจากมุมมองของตนด้วยการเชื่อมโยงกับสาระความรู้จากภายนอกที่ได้จากเรื่องที่อ่านหรือความรู้ในโลกของความเป็นจริงที่ตนดำรงชีวิตโดยไม่ยึดติดกับสาระที่อ่านหรือไม่เอาความคิดและเจตคติของตนมาเกี่ยวข้อง แล้วพิจารณาอย่างตรงไปตรงมาถึงคุณภาพและความเหมาะสมของการเขียน

การประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ของประเทศไทย สะท้อนได้จากการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA (Programme for International Student Assessment) ต่างจากการประเมินการอ่านทั่วไปที่มักเข้าใจว่ามีบริบทเพียงแค่การอ่านออกเขียนได้ แต่การประเมินของ PISA ให้มุมมองเรื่องความฉลาดรู้ด้านการอ่านในแง่ของการแสดงความสามารถที่กว้างขึ้นซึ่งช่วยให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมกับสาระข้อมูลที่ได้อ่าน ผู้อ่านต้องสามารถค้นหาและรู้ตำแหน่งข้อมูลที่ต้องการเข้าใจสิ่งที่อ่านและบูรณาการเข้ากับความรู้เดิม ตรวจสอบและประเมินมุมมองของผู้เขียนและตัดสินใจว่าสิ่งที่อ่านนั้นเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเกี่ยวข้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของเรื่องหรือไม่ โดยกรอบการประเมิน PISA 2018 ระบุกระบวนการในการอ่าน 3 ด้านหลักที่สะท้อนความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ดังนี้ (นันทวัน สมสุข และ สุชาติ ปัทมวิภาต, 2565)

1. การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน (locating information) เข้าถึงและค้นสาระของข้อสนเทศที่อยู่ในบทอ่าน และ ค้นหาและเลือกบทอ่านที่เกี่ยวข้อง
2. การมีความเข้าใจในบทอ่าน (understanding) แสดงถึงความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของบทอ่าน และ บูรณาการและลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในบทอ่าน
3. การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน (evaluating and reflecting) ประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของบทอ่านได้ สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ และ ตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกันและหาวิธีจัดการข้อขัดแย้งนั้น

กรอบการประเมินความฉลาดรู้การอ่านของ PISA เน้นการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าทักษะในการอ่าน การประเมินความฉลาดรู้การอ่านของ PISA ให้ความสำคัญกับความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่าน และความสามารถในการคิดย้อนวิเคราะห์ความหมายของข้อความที่ได้อ่านและขยายผลของการอ่านไปปรับใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและชีวิตจริง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561)

ผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นอกเหนือจากการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านแล้ว PISA ยังประเมินความฉลาดรู้ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ผู้รับผิดชอบเป็นศูนย์แห่งชาติ (National Center) ของประเทศไทย คือ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการอ่านกับคะแนนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยพบว่า มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.75 และ 0.836 ตามลำดับ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนชัดเจนว่าสมรรถนะด้านการอ่านคือรากฐานสำคัญและส่งผลต่อการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ของนักเรียน (นันทวัน สมสุข และ สุชาดา ปีทมิวิภาต, 2565)

จากแนวโน้มของผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยทางสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์จึงได้วิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยพบว่าปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมการอ่านให้ประสบความสำเร็จ คือ การรู้กลวิธีในการอ่าน การสร้างความเพลิดเพลินในการอ่าน การรับรู้ความสามารถในการอ่าน และการรับรู้ความยากในการอ่าน โดยครูจะต้องมีบทบาทในการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน การสอนที่เน้นครูให้เป็นผู้นำการสอน ความกระตือรือร้นของครู การที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่าน โดยจะต้องให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนของครู จุดเน้นสำคัญอยู่ที่การรู้กลวิธีในการอ่านและการอ่านที่หลากหลาย มีความเพลิดเพลิน (นันทวัน สมสุข และ สุชาดา ปีทมิวิภาต, 2565)

สรุปได้ว่า ความฉลาดรู้การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมทักษะทั้งด้านการคิด การเขียน และอื่น ๆ ได้ดีขึ้น ไม่ใช่การอ่านเพื่อเข้าใจความหมายเพียงเท่านั้น สอดคล้องกับกรอบการประเมินความฉลาดรู้การอ่านของปิซา (PISA) เน้นการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าทักษะในการอ่าน การประเมินความฉลาดรู้การอ่านของปิซาให้ความสำคัญกับความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่านและความสามารถในการคิดย้อนวิเคราะห์ความหมายของข้อความที่ได้อ่านและขยายผลของการอ่านไปปรับใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ จากแนวโน้มของผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยจากการประเมินของปิซาพบว่ามีความเฉลียวต่ำกว่ามาตรฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์จึงได้เสนอแนะให้ครูต้องมีบทบาทในการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน การสอนที่เน้นครูให้เป็นผู้นำการสอน ความกระตือรือร้นของครู การที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่าน โดยจะต้องให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนของครู จุดเน้นสำคัญอยู่ที่การรู้กลวิธีในการอ่านและการอ่านที่หลากหลาย มีความเพลิดเพลินตรงกับหลักการการเรียนรู้อย่างมีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมายในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

4. การอ่านออกเสียงให้ฟัง

การอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นกลวิธีหนึ่งในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านหรือการอ่านออกเขียนได้ (literacy) ที่เป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียงให้ฟังดังต่อไปนี้

4.1 ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของการอ่านออกเสียงให้ฟัง

“การอ่านออกเสียงให้ฟัง” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “read-aloud” เป็นเทคนิคหรือกลวิธีหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านของเด็กนักเรียน การอ่านออกเสียงให้ฟังเด็กนักเรียนจะได้ยินเสียงที่ผู้อ่านอาจจะเป็นผู้ปกครองหรือครูอ่านออกเสียงให้ฟังซึ่งจะช่วยให้เด็กเพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน โดยเฉพาะทักษะในการฟัง การจดจำคำศัพท์ การพูด ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การอ่านและการเขียนขั้นสูงต่อไป ในระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟังเด็กสามารถจดจำตัวอักษร เข้าใจภาพและเรื่องราวในภาพซึ่งสะท้อนอารมณ์ที่สอดคล้องกันระหว่างที่ฟัง ยังรวมไปถึงการเรียนรู้วิธีการถือหนังสือที่ถูกต้อง วิธีการเปิดหนังสือ รวมถึงการได้เรียนรู้โน้ตศัพท์ของหนังสือและสิ่งพิมพ์ สิ่งสำคัญของการอ่านออกเสียงให้ฟังสำหรับเด็กคือเมื่อได้ฟังสิ่งที่อ่านจากหนังสือจะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนในหนังสือกับภาษาพูด โดยเรียนรู้ผ่านโครงสร้างของเนื้อเรื่อง ไปจนถึงความเข้าใจในรูปประโยค (syntax) ไวยากรณ์ (grammar) ซึ่งมีความสำคัญกับประโยคและตัวบทในเรื่องที่อ่าน การอ่านออกเสียงให้ฟังจึงถือเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียง (literacy) ได้ซึ่งมีความสำคัญต่อการอ่านที่ประสบความสำเร็จในอนาคต (Duursma, Augustyn and Zuckerman, 2008)

ลักษณะสำคัญของการอ่านออกเสียงให้ฟังจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญที่แยกออกจากกันไม่ได้เลย คือ ผู้อ่านคือผู้ปกครองหรือครู หนังสือ และผู้ฟังคือเด็ก การอ่านออกเสียงสามารถนำไปใช้ควบคู่กับหนังสือภาพ โดยการนำหนังสือภาพไปใช้โดยการอ่านออกเสียง (read-aloud) ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางซึ่งผู้ปกครองและครูสามารถใช้การอ่านออกเสียงคำบรรยายในหนังสือภาพ หรือเปิดหนังสือภาพช้า ๆ ในกรณีที่ใช้น้ำเสียงภาพใดคำเพื่อให้ภาพทำงานกับความคิดของเด็กนักเรียน ผลจากการอ่านออกเสียงหนังสือภาพที่มีต่อเด็กนักเรียนสร้างคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนและครู ดังนี้ (อสมพร โคมเมือง, 2562)

1. เพื่อสร้างชุมชนและการอยู่ร่วมกันของเด็กนักเรียนที่มาอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อฟังเรื่องราวด้วยกัน แล้วค่อย ๆ คิดทบทวนตามภาพในหนังสือภาพในขณะที่ฟังครูอ่านออกเสียงทำให้เกิดการเชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือภาพกับชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียน

2. เพื่อสอนทักษะการอ่านซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญมากให้กับนักเรียนโดยเฉพาะทักษะการจับใจความ ซึ่งได้จากการชวนเด็กนักเรียนอภิปรายและพูดคุยหลังการอ่านออกเสียงจบลง

3. เพื่อสาธิตการอ่านแบบมีอารมณ์ร่วม (modeling) ซึ่งเด็กนักเรียนจะต้องตั้งใจฟังจึงจะสามารถทำได้เป็นการเรียนรู้อารมณ์จากเรื่องราวและตัวละครในหนังสือภาพ

4. เพื่อแสดงวิธีการอ่านซึ่งถือเป็นต้นแบบของการกลับไปอ่านซ้ำและทบทวน เมื่อรู้สึกว่ามีบางอย่างไม่สมเหตุผลหลังจากจบการอ่านออกเสียงครั้งแรกแล้ว

5. เพื่อสอนการเขียน ในขณะที่อ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟัง ครูได้ชื่นชมฝีมือการเขียนผ่านการสังเกตวิธีที่ผู้แต่งขึ้นต้นเนื้อหาในแต่ละหน้า ร้อยเรียงบทสนทนาที่มีจุดประสงค์บางอย่างสอดแทรกภาษาที่น่าสนใจหรือใคร่ครวญแนวคิดบางประการ

6. เพื่อการเรียนรู้มุมมองที่แตกต่าง หนังสือภาพทำให้เด็กนักเรียนรู้จักตัวละคร ผู้คน และสถานที่ต่าง ๆ มากมาย ทั้งยังเป็นกระจกสะท้อนให้เด็กนักเรียนได้อ่านเรื่องของผู้อื่นที่คล้ายคลึงและแตกต่างจากพวกเขา หรือกำลังเจอสถานการณ์หรือปัญหาแบบเดียวกับที่พวกเขาประสบพบเจอ

7. เพื่อยกย่องหนังสือ การอ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟังเป็นการอธิบายให้เด็กนักเรียนเข้าใจว่าหนังสือเล่มนี้ควรค่าแก่การอ่าน

8. เพื่อสร้างความสุข การอ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟังเป็นช่วงเวลาที่ครูและเด็กนักเรียนได้ใช้เวลาร่วมกันในการเรียนรู้ผ่านเรื่องราวและการดำเนินเรื่องของตัวละครที่น่าสนใจในหนังสือภาพ

คุณประโยชน์ของการอ่านออกเสียงด้วยหนังสือภาพให้เด็กนักเรียนฟังสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กนักเรียนและครูผู้อ่าน เกิดความบันเทิง เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ เพื่อบอกหรืออธิบายเรื่องราวและตัวละครในหนังสือภาพ เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในเชิงวิชาการเพราะการอ่านออกเสียงหนังสือภาพช่วยพัฒนาให้เด็กนักเรียนได้เกิดการสร้างคลังศัพท์ ปรับให้สมองเด็กนักเรียนเชื่อมโยงการอ่านเข้ากับภาพที่เห็นจากภาพ สร้างความรู้พื้นฐาน เป็นต้นแบบของการอ่าน และปลูกฝังความอยากอ่านหนังสือ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังใช้การอ่านออกเสียงตามระดับจะเกิดความเปลี่ยนแปลงกับนักเรียนอย่างชัดเจนหลังจากใช้การอ่านออกเสียงตามระดับจากหนังสือภาพ ดังนี้ (กิตติยา โสภณพานิช, 2561)

1. ใช้ความรู้ของตัวเองในการทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่านได้อย่างคล่องแคล่ว
2. อ่านคำหรือแจกรูปคำส่วนใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ (ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 90)
3. อ่านออกเสียงอย่างคล่องแคล่ว มีการเว้นวรรค เน้นคำได้อย่างเหมาะสมแต่มีบางช่วงที่อ่านช้าลงเพื่อถอดรหัสคำได้สำเร็จ ทั้งด้วยตนเองและจากการช่วยเหลือของครู
4. เข้าถึงความหมายของสิ่งที่อ่านด้วยการค้นหาหรือใช้ข้อมูลจดจำรายละเอียดต่าง ๆ ได้
5. คิดต่อยอดมาจากสิ่งที่อ่าน ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
6. สังเคราะห์ข้อมูลใหม่ที่เรียนรู้จากสิ่งที่อ่าน
7. สังเกตเห็นการจัดเรียงข้อความหรือภาษาที่ผู้เขียนใช้ในการสร้างงานเขียนขึ้นมา
8. คิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน

ผลที่เกิดขึ้นของการอ่านออกเสียงจากหนังสือภาพให้เด็กฟังเกิดขึ้นจากหลักการในการการพัฒนาทักษะการอ่านคำ (อ่านออก) และทักษะการอ่านให้เข้าใจ (reading comprehension) ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ (กิตติยา โสภณพานิช, 2561)

1. ทักษะการอ่านคำ (การอ่านออก) ประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ คือ ทักษะการแยกแยะหน่วยเสียง การสังเกตและจับคู่กับพยัญชนะและสระ การประสมเสียงเป็นคำ การสะกดและประสมคำ การจดจำคำศัพท์และไวยากรณ์

2. ทักษะการอ่านให้เข้าใจ ประกอบด้วยความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำและประโยคในบริบทต่าง ๆ การเรียงลำดับเหตุการณ์ สรุปใจความ อธิบายเชื่อมโยงเหตุผล คาดคะเน จินตนาการ ตั้งคำถาม และหาคำตอบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องราว ประมวลข้อมูลนำไปประยุกต์ใช้

สรุปได้ว่า การอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นเทคนิคหรือกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านของเด็กนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญที่แยกออกจากกันไม่ได้เลย คือ ผู้อ่านคือผู้ปกครองหรือครู หนังสือ และผู้ฟังคือเด็ก การอ่านออกเสียงสามารถนำไปใช้ควบคู่กับหนังสือภาพโดยการนำหนังสือภาพไปใช้โดยการอ่านออกเสียง (read-aloud) ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางซึ่งผู้ปกครองและครูสามารถใช้การอ่านออกเสียงคำบรรยายในหนังสือภาพ หรือเปิดหนังสือภาพช้า ๆ เพื่อให้ภาพทำงานกับความคิดของเด็กนักเรียน จะช่วยให้เด็กเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านโดยเฉพาะทักษะในการฟัง การจดจำคำศัพท์ การพูด ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การอ่านและการเขียน คุณประโยชน์ของการอ่านออกเสียงเพื่อสร้างชุมชนและการอยู่ร่วมกันของเด็กนักเรียน สอนทักษะการอ่าน สาธิตการอ่านแบบมีอารมณ์ร่วม แสดงวิธีการอ่านซึ่งถือเป็นต้นแบบของการกลับไปอ่านซ้ำและทบทวน เพื่อการสอนการเขียน เพื่อการเรียนรู้มุมมองที่แตกต่างเพื่อยกย่องหนังสือ และเพื่อสร้างความสุขในการเรียน

4.2 กระบวนการอ่านออกเสียงในฟัง

กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้สำหรับเด็กเพราะมีการวิจัยที่ยืนยันประสิทธิผลของการใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นบริบทสำหรับสอนคำศัพท์ให้กับเด็กเล็ก (Bus, & de Jong, 2009 อ้างถึงใน Silverman, Crandell and Carlis, 2013) ผลกระทบของการอ่านออกเสียงให้ฟังที่มีต่อคลังคำศัพท์ของเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ปกครองหรือครูของพวกเขา (Connor, Jewkes, & Morrison, 2008; Silverman, 2007; Walsh & Blewitt, 2006 อ้างถึงใน Silverman, Crandell and Carlis, 2013)

การนำเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟังไปใช้ได้อย่างได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีคือการอ่านแบบโต้ตอบ ซึ่งรวมถึงการฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครองหรือครูเกี่ยวกับวิธีใช้ประโยชน์จากบทสนทนาเพื่อสนับสนุนเด็กในการพัฒนาภาษา ผู้ปกครองและครูสามารถสนับสนุนเด็กในการมีส่วนร่วมและเรียนรู้จากการอ่านผ่านการถามคำถาม การให้ข้อเสนอแนะ และการขยายการสนทนาในแต่ละบริบท ซึ่งจากการศึกษาวิจัยต่าง ๆ พบว่าเด็กที่ผู้ปกครองและครูเข้าร่วมในการฝึกอบรมการอ่านแบบโต้ตอบได้คะแนนสูงกว่าในการวัดคำศัพท์ที่แสดงออกเมื่อเทียบกับเด็กในกลุ่มควบคุม รวมไปถึงการฝึกอบรมครูในกลุ่มทดลองเพื่ออ่านหนังสือภาพในหัวข้อเฉพาะ ทั้งก่อนและหลังการอ่านออกเสียงให้ติดยาววัตถุที่เป็นตัวแทนคำเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ

นั้น ครูจะได้รับการสนับสนุนให้อภิปรายคำเป้าหมายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้คำเป้าหมายในการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือ ผลปรากฏว่า เด็กในห้องเรียนกลุ่มทดลองมีผลการเรียนดีกว่าเด็กในห้องเรียนควบคุมตามมาตรฐานการวัดคำศัพท์ (Silverman, Crandell and Carlis, 2013)

กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเริ่มต้นจากนักเรียนพิจารณาหน้าปกหนังสือให้นักเรียนดูชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และลักษณะรูปและลายเส้น สร้างตัวแบบการเป็นนักอ่านที่ดี สร้างความตื่นตัว โดยให้นักเรียนคาดเดาว่าเรื่องราวจะดำเนินไปอย่างไร โดยคาดเดาอารมณ์ของตัวละครและสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรื่อง อ่านจากภาพก่อนเริ่มอ่านจากเนื้อเรื่อง ถามนักเรียนว่าใครเป็นตัวละครหลักจากปกหนังสือ ตัวอย่างคำถาม เช่น ตัวละครในเรื่องน่าจะอายุเท่าไรนะ (สร้างความรู้สึกร่วมระหว่างตัวละครกับนักเรียน) อ่านหน้าแรกของหนังสือแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์อารมณ์ของตัวละครเปิดหน้าถัดไป อาจจะลองให้นักเรียนฝึกคาดเดาว่าเรื่องราวต่อไปจะเป็นอย่างไร สังเกตการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร วิเคราะห์อารมณ์ของตัวละครและความสัมพันธ์กับเรื่องราวในโครงเรื่อง (Housel, 2007)

ครูอาจจะใช้เทคนิคการอ่านออกเสียงควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรมหลังการอ่านออกเสียง เช่น ซักถาม การตอบ หรือกิจกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ครูสามารถออกแบบบทเรียนและการนำหนังสือภาพไปใช้ในห้องเรียนโดยมีกระบวนการดังนี้ (Hasbrouck and Denton, 2010)

1. อ่านออกเสียงให้ฟัง (Read-aloud)
2. เป็นตัวแบบและสาธิตการอ่านและการคิดตั้ง ๆ (Think out-loud)
3. กล่าวชื่นชมให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนในทางบวกอย่างสม่ำเสมอ
4. ครูต้องพูดให้น้อยลง เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถาม วิเคราะห์ และให้เหตุผล

นักวิชาการของไทยอย่าง กิตติยา โสภณพานิช (2561) นำเสนอเทคนิคการใช้หนังสือภาพและกระบวนการอ่านให้ฟัง จะมีวิธีการใช้หนังสือและกิจกรรมการอ่านให้ฟังสำหรับครูไว้ 3 รูปแบบ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความสุขและพัฒนาการอ่านได้เร็วขึ้น ได้แก่

1. ครูอ่านให้นักเรียนฟังหน้าห้อง เป็นการอ่านหนังสือให้นักเรียนฟังเพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับหนังสือและเรื่องราว ครูอ่านตามตัวอักษรตามเรื่องราว โดยหลีกเลี่ยงการเล่าให้ฟังและการบรรยาย เพื่อให้ นักเรียนได้ยินภาษาและคำศัพท์ที่หนังสือแต่ละเล่มกำหนดไว้ให้อ่านชัดเจน และให้ภาพทำงานกับความคิดของนักเรียนอย่างเต็มที่

2. นักเรียนอ่านเป็นกลุ่มกับครู จัดกลุ่มนักเรียนที่มีทักษะการอ่านในระดับใกล้เคียงกัน กลุ่มละ 3-5 คน ให้นักเรียนผลัดกันอ่านคนละ 1 หน้า โดยครูคอยช่วยเหลือแนะนำหากติดขัดการอ่านเป็นกลุ่มช่วยให้นักเรียนกล้าอ่าน ได้เรียนรู้จากเพื่อนนักเรียนและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือ

3. นักเรียนอ่านด้วยตนเอง การให้นักเรียนอ่านให้ครูฟังมีเป้าหมายหลักคือ เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ใช้ทักษะ 2 ด้าน (การอ่านคำและอ่านได้เข้าใจ) อย่างเต็มที่ หน้าที่หลักของครูคือให้กำลังใจและชื่นชมเมื่อนักเรียนพยายามอ่านด้วยตนเอง

4. การใช้คำถามปลายเปิดที่ไม่มีคำตอบตายตัว เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ตีความและเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคนอย่างเต็มที่ กระบวนการนี้จะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดและการทำความเข้าใจ

5. เมื่ออ่านจบแล้วควรมีกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อเสริมทักษะการพูด การฟัง การเขียน การอ่าน จินตนาการ และการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้เชื่อมโยงทักษะการอ่านกับทักษะอื่น ๆ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

นักวิชาการอย่าง Libresco, Balantic and Kipling (2011) ได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟังกับการเข้าใจในความแตกต่างและความหลากหลายในสังคมถือเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนและถือเป็นหนึ่งในทักษะของการจัดการเรียนรู้เพื่อความฉลาดรู้ (literacy) เด็กนักเรียนสามารถเรียนรู้และอภิปรายมโนทัศน์ของสังคมศึกษาเพื่อให้เกิดความกระจ่างทางความคิดโดยเชื่อมโยงจากเรื่องราว ตัวละครและท้องเรื่องในหนังสือภาพ กระบวนการใช้กลวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสือภาพเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กนักเรียนในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาตอนต้น มีดังนี้

1. อ่านออกเสียงมากกว่า 1 ครั้ง (ครั้งแรกให้เข้าใจท้องเรื่อง ครั้งที่สองเพื่อนำไปสู่การคิดและการอภิปรายพูดคุย)
2. วาดภาพจากสิ่งที่ฟังเพื่อพัฒนาทักษะการฟังอย่างตั้งใจและการฝึกหัดการจดบันทึก
3. สร้างผังเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (sociogram) ของตัวละครภายในเรื่อง
4. ให้รายละเอียดของเรื่องราวในแต่ละประเด็นและรายละเอียดของตัวละครที่ได้รับฟังให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้
5. สร้างเส้นเวลาแสดงเรื่องราว
6. ร่างแผนที่จากฉากและท้องเรื่อง
7. แสดงท่าทางประกอบบางส่วนของหนังสือภาพเพื่อสร้างการจดจำเนื้อเรื่องที่ได้ฟัง
8. ตั้งคำถามจากเหตุการณ์หรือตัวละครในเรื่อง
9. แต่งเรื่องราวในหนังสือภาพใหม่โดยใช้มุมมองจากตัวละครอื่นในมุมที่แตกต่างจากตัวละครหลัก
10. สร้างเรื่องราวในตอนจบใหม่ที่แตกต่างจากตอนจบเดิมให้เป็นตอนจบที่เป็นไปได้และฟังปรารณา

11. อภิปรายและพูดคุยถึงแรงบันดาลใจของผู้แต่งและค้นหาสิ่งที่ควรจะต้องปฏิบัติจากเรื่องราวที่ผู้แต่งประพันธ์ขึ้นให้เห็นถึงเจตนาของผู้แต่งและสิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อสาร จากนั้นสร้างทางเลือกใหม่ โดยการประเมินความน่าเชื่อถือของสิ่งที่ผู้แต่งสื่อสาร

นอกเหนือจากการอ่านออกเสียงให้ฟังแล้ว ครูหลายคนยังขยายการสอนคำศัพท์ไปยังส่วนอื่น ๆ ของการจัดกิจกรรมในแต่ละวันอีกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมเสริมการสอนคำศัพท์ ที่สอนในช่วงเวลาของการอ่านออกเสียงให้ฟังในระหว่างกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การประชุมตอนเช้า ช่วงระหว่างพักกลางวัน และการสอนกลุ่มย่อย เมื่อครูสอนคำว่าญาติระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟัง แล้วชี้แนะเด็กให้วาดภาพญาติระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย กิจกรรมเสริมดังกล่าวอาจมีความสำคัญเนื่องจากการสัมผัสกับคำพูดซ้ำ ๆ ใช้งานอยู่ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้คำศัพท์และการเปิดรับคำศัพท์ในบริบทที่หลากหลาย สร้างความรู้ด้านคำศัพท์ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากความขาดแคลนของการวิจัยเชิงทดลองที่มุ่งเน้นไปที่ผลกระทบของกิจกรรมเสริม การวิจัยเพิ่มเติมคือจำเป็นต้องเข้าใจคุณค่าของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานกิจกรรมเสริมร่วมกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง (Silverman, Crandell and Carlis, 2013)

สรุปได้ว่ากระบวนการอ่านเสียงให้ฟังเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้เริ่มต้นจากนักเรียนพิจารณาหน้าปกหนังสือ ให้นักเรียนดูชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และลักษณะรูปและลายเส้น เริ่มอ่านออกเสียงให้ฟัง เป็นตัวแบบในการเป็นนักอ่านที่ดี สร้างความตื่นเต้นโดยให้นักเรียนคาดเดาการดำเนินเรื่องราว กล่าวชี้แจงให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนในทางบวกอย่างสม่ำเสมอ ลดการพูดของครูในการบรรยายสภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือภาพ โดยครูสามารถจัดครูอ่านให้นักเรียนฟังหน้าห้อง นักเรียนอ่านเป็นกลุ่มกับครู หรือจัดให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง การใช้คำถามปลายเปิดที่ไม่มีคำตอบตายตัว หลังจากนั้นอาจจะมีกิจกรรมเสริมการอ่าน เช่น การอภิปรายพูดคุยถึงแรงบันดาลใจของผู้แต่ง การสร้างเรื่องราวตอนจบใหม่ หรือแสดงท่าทางประกอบเรื่อง

4.3 โค้ชการอ่าน

ในการพัฒนาความฉลาดรู้ (literacy) เพื่อให้เด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญและเกิดบทบาทของ “โค้ชการอ่าน” หรือ “โค้ชผู้พัฒนาความฉลาดรู้” (literacy coach) เป็นผู้ซึ่งมีบทบาทหลักสำคัญในการทำงานร่วมกับครูในฐานะผู้ฝึกฝนโดยมีบทบาทในฐานะผู้นำการอ่าน (literacy leaders) และให้การช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริม รวมถึงอธิบายหลักการของการฝึกหัดการอ่านให้กับครูอีกด้วย (Ferguson, 2014) ก่อนที่จะทำความเข้าใจในบทบาทของโค้ชการอ่านผู้วิจัยขออธิบายถึงความหมายและความสำคัญของการเป็นโค้ช หรือ ผู้ฝึกหัดในมุมมองทางศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

ราชบัณฑิตสถาน (2558) ผู้ฝึก หรือ ผู้ชี้แนะ (Coach) ผู้ที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญทำหน้าที่ฝึกอบรม ชี้แนะและวางแผนให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจน

บรรลุความสำเร็จ ผู้ฝึกสร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจให้แก่ผู้รับการฝึก เสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้ผู้รับการฝึกพัฒนาตนเองไปที่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาครูในด้านทักษะการสอนนิยมใช้การแนะนำและฝึกปฏิบัติการ ผู้ฝึกลดการบรรยายลง มีการวางแผนการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเวลาและตรงกับความต้องการของผู้รับการฝึก จัดกิจกรรมสาธิต ทดลองทำ สังเกต ประเมินผลงาน ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบตลอดจนให้กำลังใจ เมื่อเสร็จการฝึกอบรมแล้วผู้รับการฝึกสามารถใช้ทักษะการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะแบบพี่เลี้ยง เช่น คณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย ช่วยฝึกผู้ดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พัฒนาระบบการสร้างสื่อการสอน ทักษะการเล่านิทาน การที่คณาจารย์และผู้ดูแลเด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานที่และสิ่งแวดล้อมจริงทำให้ผู้รับการฝึกสามารถคิดวิธีการพัฒนาเด็กในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเองได้ นอกจากนี้ผู้ชี้แนะและผู้ฝึกอาจมีการติดตามผลและเสริมทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง แม้เมื่อเสร็จการฝึกอบรมแล้ว

บทบาทอีกอย่างหนึ่งของผู้ฝึกคือการผู้แนะนำช่วยเหลือหรือการเป็นพี่เลี้ยง (mentor) ผู้ให้คำปรึกษาหรือพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ จัดกระบวนการแนะนำวิธีการปฏิบัติงานด้วยจิตใจยินดีช่วยเหลือผู้รับการแนะนำอย่างจริงใจ มุ่งผลสำเร็จของผลงาน จัดกระบวนการเสริมพลัง สร้างกำลังใจให้บุคคลเห็นแนวทาง กล้าฝึกฝนตนเองให้เข้มแข็ง ช่วยให้ผู้สามารถปฏิบัติงานหรือช่วยแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองต่อไป กระบวนการเป็นพี่เลี้ยง (mentoring process) มีความสำคัญมากทั้งในการจัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมครูประจำการ ผู้ทำหน้าที่แนะนำช่วยเหลือหรือพี่เลี้ยงมีภารกิจคือสร้างบรรยากาศและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี วางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เสริมความรู้ เสริมแรงช่วยแก้ปัญหาในระยะเริ่มต้นประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว ผู้ทำหน้าที่พี่เลี้ยง โดยสรุปแล้วบทบาทของผู้เป็นพี่เลี้ยงคือการชี้แนะแนวทางการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เป็นกัลยาณมิตร มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ทำให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งและมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน (ราชบัณฑิตสภา, 2558)

พี่เลี้ยงหรือโค้ชจึงมีหน้าที่สำคัญโดยตรงในการพัฒนาศักยภาพของผู้ได้รับการโค้ชหรือ Coachee ด้วยวิธีการมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองบนพื้นฐานของการมีความรักความศรัทธาและความต้องการอยากเรียนรู้ (passion) ที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย ทำให้ตระหนักและพร้อมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดกับผู้เรียนทุกคนโดยการดึงศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนออกมาให้ได้มากที่สุด การสร้างความรักและความต้องการอยากเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ประสบความสำเร็จโดยใช้ความสามารถและกระบวนการเรียนรู้ของตนเองและมีความสุขที่ได้เรียนรู้สิ่งในสิ่งนั้น กระบวนการเกิดความรักและความต้องการอยากเรียนรู้เริ่มต้นจากการเห็นคุณค่าของตนเองและสิ่งที่ต้องการเรียนรู้นั้นเป็นอันดับแรก แล้วลงมือปฏิบัติการพัฒนาตนเองอย่างมีจิตใจจดจ่อ สะท้อนคิดและถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจเชิงลึกโดยมีแนวทางดังต่อไปนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2563)

1. ชี้แนะให้ผู้รับการโค้ชเห็นคุณค่าแท้ของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเป็นคุณค่าที่เกิดกับส่วนรวม
2. เปิดพื้นที่ให้ผู้รับการโค้ชลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยโค้ชคอยให้คำชี้แนะให้เห็นความก้าวหน้าของการเรียนรู้
3. เสริมแรงและให้กำลังใจให้ผู้รับการโค้ชมีความกล้าออกจากพื้นที่ปลอดภัยของตนเอง (comfort zone) กล้าเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น
4. ให้โอกาสผู้รับการโค้ชสะท้อนคิดและถอดบทเรียนอย่างมีสติปัญญา เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจเชิงลึกที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (transform)
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับการโค้ชนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปแบ่งปันผู้อื่นและทำประโยชน์ต่อส่วนรวมตามศักยภาพของตนเอง ช่วยเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแท้ของการเรียนรู้
6. ให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์แก่ผู้รับการโค้ชและชี้แนะให้ผู้รับการโค้ชตระหนักรู้ในคุณค่าของการใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีเป้าหมาย

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแก่ผู้รับการโค้ชโค้ชจึงจำเป็นต้องมีหลักการโค้ชซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับการโค้ชได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและมีความผูกพันอยู่กับการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและหาคำตอบที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพไม่ใช่การบอกคำตอบให้ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้โค้ชยังจะต้องมี จรรยาวัชระ (soft skills) ที่เป็นพื้นฐานของการโค้ชเป็นทักษะทางสังคมเพื่อการโค้ชที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย (วิชย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2557)

1. มีบุคลิกภาพที่ดี บุคลิกภาพ คือ ภาพที่ประทับใจผู้เรียนและชวนให้ติดตามบทเรียน เช่น การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย การยิ้มแย้มแจ่มใส การพูดด้วยคำสุภาพและให้เกียรติผู้รับการโค้ช เป็นต้น บุคลิกภาพที่ดีของโค้ชทำให้เกิดความเจริญใจของผู้เรียน
2. มีมารยาทสังคม เคารพสิทธิของบุคคล เช่น การกล่าวคำขอบคุณ คำขอโทษกับผู้เรียน การสนทนาพูดคุยด้วยภาษาสุภาพ เป็นต้น การที่ผู้โค้ชมีมารยาททางสังคมที่ดีเป็นการสอนผู้เรียนให้มีมารยาททางสังคมที่ดีตามไปด้วย
3. สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของการโค้ช การสื่อสารที่ดีจะต้องมีความชัดเจน กระชับ ถูกต้อง สุภาพ สร้างสรรค์ เชื่อถือได้ และมีความสมบูรณ์ การสื่อสารแบบดูถูกดูแคละอาจไม่พูดอย่างที่คิด สื่อสารตรงไปตรงมา คิดอะไรพูดอย่างนั้น สื่อสารอ้อม สื่อสารเป็นทางการ สื่อสารเป็นกันเอง
4. มีความสามารถในการใช้ภาษา โดยการใช้ภาษาทางบวกในการโค้ชที่ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่นและความภูมิใจในตนเอง

5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สัมพันธภาพที่ดีเป็นปัจจัยทำให้การโค้ชประสบความสำเร็จ เพราะการโค้ชเป็นเรื่องของความสมัครใจและร่วมมือร่วมใจระหว่างโค้ชกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งไม่สามารถใช้อำนาจในการบังคับการได้

6. การบริหารเวลา การวางแผนการทำงานในเวลาที่มียุ่่นอย่างมีประสิทธิภาพที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ทีละอย่าง การทำงานหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน มีผลเสียต่อคุณภาพของงาน การมีสติอยู่กับงานที่ปฏิบัติ ณ ปัจจุบัน คือสิ่งที่ดีที่สุดไม่ยึดติดอยู่กับอดีตและไม่ฟุ้งซ่านกับอนาคต

7. การตั้งคำถามและการฟัง เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่ผู้โค้ชจะต้องมีการตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยกระตุ้นการคิดขั้นสูงของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี คำถามที่มีพลัง (power questions) มุ่งถามให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ตลอดจนคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยและเกิดคำถามในการเรียนรู้ต่อไป ส่วนการฟังนั้นเป็นการเคารพผู้รับการโค้ช เปิดโอกาสให้กับตนเองได้เรียนรู้และเป็นทักษะที่ทำให้ผู้โค้ชเข้าใจแนวคิดและวิธีการคิดของผู้รับการโค้ช การฟังให้เข้าใจและจับประเด็นสำคัญได้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ดีสำหรับการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ในขณะที่ทำการโค้ช

8. การคิด การโค้ชเพื่อการรู้คิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้โค้ชจะต้องมีทักษะด้านการคิด เพราะถ้าผู้โค้ชมีทักษะการคิดแล้วจะสามารถกระตุ้นให้ผู้รับการโค้ชมีทักษะการคิดตามไปด้วย ทักษะการคิดที่สำคัญ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยใช้การตั้งคำถาม การสังเกต และการสะท้อนคิด (reflection)

9. การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นทักษะสำคัญสำหรับการโค้ชเพื่อการรู้คิด ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้รับการโค้ชจะต้องได้รับการกระตุ้นการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้แล้ว ยังก่อให้เกิดนวัตกรรมอีกด้วยหากผู้โค้ชเองมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แล้วย่อมทำให้การโค้ชให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน

ลักษณะของโค้ชการอ่านก็ควรจะมีลักษณะและสวมบทบาทโค้ชเช่นเดียวกับโค้ชทางการศึกษา เพียงแต่จะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบหลักที่เฉพาะเจาะจงเน้นไปที่การพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ออกเขียนได้โดยทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน ซึ่งเป็นอาชีพที่มีอย่างแพร่หลายทั้งในอเมริกาและแคนาดา โดยผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชการอ่านนั้นจะสังกัดอยู่ในหน่วยงานทางการศึกษาของมลรัฐ ยกตัวอย่างหน่วยงานของมลรัฐ Ontario ประเทศแคนาดา ซึ่งให้นิยามหน้าที่ของโค้ชการอ่านเอาไว้ว่า โค้ชการอ่านเป็นผู้นำในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านโดยการทำงานร่วมกับครูเพื่อสร้างความเข้าใจอันลุ่มลึกในกระบวนการอ่านและเป็นผู้นำเสนอกลวิธีในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ที่เหมาะสม (Ontario Ministry of Education, 2003 อ้างถึงใน Ferguson, 2013)

สมาคมการอ่านนานาชาติ (International Reading Association: IRA) (2004 อ้างถึงใน National Reading Technical Assistance Center, 2010) ได้นำเสนอคุณสมบัติขั้นต่ำของโค้ชการอ่าน (minimum qualifications) ประกอบไปด้วยทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับโค้ชการอ่าน ซึ่งถือเป็นทักษะพื้นฐานที่โค้ชการอ่านในสหรัฐอเมริกาจำเป็นต้องมีเป็นแนวทางที่แสดงบทบาทขั้นพื้นฐานของโค้ชการอ่าน ดังนี้

1. คุณสมบัติขั้นต่ำของโค้ชการอ่าน โค้ชการอ่านจะต้องมีความสามารถ ดังนี้

1.1 เป็นครูที่ดีในการสอนการอ่าน อย่างน้อยที่สุดต้องสอนการอ่านในได้ในระดับที่ตนเอง
โค้ช

1.2 มีความรู้ที่ลึกซึ้งในกระบวนการ การพัฒนาทักษะ การประเมินผล และการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่าน

1.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำงานร่วมกับครูเพื่อพัฒนาการปฏิบัติของครู

1.4 เป็นผู้แนะนำที่ยอดเยี่ยมและเป็นผู้นำในกลุ่ม

1.5 มีประสบการณ์หรือมีการเตรียมความพร้อมตนเองในการเป็นต้นแบบ การสังเกต และ
การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านของครูในชั้นเรียน

ส่วนคุณสมบัติที่คาดหวังอื่น ๆ ของโค้ชการอ่านในโรงเรียน (expected qualities and skills of school-based literacy coaches) เป็นกลุ่มทักษะที่โค้ชการอ่านใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการสอนงานกับครูเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ ประกอบไปด้วยกลุ่มทักษะและความสามารถ ดังต่อไปนี้ (Learning Point Associates, 2004 อ้างถึงใน National Reading Technical Assistance Center, 2010)

2. ทักษะและการปฏิบัติของโค้ชการอ่าน โค้ชการอ่านจะต้องสามารถ

2.1 มองหาแ่งมุมเชิงบวกและโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์

2.2 แสดงออกถึงทักษะการฟัง มีความสามารถในการใช้คำถาม และความมั่นใจ

2.3 สาธิตและแสดงออกถึงความเต็มใจในการเป็นต้นแบบให้กับครูหรือโค้ชเพื่อการพัฒนา
วิชาชีพตามความต้องการ

2.4 สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอย่างกระตือรือร้น

2.5 เป็นโค้ชทั้งรายบุคคลและกลุ่มเพื่อดึงเอาจุดแข็ง วิเคราะห์ศักยภาพที่พัฒนาได้ และ
สร้างแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน

2.6 สื่อสารอย่างเหมาะสมและมีส่วนร่วมในการสร้างความสำเร็จในโปรแกรม

นอกจากนั้นโค้ชการอ่านยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน นักวิชาการอย่าง Ferguson (2013) ได้ศึกษาวิจัยบทบาทของโค้ชการอ่านในเมือง Ontario ของแคนาดาจำนวน 3 โรงเรียน แล้วนำเสนอภาระหน้าที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนให้เฉพาะเจาะจงลงไปอีก ดังนี้

1. โค้ชการอ่านในฐานะผู้จัดการโปรแกรมความฉลาดรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียน ซึ่งเป็นบทบาทหลักที่โค้ชการอ่านได้รับมอบหมายเกินครึ่งหนึ่งของงานทั้งหมด ในการจัดการโปรแกรมนี้อย่างรวมไปถึงการส่งเอกสารหลักฐานผลการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียนทางอีเมลไปที่กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการจัดโปรแกรมเสริมหลักสูตรการอ่านร่วมกับครอบครัว เช่น โปรแกรมคำคืนของการอ่าน (family literacy night) นอกจากนี้ยังจะต้องจัดห้องสมุดหนังสือและคอยสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียน สังเกตและจัดประเภทหนังสือที่นักเรียนชื่นชอบ จัดมุมหนังสือ คอยสำรวจหนังสือเข้าใหม่ให้เป็นปัจจุบันพร้อมทั้งทำรายงานไปที่กระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

2. โค้ชการอ่านในฐานะผู้นำในโรงเรียน การได้รับบทบาทการเป็นผู้นำด้านการอ่านในโรงเรียนเป็นเพราะโค้ชการอ่านถือเป็นผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มครูและเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการออกแบบบทเรียนและการพัฒนาการอ่านในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (professional learning communities: PLC) ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน สามารถจำแนกบทบาทของโค้ชการอ่านในฐานะผู้นำในโรงเรียนได้ 2 บทบาทย่อย ดังนี้

2.1 การเป็นผู้ดำเนินการหลักในการพัฒนาเชิงวิชาชีพ เพราะโค้ชการอ่านจะเป็นผู้ทราบนโยบาย ข้อมูลและแนวทางการอบรมจากกระทรวงศึกษาธิการโดยตรง ซึ่งเปรียบเสมือนครูคนแรกที่ได้นำแผนนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติจริงก่อนจะนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู

2.2 การเป็นผู้นำในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้จะมีกลุ่มครูร่วมกับโค้ชการอ่านประมาณ 3-8 คน เพื่อร่วมกันออกแบบและวางแผนการพัฒนาการอ่าน ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน การติดตามผลการปฏิบัติงาน จากนั้นโค้ชการอ่านจะต้องเป็นคนออกแบบและเขียนรายงานสรุป รวมไปถึงการร่างวาระการประชุมและการนำเสนอผลการพัฒนาด้วย ในระหว่างดำเนินการในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพโค้ชการอ่านจะต้องเป็นผู้เริ่มประเด็นและให้กลยุทธ์ในการพัฒนาการอ่านใหม่ ๆ กับสมาชิกเสมอ ประกอบกับการอำนวยความสะดวก การช่วยแนะนำ การอภิปราย และการให้ความคิดเห็นในฐานะผู้เชี่ยวชาญหากจำเป็น

3. โค้ชการอ่านในฐานะผู้คอยสนับสนุนส่งเสริม การสนับสนุนส่งเสริมครูถือเป็นบทบาทสำคัญของโค้ชการอ่าน สามารถจำแนกบทบาทของโค้ชการอ่านในฐานะผู้คอยสนับสนุนส่งเสริมได้ 2 บทบาท ดังนี้

3.1 การสนับสนุนด้านเนื้อหาและแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาการอ่าน ครูในโรงเรียนมักจะมาปรึกษา ขอคำแนะนำและข้อมูล ขอคำตอบที่กระชับ สอบถามแนวทางในการประเมินผล และขอคำแนะนำในการออกแบบกิจกรรมในบทเรียนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียน โดยเฉพาะครูที่เพิ่งบรรจุใหม่ซึ่งยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนา โดยเฉพาะการทำความเข้าใจในพื้นฐานของนักเรียน การสนับสนุนด้านเนื้อหานี้มักจะเป็นลักษณะการปรึกษาส่วนตัว (one-on-one) กับครู ตั้งแต่การปรึกษาเรื่อง

พื้นฐาน เช่น วิธีการจัดเรียงหนังสือ แหล่งข้อมูลในการค้นคว้าและพัฒนา ซึ่งโค้ชการอ่านมักจะมีกลวิธีในการพัฒนาการอ่านที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างเป้าหมายและออกแบบกลวิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนด้านการอ่านในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการสังเกตชั้นเรียนในระหว่างที่นำกลวิธีในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านไปใช้จริง สำหรับครูที่เพิ่งบรรจุใหม่โค้ชการอ่านในฐานะผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะต้องสาธิตการใช้กลวิธีในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านและร่วมสังเกตชั้นเรียนอีกด้วย

3.2 การสนับสนุนด้านจิตใจ โค้ชการอ่านมีบทบาทในโรงเรียนคล้ายกับเชียร์ลีดเดอร์ของครูในระหว่างการสังเกตการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านโค้ชการอ่านจะต้องเสริมพลัง กล่าวชื่นชมและให้กำลังใจกับครู ซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญที่จะช่วยเสริมความมั่นใจให้กับครู

บทบาทของโค้ชการอ่านแสดงให้เห็นถึงหลักการสำคัญในการทำงานของโค้ชการอ่านซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำงานร่วมกับครูเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จของโค้ชการอ่านสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้ ดังนี้ (Ferguson, 2014)

1. การรับรู้ถึงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น (perception of growth in student achievement) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนในการทำงานการอ่านร่วมกันของโค้ชการอ่านและครู ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนยังจะเป็นสิ่งที่จะช่วยเปลี่ยนการปฏิบัติของครูเมื่อเห็นตัวอย่างว่ากลวิธีที่โค้ชการอ่านแนะนำสามารถนำไปใช้ได้จริง (ในแคนาดาใช้การทดสอบการอ่านที่เรียกว่า Developmental Reading Assessment: DRA, Groupe Beauchemin: GB+ และ Education Quality and Accountability: EQAO)

2. การรับรู้ถึงการพัฒนาการสอนของครู (perception of improved teaching) สิ่งยืนยันถึงความสำเร็จของโค้ชการอ่านได้อีกอย่างหนึ่งก็คือครูและผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเชื่อมั่นว่าครูมีองค์ความรู้ด้านการอ่านเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ครูมีกลวิธีในการสอนการอ่านและมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายอันจะเป็นสิ่งสะท้อนผลงานของโค้ชการอ่านได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการได้เห็นการนำเอากิจกรรมส่งเสริมการอ่านไปใช้จริงในชั้นเรียนของครู โค้ชการอ่าน และผู้อำนวยการโรงเรียนก็เป็นสิ่งยืนยันได้เช่นกัน

3. การมีบทสนทนาเพื่อพัฒนาเชิงวิชาชีพในพื้นที่ที่ปลอดภัย (increased professional dialogue in a safe environment) การสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาการอ่านช่วยให้ครูได้พัฒนาบทเรียนร่วมกันและมีการพูดคุยกันในเชิงวิชาชีพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูที่เพิ่งบรรจุใหม่กับครูที่มีประสบการณ์มากทั้งการพูดถึงปัญหาของนักเรียนรายบุคคลและการพยายามนำเสนอกลวิธีการสอนไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียนซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศเชิงวิชาการในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

4. การสร้างข้อตกลงกับโค้ชการอ่าน (commitment to the literacy coach) การให้แรงสนับสนุนส่งเสริมโค้ชการอ่านของครูช่วยรวมถึงการสนับสนุนและคำชมจากผู้บริหารช่วยสร้างประสบการณ์เชิงบวกและเป็นสิ่งสะท้อนความสำเร็จในการทำงานของโค้ชการอ่านได้เป็นอย่างดี บทบาทของโค้ชการอ่านมีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและโปรแกรมการอ่านของโรงเรียน ด้วยการทำงานที่ทุ่มเท ทักษะคิดเชิงบวก ความยืดหยุ่น และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความต้องการในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปโค้ชการอ่านเป็นผู้ซึ่งมีบทบาทหลักสำคัญในการทำงานร่วมกับครูในฐานะผู้ฝึกฝนโดยมีบทบาทในฐานะผู้นำการอ่าน อาจจะทำกร่วมกับผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนด้วย โดยเป้าหมายหลักของการโค้ชเกิดขึ้นคือการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็ก แนวคิดของการโค้ชการอ่านอยู่บนพื้นฐานของการเป็นผู้ชี้แนะแบบพี่เลี้ยงที่มีหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนส่งเสริม สาคิต และสร้างบรรยากาศและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี วางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เสริมความรู้ เสริมแรง ช่วยแก้ปัญหาในระยะเริ่มต้นประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงานโดยพี่เลี้ยงจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีมารยาทสังคม สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการใช้ภาษา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการบริหารจัดการเวลา มีการตั้งคำถามและการฟัง การคิดและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่วนโค้ชการอ่านเป็นอาชีพหนึ่งในอเมริกาและแคนาดาที่ทำงานร่วมกับครู ผู้บริหาร และผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาการอ่านโดยตรงร่วมกับรัฐบาลมรัฐ โดยมีหน้าที่คล้ายกับพี่เลี้ยงแต่โค้ชการอ่านจะต้องมีองค์ความรู้ กระบวนการ และสามารถปฏิบัติการสนับสนุนส่งเสริมครูในการพัฒนาการอ่านให้กับนักเรียนได้อย่างชัดเจน ภาระหน้าที่สำคัญของโค้ชการอ่านประกอบไปด้วย ผู้จัดการโปรแกรมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ออกเขียนได้ในโรงเรียน เป็นผู้นำด้านการอ่านในโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการหลักในการพัฒนาเชิงวิชาชีพ เป็นผู้นำในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ การสนับสนุนด้านเนื้อหาและแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาการอ่าน การสนับสนุนด้านจิตใจ โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโค้ชการอ่านประกอบไปด้วย การรับรู้ถึงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น การรับรู้ถึงการพัฒนการสอนของครู การมีบทสนทนาเพื่อพัฒนาเชิงวิชาชีพในพื้นที่ที่ปลอดภัย และการสร้างข้อตกลงกับโค้ชการอ่าน

5. หนังสือภาพ

หนังสือภาพเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ร่วมกับการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ให้กับเด็ก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพดังต่อไปนี้

5.1 ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของหนังสือภาพ

ในอดีตหนังสือภาพเป็นหนังสือที่นำเสนอเรื่องราวหรือเนื้อหาผ่านรูปภาพเป็นหลักเหมาะสำหรับเด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกหรือเด็กที่เพิ่มเริ่มหัดอ่าน หนังสือภาพมีเนื้อหาที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น

หนังสือแสดงตัวเลข จำนวนนับที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน หนังสือแสดงตัวอักษร พยัญชนะต่าง ๆ ทั้งพยัญชนะไทยและต่างประเทศ ปัจจุบันหนังสือภาพเป็นหนังสือสำหรับเด็กมีความหลากหลายทั้งที่เน้นเนื้อหาความรู้และความบันเทิง ทำให้ผู้ปกครองและเด็กมีทางเลือกในการอ่านที่เหมาะสมกับตนเองตามความสนใจช่วงวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

“หนังสือภาพ” หรือ “หนังสือภาพ (picture book)” ถือเป็นหนังสือในหมวดวรรณกรรมสำหรับเด็ก ที่มุ่งสื่อสารเรื่องราว อารมณ์ของตัวละคร และสถานการณ์ในหนังสือภาพบอกเล่าผ่านเรื่องราวเป็นสังคัมและมีภาพเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในแต่ละหน้า โดยมีคำบรรยายสั้น ๆ ใช้ภาษาง่าย ๆ หรืออาจจะไม่ได้ใช้การบรรยายภาพเลยที่เรียกว่า หนังสือภาพไร้คำ (wordless picture book) ก็ได้ ลักษณะของหนังสือภาพนี้เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก ลักษณะสำคัญของหนังสือภาพเป็นหนังสือที่ผสมผสานการอ่านตัวบทและการมองภาพ ซึ่งภาพในหนังสือจะสื่อสารกับเด็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความหมายในการรับรู้ของเด็กนำไปสู่การสร้างความเข้าใจตัวบท ภาพรวมของหนังสือและการคิดวิเคราะห์ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการและช่วยเปิดพื้นที่ให้เด็กได้คิดอย่างอิสระอันเป็นพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Ciecierski and others, 2017: ระพีพรรณ พัฒนาเวช, 2550)

คำจำกัดความของหนังสือภาพ (picture book) มีความแตกต่างกันมาก นักวิชาการบางท่านให้นิยามของหนังสือภาพ (picture book) ว่าเป็นบางสิ่งบางอย่างที่มีภาพประกอบและมีบทบาทสำคัญในการเล่าเรื่อง (e.g., Nodelman, 1988; Sutherland & Hearne, 1977 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012) ในขณะที่นักวิชาการบางคนให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันของภาพประกอบ (illustration) และข้อความ (text) (e.g., Marantz, 1977; Schwarcz & Schwarcz, 1991 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012) โดยมีนักวิชาการที่แยกความแตกต่างระหว่างหนังสือภาพ (picture book) และหนังสือภาพประกอบ (illustrated books) เช่น Stewig (1995 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012) ให้คำนิยามหนังสือภาพว่าเป็นหนังสือที่ใช้การบอกเล่าเรื่องราวผ่านภาพและคำ ส่วนหนังสือที่มีภาพประกอบ นั่นคือหนังสือที่ใช้ภาพประกอบเป็นส่วนขยายของข้อความและช่วยในการตีความเรื่องราว

หนังสือภาพมีความสำคัญในฐานะเครื่องมือที่ช่วยจัดกิจกรรมในการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยนักวิชาการอย่าง Braid and Finch (2015) ได้อธิบายถึง ความสำคัญของเรื่องราวในหนังสือภาพ (The importance of story) ว่าเป็นกิจกรรมที่มีการอ่านให้ฟังเป็นพื้นฐานในการสร้างประสบการณ์ของมนุษย์ โดยมักจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและการสื่อสารโดยทั่วไป หนังสือภาพนั้นยังเป็นวิธีที่ช่วยจัดลำดับประสบการณ์บนพื้นฐานของความเป็นจริง และช่วยให้สามารถเข้าใจชีวิตได้ดียิ่งขึ้น

ตาราง 1 องค์ประกอบของการตอบสนองของความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้

องค์ประกอบด้านการตีความ: การสร้างความเข้าใจในหนังสือภาพ		องค์ประกอบด้านตัวบุคคล: ความเชื่อมโยงระหว่าง หนังสือภาพกับบุคคล	องค์ประกอบด้านสุนทรียศาสตร์: ประสบการณ์ในงานศิลปะ	
การวิเคราะห์ ตีความ	การเชื่อมโยง เนื้อหา	ส่วนบุคคล การปรับแต่งเนื้อหาให้เข้ากับ ตนเอง	ความโปร่งแสง (การรับรู้) การมองทะลุผ่าน	การแสดงออก การดำเนินการ
การตีความบท ตัว ละคร ฉาก หรืออิม ที่จะช่วยให้เข้าใจ บริบทของเนื้อเรื่อง	การตีความ เนื้อหาที่ เชื่อมโยง ระหว่างกัน	หรือการค้นหาความเกี่ยวข้อง: ข้อความถึงตัวเองหรือข้อความถึง การดำรงชีวิต	ได้รับผ่าน ข้อความและเป็น ส่วนหนึ่งของ ข้อความ	การแสดงออก ต่อข้อความและ การสนทนา โต้ตอบ

ที่มา: Braid, C., & Finch, B. (2015). "Ah, I know why...": Children developing understandings through engaging with a picture book. *Literacy*, 49(3), 115-122.

สรุปได้ว่า หนังสือภาพหนังสือในหมวดวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มุ่งสื่อสารเรื่องราว อารมณ์ของตัวละคร และสถานการณ์ในหนังสือภาพบอกเล่าผ่านเรื่องราวเป็นสังคมและมีภาพเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในแต่ละหน้า โดยมีคำบรรยายสั้น ๆ ใช้ภาษาง่าย ๆ ลักษณะของหนังสือภาพนี้เหมาะสมกับวัยเด็ก ลักษณะสำคัญของหนังสือภาพเป็นหนังสือที่ผสมผสานการอ่านตัวบทและการมองภาพ ทำให้หนังสือภาพทำงานกับความคิดของเด็กโดยภาพในหนังสือจะสื่อสารกับเด็กได้อย่างเป็นธรรมชาติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความหมายในการรับรู้ของเด็กนำไปสู่การสร้างความเข้าใจตัวบท เมื่อใช้หนังสือภาพร่วมกับการอ่านออกเสียงให้ฟังหนังสือภาพจะช่วยให้เกิดการตอบสนองจากเด็กได้อย่างหลากหลาย เช่น การสร้างความเข้าใจในหนังสือภาพที่เกิดจากองค์ประกอบด้านการตีความ ความเชื่อมโยงระหว่างหนังสือภาพกับบุคคลที่เกิดจากองค์ประกอบส่วนบุคคล และ การเกิดประสบการณ์งานศิลปะซึ่งเกิดจากองค์ประกอบด้านสุนทรียศาสตร์

5.2 องค์ประกอบของหนังสือภาพ

หลักสำคัญของการนิยามหนังสือภาพจะต้องเน้นหนังสือที่เน้นการรับรู้ ความเข้าใจ ความสัมพันธ์และการสร้างจุดเด่นระหว่างภาพประกอบและข้อความหรือคำพูด สามารถถ่ายทอดเรื่องราวขณะที่อ่านได้ในเวลาเดียวกัน ในขณะที่ภาพประกอบสามารถถ่ายทอดข้อมูลและเรื่องราวตามเนื้อเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากในการปลุกเร้าอารมณ์ (particularly effective in evoking emotions) (Kiefer, 2008 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012) ซึ่งลักษณะทั้ง 2 อย่างนี้จำเป็นต้องใช้การประมวลผลแบบพิเศษ (special processing) เนื่องจากผู้อ่านจำเป็นต้องประมวลข้อความทั้งที่เป็นตัวอักษรและรูปภาพ ซึ่งจะเกิดขึ้นพร้อมกันโดยธรรมชาติ (Schwarcz, 1982; Sipe, 1998 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012) เป็นไปตามธรรมชาติของหนังสือ

ภาพที่ต้องการให้ผู้อ่านประมวลผลและรวมข้อมูล ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในการอ่านและทำความเข้าใจในหนังสือภาพ โดยเฉพาะการตีความภาพกับข้อความทำให้หนังสือภาพเป็นสื่อที่มีเสน่ห์และเกิดการตีความที่หลากหลายได้ ในการอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านจะได้ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน (Martinez & Harmon, 2012) ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคำบรรยายและภาพในหนังสือภาพมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้ (Nikolajeva and Scott, 2001 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012)

1. สัดส่วน (symmetry) ลักษณะของคำบรรยายและภาพประกอบถ่ายทอดความหมายที่คล้ายกันเกิดความสัมพันธ์กัน
2. การส่งเสริม (complementary) คำบรรยายและภาพประกอบ (illustrations) ให้ข้อมูลที่ต่างกันแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน
3. การยกระดับ (enhancement) คำบรรยายและภาพประกอบ (illustrations) ขยายความหมายของกันและกัน
4. ความแตกต่าง (counterpoint) คำบรรยายและภาพประกอบ (illustrations) บอกเล่าเรื่องราวที่ต่างกัน และ
5. ความขัดแย้ง (contradiction) คำบรรยายและภาพประกอบดูเหมือนจะขัดแย้งกันแต่สร้างความกลมกลืนกันได้อย่างมีเสน่ห์

ความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างคำบรรยายและภาพประกอบของหนังสือภาพคือ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน (congruency) โดยคำบรรยายและภาพประกอบจะมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียว (pictures and text are harmoniously related) เช่น การทำงานพร้อมกัน อธิบายขยายความ หรือแม้แต่ผลัดกันเล่าเรื่องและความสัมพันธ์ที่เบี่ยงเบน (deviation) โดยภาพประกอบอาจจะต่อต้านหรือเบี่ยงเบนข้อความซึ่งผู้อ่านต้องประมวลผลข้อมูลและรูปภาพที่แตกต่างกัน (Schwarcz, 1982 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012)

หนังสือภาพยังจัดเป็นวรรณกรรมอย่างหนึ่ง เพราะหนังสือภาพมีองค์ประกอบทางวรรณกรรม (literary elements) ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็น ตัวละคร (character) โครงเรื่อง (plot) ฉาก (settings) มุมมอง (point of view) และบรรยากาศ (tone) ทั้งหมดล้วนเป็นตัวส่งเสริมโครงสร้างที่มีพลวัต (dynamic constructs) ขับเคลื่อนเนื้อความและความสัมพันธ์ในเรื่องที่ช่วยให้ผู้อ่านสร้างและตีความความหมายของเรื่องราวได้ อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างความรู้และเข้าใจข้อความหรือแก่นที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อีกด้วย (Lukens & Cline, 1995 อ้างถึงใน Martinez & Harmon, 2012)

ส่วนประกอบสำคัญที่สุดของหนังสือภาพ คือ ภาพประกอบซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาตัวละครในหนังสือภาพ โดยสังเกตว่าภาพประกอบช่วยพัฒนาแง่มุมภายนอกของตัวละคร เช่น อากัปกิริยา ท่าทาง และสีหน้าซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถเปิดเผยอารมณ์และทัศนคติ หรือแม้กระทั่งการใช้สี หรือตำแหน่งของตัวละครต่าง

ๆ ในหนังสือภาพสิ่งเหล่านี้ก็มีความหมายทั้งหมด ในขณะที่คำพูดเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากกว่าในการพัฒนาแ่มุมภายใน เนื่องจากในความเป็นจริงคำพูด ตัวอักษรในหนังสืออธิบายเกี่ยวกับฉากพล็อตเรื่อง (setting) ในหนังสือภาพน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่แล้วหนังสือภาพใช้การอธิบายและดำเนินเรื่องด้วยภาพประกอบเป็นหลัก (Martinez & Harmon, 2012)

เพื่อให้เกิดความชัดเจน Sipe (2008 อ้างถึงใน Braid and Finch, 2015) ได้แบ่งส่วนประกอบเชิงกายภาพของหนังสือภาพที่มีภาพประกอบคำบรรยายออกเป็น 3 ส่วน

1. ข้อความ (the words) ซึ่งเป็นคำที่นำมาใช้ในการเล่าเรื่องในหนังสือภาพ
2. ภาพประกอบที่แสดงเทคนิคของศิลปิน (the artist's technique in the illustrations) เป็นเทคนิคในการวาดรูป ระบายสีและองค์ประกอบศิลป์ของหนังสือภาพ เช่น การเลือกโทนสี สี พื้นผิววางทัศนมิติ ขนาด ทิศทาง สัดส่วน วัตถุและรูปร่าง ฯลฯ
3. การออกแบบองค์ประกอบของหนังสือภาพ (the design aspects of the book itself) เป็นการออกแบบหนังสือภาพโดยการเลือกลักษณะของตัวแบบอักษร ปกหน้า ปกหลัง การวางระยะขอบ ขนาดกระดาษ

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของหนังสือภาพคือภาพประกอบที่มีบทบาทสำคัญในการเล่าเรื่อง อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น ปลุกเร้าอารมณ์ เรื่องราวของตัวละครต่าง ๆ อาจจะมีข้อความและคำบรรยายเพื่อสร้างความรู้และเข้าใจข้อความหรือแก่นที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ โดยผู้อ่านจะต้องประมวลข้อความทั้งที่เป็นตัวอักษรและรูปภาพ ซึ่งจะเกิดขึ้นพร้อมกันโดยธรรมชาติ การตีความเนื้อเรื่องในหนังสือภาพจึงมักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการอ่านและทำความเข้าใจในหนังสือภาพ เป็นผลทำให้เกิดการตีความภาพกับข้อความที่ทำให้หนังสือภาพเป็นสื่อที่มีเสน่ห์และเกิดการตีความที่หลากหลายได้ หนังสือภาพจัดเป็นวรรณกรรมอย่างหนึ่ง เพราะมีองค์ประกอบของวรรณกรรมที่ครบถ้วนทั้งตัวละคร โครงเรื่อง ฉาก มุมมอง และบรรยากาศของเรื่อง ส่วนองค์ประกอบทางกายภาพของหนังสือภาพประกอบไปด้วย ข้อความ ภาพ และการออกแบบองค์ประกอบของหนังสือภาพ

6. รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น

รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงวัยที่เด็กนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายภาพและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

“รอยเชื่อมต่อ” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Transition” เป็นคำนาม หมายถึง การเปลี่ยน การส่งผ่าน หรือส่วนเชื่อมต่อ สภาวะของการปรับเปลี่ยนไปตามความแตกต่าง เมื่อนำมาใช้ในบริบททาง

การศึกษาจะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในรอยเชื่อมต่อซึ่งส่งผลต่อสภาพการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปของระดับการศึกษา ช่วงวัยเชื่อมต่อที่สำคัญคือการปรับตัวสู่ชั้นเรียนจากวัยอนุบาลเข้าสู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 รอยเชื่อมต่อนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 5-7 ปีโดยประมาณ ในช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนผ่านนี้ต้องใช้เวลาระหว่างการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงสมบูรณ์โดยการเปลี่ยนไปสู่การยอมรับและการปรับพฤติกรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาเด็กนักเรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู, 2563)

พฤติกรรมที่สะท้อนลักษณะการปรับตัวของเด็กนักเรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา มีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้ (ยศวีร์ สายฟ้า, 2557)

1. ความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation ability) เด็กนักเรียนในวัย 5-7 ปีอยู่ในช่วงของการพัฒนาความสามารถในการควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการมีสมาธิและความสนใจจดจ่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองความสามารถในการจัดการแก้ปัญหา การวางแผนปฏิบัติ และการกำกับการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างเหมาะสม

2. ความสามารถและการมีกลยุทธ์ในการจดจำ (memory capacity and strategies) เด็กวัยนี้เริ่มมีความสามารถในการจดจำและการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการรับรู้ประสบการณ์ใหม่ การจำรายละเอียดปลีกย่อยของสิ่งที่คุ้นเคยหรือสนใจและมีพื้นที่ในการเก็บความจำระยะสั้นขยายตัวมากขึ้น

3. ทักษะการสะท้อนตนเอง (self-reflective skill) มีความเข้าใจรู้สึกนึกคิดและตัวตนของตนเองมากขึ้น บอกเล่าจุดเด่นเชิงกายภาพของตนเอง เช่น ส่วนสูง สีผม บอกความต้องการ เช่น กิจกรรมการเล่นที่ชื่นชอบได้ บอกเล่าคุณลักษณะของตนเองที่ไม่สามารถสังเกตเห็นจากภายนอก เช่น ความซื่อสัตย์ การเป็นคนดี และการรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเองได้มากขึ้น เช่น ชื่นชอบการอ่านหนังสือ แต่ไม่ถนัดในการคิดคำนวณ เป็นต้น

4. ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและมีตรรกะ (reasoning and logical thinking skills) มีมุมมองในการมองสิ่งต่าง ๆ รอบด้านมากขึ้น ลดภาวะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลง เน้นการคิดแบบมีตรรกะและมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

5. ความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (perspective-taking ability) เด็กนักเรียนวัยนี้เริ่มมีพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ จิตใจที่มากขึ้น เริ่มมีความสามารถในการรับรู้และทำความเข้าใจทัศนะหรือมุมมองของบุคคลอื่นรอบตัว ตลอดจนอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองและผู้อื่นได้มากขึ้น เกิดการเปรียบเทียบจุดดีจุดด้อยของตนเองกับบุคคลอื่น

ผลจากการเปลี่ยนแปลงนี้เองส่งผลให้ครูประถมศึกษาจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ในช่วงรอยเชื่อมต่อนี้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติสำหรับครูประถมศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ (ยศวีร์ สายฟ้า, 2557)

1. เรียนรู้และทำความเข้าใจธรรมชาติและตัวตนที่แท้จริงของเด็กนักเรียนด้วยการศึกษา ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้
2. สร้างความตระหนักและทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะครูประถมศึกษาที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเด็กในการเรียนรู้และปรับตัวในช่วงรอยเชื่อมต่อได้สำเร็จ ครูต้องปรับวิธีคิดของตนเองให้มีความยืดหยุ่น เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างรายบุคคล มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อที่จะสามารถตอบสนองกับศักยภาพของเด็กนักเรียนแต่ละบุคคลได้
3. ทำงานร่วมกันเป็นทีมกับครูอนุบาลที่เคยประจำชั้นรวมทั้งสร้างเครือข่ายและสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ปกครองและครอบครัวของเด็กนักเรียน ให้เรียนรู้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
4. วางแผนและจัดการเรียนรู้โดยยึดกรอบการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ไม่เน้นการพัฒนาในด้านหนึ่งโดยเฉพาะ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ควรเป็นกิจกรรมเชิงวิชาการทั้งหมด แต่ควรสอดแทรกกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเพลง ผลิตผลงานศิลปะหรือทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน เป็นต้น
5. พยายามสร้างทัศนคติกับเด็กนักเรียนในการมาโรงเรียนให้เป็นเชิงบวก เปิดโอกาสและให้อิสระกับเด็กนักเรียนขณะอยู่ในชั้นเรียน ทำให้เด็กแต่ละคนรู้สึกผ่อนคลายกับการมาโรงเรียน และเสริมแรงเมื่อเด็กนักเรียนทำกิจกรรมประสบความสำเร็จ

การออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนวัยช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาบริบทความต้องการและธรรมชาติของเด็กนักเรียนในวัยนี้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนได้สำรวจและเข้าใจบริบทของสังคมรอบตัวนักเรียนโดยเฉพาะบริบทด้านวัฒนธรรม เศรษฐฐานะ ขยายความสนใจจากครอบครัวไปยังบุคคลอื่นที่เป็นเพื่อนบ้าน เพื่อนในโรงเรียน บุคคลในสังคม และประเทศในระดับกว้างขึ้นไปเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้สำรวจสิ่งรอบตัวและฝึกการคิดเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่อไปการเรียนรู้วัฒนธรรมในสังคมประชาธิปไตยพหุวัฒนธรรมมีหลักการดังนี้ (Vogler, Crivello and Woodhead, 2008)

1. ใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนได้ออกเสียงและพูดแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของนักเรียน
2. เน้นการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม การสำรวจศักยภาพของตนเองในทุกแง่มุม ครูเรียนรู้ที่จะเคารพความเห็นของนักเรียนรวมทั้งเคารพเมื่อนักเรียนต้องการเงียบไม่ตอบคำถาม
3. การสะท้อนการเรียนรู้ นักเรียนและครูร่วมกันสะท้อนผลจากการเรียนรู้ร่วมกันโดยการฟังอย่างตั้งใจ
4. การปรับประยุกต์ เน้นให้เด็กนักเรียนวัยรอยต่อได้ทำงานกับบุคคลที่มีความแตกต่างกับตนเอง เช่น ทำงานกับเพื่อนต่างเพศ มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติที่แตกต่าง เพื่อเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง

5. คำนึงถึงประสบการณ์เดิมของเด็กนักเรียน ครูจะต้องเข้าใจบริบทของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยเฉพาะเศรษฐกิจสถานะของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อตรงกับการเรียนรู้ของนักเรียน

นอกจากนั้นครูยังสามารถพัฒนาความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนในวัยช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม (holistic development) ในชั้นเรียน โดยทำกิจกรรมต่อไปนี้ (Melendez and Beck, 2019)

ตาราง 2 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมในชั้นเรียน

การพัฒนานักเรียน แบบองค์รวม	แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ที่เน้นการแสดงออก
ทักษะการพูด (verbal skills)	การใช้ภาษา (language use) -การใช้ภาษาถิ่นและภาษาอังกฤษ (ภาษาทางการ) สลับสับเปลี่ยนกัน -การใช้คำศัพท์เฉพาะ (terms) ร่วมกับภาษาอังกฤษ (ภาษาทางการ) -การใช้ภาษาพื้นเมือง (native language dominance) เป็นภาษาหลักทั้ง ชั่วโมงเรียน การแสดงออกด้วยการพูด (oral expressions) -การพูดอธิบายด้วยภาษา (linguistic expressions) -การพูดและวิธีการเข้าหาผู้ใหญ่ (How they address adults) -การใช้คำถาม (questioning strategies) การสำเนียงภาษาและเสียงสูงต่ำ (voice and accent and inflection)
อารมณ์ (emotion)	-การแสดงออกเผชิญความกลัวและอารมณ์ของตนเอง -การแสดงออกซึ่งความรักและสัมพันธ์ภาพความเป็นเพื่อน -การตอบสนองต่อเรื่องราวที่ได้ฟัง -การตอบสนองต่อความขัดแย้ง (ในขณะที่เล่น ในสนามเด็กเล่น และระหว่าง การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน)
พฤติกรรม (Behaviors)	-มีกิริยาท่าทางตามวัฒนธรรมที่เหมาะสม -ท่าทางการแสดงออก (Gestures) -การเคลื่อนไหวทางร่างกาย -ความอิสระเสรีและการเรียนรู้วัฒนธรรมในสังคม (independence and collectivistic approaches)
การพัฒนาอื่น ๆ	-มารยาทในการแต่งกาย -การทำอาหารนานาชาติ

การพัฒนานักเรียน แบบองค์รวม	แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ที่เน้นการแสดงออก
	-วันหยุด วันสำคัญ และเทศกาลเฉพาะของครอบครัว -การแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม -นำที่อยู่ บ้าน และถิ่นอาศัยของวัฒนธรรมที่แตกต่างมาแลกเปลี่ยนกัน

ที่มา. Melendez, W.R. and Beck, V. (2019). *Teaching Young Children in Multicultural Classroom*. 5th edition. Boston: Person.

นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการอ่านในระยะเริ่มต้น (emergent literacy skills) ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) อยู่ระหว่างชั้นเตรียมอนุบาลไปยังชั้นอนุบาล และชั้นอนุบาลไปยังชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 2-4 ปี และมีอายุระหว่าง 5-8 ปี ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้หน่วยเสียงย่อย (phonological awareness) การรู้จักตัวอักษร (alphabet knowledge) ความหมายของคำง่าย ๆ ในเอกสาร การสะกดคำ การสร้างความเข้าใจในคำศัพท์โดยใช้บริบทสิ่งแวดล้อม เมื่อเด็กนักเรียนปฏิบัติสิ่งเหล่านี้สำเร็จจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจและพัฒนาการด้านการอ่านการเขียนของเด็กในระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับชั้นที่สูงขึ้น ลักษณะสำคัญที่สะท้อนทักษะการอ่านในระยะเริ่มต้น ประกอบด้วย หลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (Cecil, Baker and Lozano, 2015)

1. การอ่านคือความเพลิดเพลิน
2. เด็กนักเรียนรับรู้วิธีการของการหยิบจับหนังสือที่จำเพาะ (concept of print)
3. เด็กนักเรียนรู้ว่าภาพ ข้อความ หรือ วัตถุที่ปรากฏในหนังสือเป็นสัญลักษณ์แทนวัตถุหรือสถานการณ์จริง ซึ่งจะเป็พื้นฐานของเด็กนักเรียนในการถอดรหัสคำหรือประโยคต่อไป
4. เพิ่มพูนทักษะการตีความสัญลักษณ์ทางภาพ (visual literacy) ให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านได้ดียิ่งขึ้นต่อไป
5. การใช้เวลาในการอ่านของเด็กนักเรียนช่วยพัฒนาความสนใจจดจ่อได้ยาวนานมากยิ่งขึ้น เมื่อเทียบกับการทำกิจกรรมอื่นของเด็กนักเรียน

สรุปได้ว่ารอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 รอยเชื่อมต่อนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 5-7 ปี โดยประมาณ ถือเป็นรอยต่อสำคัญที่เด็กนักเรียนจะต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อปมเพาะพฤติกรรมส่วนบุคคล ทั้งความสามารถในการกำกับตนเอง ในการพัฒนาความสามารถในการควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเอง การมีสมาธิและความสนใจจดจ่อความสามารถในการจัดการแก้ปัญหาการวางแผนปฏิบัติ ความสามารถและการมีกลยุทธ์ในการจดจำ การจำรายละเอียดปลีกย่อยของสิ่งที่คุ้นเคยหรือสนใจ ทักษะการสะท้อนตนเองมีความเข้าใจรู้สึกนึกคิดและตัวตนของตนเองมากขึ้น ทักษะ

การคิดอย่างมีเหตุผลและมีตรรกะมีมุมมองในการมองสิ่งต่าง ๆ รอบด้านมากขึ้น ความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น เริ่มมีความสามารถในการรับรู้และทำความเข้าใจทัศนะหรือมุมมองของบุคคลอื่นรอบตัว ครูจึงจำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจธรรมชาติและตัวตนที่แท้จริงของเด็กนักเรียน เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างรายบุคคล ควบคู่ไปกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมและการจัดการเรียนรู้โดยยึดกรอบการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ทักษะการอ่านในเบื้องต้น การรับรู้หน่วยเสียงย่อย การรู้จักตัวอักษร ความหมายของคำง่าย ๆ ในเอกสาร การสะกดคำ การสร้างความเข้าใจในคำศัพท์ โดยใช้บริบทสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการสำรวจและเข้าใจบริบทของสังคมรอบตัวนักเรียนเพื่อขยายความสนใจจากครอบครัวไปยังบุคคลอื่นที่เป็นเพื่อนบ้าน เพื่อนในโรงเรียน บุคคลในสังคม และประเทศในระดับกว้างขึ้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่องโดยจำแนกออกเป็นการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 งานวิจัยในประเทศ

สุพัชร์จิต จิตประไพ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณสมบัติที่ดีของหนังสือภาพสำหรับเด็กอายุ 0-3 ปี เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสือภาพของผู้ปกครอง รวมถึงเพื่อเสนอแนะแนวทางการสร้างหนังสือภาพสำหรับ 0-3 ปี โดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่ดีและปัจจัยในการตัดสินใจซื้อ การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสม ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำนวน 400 คนที่มีบุตรหลานในศูนย์รับเลี้ยงเด็กจำนวน 20 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลกับกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 9 คน กลุ่มผู้ผลิตคือบรรณาธิการหนังสือภาพสำหรับเด็กจำนวน 3 คน และ นักวิชาการผู้ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียจากยอดจำหน่าย จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครอง นักวิชาการ และผู้ผลิตมีความเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือผู้ปกครองเห็นความสำคัญและเข้าใจคุณสมบัติที่ดีของนิทาน รวมทั้งรู้ถึงวิธีการใช้นิทานกับลูกอย่างถูกต้องตามที่นักวิชาการระบุไว้ แต่ก็ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเลือกหนังสือภาพ ซึ่งผู้ปกครองต้องการหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสื่อสารหลายประเด็นในเล่มเดียวเพื่อความคุ้มค่าในการซื้อที่สอดคล้องกับปัจจัยราคา รวมถึงไม่ชื่นชอบนิทานที่มีเพียงสี่ยาวและดำเท่านั้น ในด้านความเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้ปกครองและผู้ผลิต คือผู้ผลิตเข้าใจว่าการลดราคาและรางวัลจากการประกวดนิทานมีผลกระตุ้นในการตัดสินใจซื้อของผู้ปกครองอย่างมาก รวมถึงรายละเอียดทางเทคนิคในภาพประกอบไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแต่อย่างใด กล่าวโดยสรุปคือหนังสือนิทานที่ดีควรสื่อสารในประเด็นเดียวแต่เสริมพัฒนาการหลายด้านตามวัยของเด็ก

สำหรับเด็กวัย 0-3 ปี สีขาวดำจะช่วยส่งเสริมและเปิดกว้างทางจินตนาการได้มากกว่า และทำให้เด็กสนใจกับรูปทรงของภาพในนิทานได้ดีโดยไม่ถูกรบกวนจากสีที่หลากหลาย

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในข้อมูลเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนิทานภาพสำหรับเด็กในประเทศไทย ได้แก่ ผู้สร้างนิทานภาพต้องพัฒนามากขึ้นทั้งในแง่ความเข้าใจต่อเด็กและทักษะในการวาดและเขียนเรื่อง ผู้สร้างนิทานมีความตั้งใจที่จะพัฒนาผลงาน แต่ต้องสอดคล้องกับการให้ความรู้กับผู้บริโภคเพื่อให้ตลาดเปิดรับนิทานดี ๆ มากขึ้น และ นิทานภาพดียังมีไม่เพียงพอและกลไกการพัฒนาคุณภาพหนังสือนิทานควรทำไปพร้อม ๆ กันทั้งระบบ ความคิดเห็นผู้ปกครองเชื่อว่าผู้ปกครองมีความจำเป็นต่อลูกเพราะเป็นเสมือนตัวช่วยในการเสริมพัฒนาการและสร้างจินตนาการ ทำให้ครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกัน แรงจูงใจ จากการใช้นิทานภาพแก้ปัญหาเพื่อปรับพฤติกรรมและดึงความสนใจของลูกออกจากการเสพสื่อผ่านเทคโนโลยี อาทิ โทรศัพท์ โทรทัศน์ ทางด้านบุคลิกภาพ ผู้ปกครองมีความเชื่อว่านิทานที่ดีมีรสนิยมทางศิลปะที่ดีถ่ายทอดภาพภาพประกอบจะสร้างรสนิยมที่ดีให้กับลูก รวมถึงการเรียนรู้คำศัพท์จากนิทานซึ่งมีผลต่อพัฒนาการในการสื่อสารของลูกในอนาคต ด้านทัศนคติผู้ปกครองเชื่อว่าการส่งเสริมให้ลูกใช้นิทานเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่ทำให้ลูกเป็นผู้ใฝ่รู้และเปิดโอกาสที่ดีกว่าในอนาคต การรับรู้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลผ่านแพทย์เฉพาะทางสำหรับเด็ก ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนที่มีประสบการณ์และได้รับคำแนะนำจากผู้รู้ทางอินเทอร์เน็ตว่านิทานถูกพิสูจน์แล้วว่ามีความประโยชน์และให้ผลดีแก่ลูก การเรียนรู้ ผู้ปกครองเรียนรู้จากลูกในการใช้นิทานภาพและเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน ทำให้เกิดการเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับลูกของตนซึ่งในแต่ละครอบครัวมีความต้องการที่แตกต่างกัน

คันธรส ภาผล (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดสำหรับปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอนในโรงเรียนวัดพิชนิมิต กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ช่วงอายุ 5-6 ปี จำนวน 1 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ แบบวัดทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และแบบวัดความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ของเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ พบว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ทั้งหมดจำนวน 5 เรื่อง เพื่อวัดด้านการพูดคำศัพท์ ด้านการพูดเป็นประโยค และด้านการพูดเป็นเรื่องราวโดยจัดกิจกรรมทุกวันพุธ เวลา 12.30-12.45 น. จำนวน 15 ครั้ง จากผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76.43/83.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนผลของทักษะการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ของเด็กปฐมวัยในระดับมาก (mean = 2.90 SD = 0.37)

หลี่ หนิงหมิ่น, สนิท สัตโยภาส และ ศรีวิไล พลมณี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง ปี พ.ศ. 2552-2558 เพื่อศึกษาในด้านเนื้อหา ลักษณะการใช้ภาษา และคุณค่าของหนังสือ โดยใช้แบบตารางวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี ที่ได้รับรางวัลจำนวน 20 เรื่อง โดยแยกออกเป็นรางวัลดีเด่นจำนวน 2 เล่ม รางวัลชมเชยจำนวน 18 เล่ม แล้วนำผลการศึกษามานำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า (1) ด้านเนื้อหาของหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี พ.ศ.2552-2558 ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักความผูกพันในครอบครัว การช่วยเหลือแบ่งปันให้กับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต กตัญญู รวมทั้งสอนให้รู้จักการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2) ลักษณะการใช้ภาษา หนังสือดังกล่าวจะใช้คำและประโยคที่ง่ายเหมาะสมกับเด็กวัย 6-11 ปี กล่าวคือ ใช้คำถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ใช้คำสั้น กระชับ สละสลวย และมีการใช้คำเพื่อเสริมสร้างภาพ อารมณ์และความรู้สึก ทำให้เด็กเข้าใจง่าย เกิดความสนุกสนาน และ (3) ด้านคุณค่าพบว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ คุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์สอนให้เด็กมีจินตนาการ มีสติปัญญารอบรู้ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแฝงความคิดเชิงคุณธรรมไว้อีกด้วย คุณค่าด้านอารมณ์สอนให้เด็กรู้จักเข้าใจตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และ คุณค่าทางด้านสังคม สอนให้เด็กรู้จักทำงานเป็นทีม สอนให้มีการเรียนรู้ของการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีและยังสอนให้รู้จักเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

อามานี จะปะกียา และ สุรัสวดี นราพงศ์เกษม (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบในหนังสือภาพสำหรับเด็กที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ happyreading วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อจำแนกประเภท วิเคราะห์เนื้อหา การใช้ภาษาและภาพประกอบในหนังสือภาพสำหรับเด็กที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ happyreading ทั้งหมด 39 เล่ม เพื่อจำแนกประเภทของหนังสือและวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ตารางวิเคราะห์และเสนอผลงานด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งหมด 8 ประเภท คือ 1. ประเภทหนังสือแสดงตัวเลขและจำนวน เช่น เรื่องตัวเลขเป็นอะไร 2. ประเภทหนังสือของเล่น เช่น เรื่องปิดไฟหน่อยนะ 3. ประเภทหนังสือที่แสดงความคิดรวบยอด เช่น เรื่องสามเหลี่ยมสนุก 4. ประเภทหนังสือที่เกี่ยวกับคนสัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เช่น เรื่องของใหม่กับเพื่อนเก่า 5. ประเภทหนังสือภาพประกอบเรื่องอย่างง่าย เช่น เรื่องอานิสเป็นหัด 6. ประเภทหนังสือภาพประกอบ เช่น เรื่องหนังสืออยากมีเพื่อน ซึ่งหนังสือภาพที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ happyreading มากที่สุด คือ ประเภทหนังสือภาพประกอบเรื่องจำนวน 18 เรื่อง ลำดับที่ 2 คือ ประเภทหนังสือภาพประกอบเรื่องอย่างง่าย มีจำนวน 12 เรื่อง ลำดับที่ 3 คือ ประเภทหนังสือของเล่นมีจำนวน 4 เรื่อง ลำดับที่ 4 มีจำนวน 2 เรื่องมี 2 ประเภท คือ ประเภทหนังสือที่แสดงตัวเลขและ

จำนวน และ ประเภทหนังสือที่เกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ลำดับสุดท้ายคือประเภทหนังสือที่แสดงความคิดรวบยอดมีจำนวน 1 เรื่อง

การวิเคราะห์เนื้อหา การใช้ภาษาและภาพประกอบพบว่า ด้านเนื้อหา มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อ ดิจิทัล ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านความปลอดภัยและด้านผจญภัย ด้านการใช้ภาษาที่ใช้ในร้อยแก้ว ประกอบด้วยการใช้คำและสำนวน การเรียงเรียงประโยค สำนวนโวหาร และท่วงทำนองในการเขียน ภาษาในร้อยกรองประกอบด้วย ใช้คำง่าย ความหมายเด่น เล่นเสียงหลก และฝากข้อคิด ด้านภาพประกอบมี 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะภาพ ด้านการจัดองค์ประกอบระหว่างภาพและมุมมองภาพ โดยในด้านลักษณะภาพมีการใช้ 3 รูปแบบคือภาพกึ่งเหมือนจริง ภาพการ์ตูนและภาพลดทอน ด้านการจัดองค์ประกอบระหว่างภาพมีการใช้ 2 รูปแบบคือตัวหนังสืออยู่นอกกรอบภาพและตัวหนังสือทับภาพ ด้านมุมมองภาพมีการใช้ 2 รูปแบบคือภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่องและภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง

ฐิติรัตน์ แก้วพิลา, นนทชนนภพ ปาลินทร, วรวิษณุ อัครชนยมนต์ และ วิภา ปัญญาวัฒน์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบหนังสือภาพเล่มใหญ่ (big picture books) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนอนุบาลศึกษา 2 อำเภอ เมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 15 คน ใช้เวลาในการวิจัยรวม 20 วัน วันละ 40 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้จำนวน 20 แผน แบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าที

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้งความสามารถด้านการฟังและความสามารถด้านการพูดสูงกว่าก่อนเรียน และพัฒนาการทางภาษาภายหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการสังเกตพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่ในระยะแรกที่เข้าร่วมกิจกรรมเด็กจะมีสมาธิในการฟังได้ไม่นาน เด็กจะแย่งเล่าเรื่องเมื่อได้ฟังนิทานไปแล้วครั้งที่ 1 ครูจึงต้องกำหนดกติกาว่าต้องฟังนิทานให้จบและครูถามจึงจะตอบ นอกจากนั้นก่อนเล่นิทานครูต้องเตรียมความพร้อมให้เด็กและเล่นิทานให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่วนด้านการพูดในระยะแรก ๆ เด็กไม่กล้าพูด เพราะยังไม่คุ้นเคยกับการแสดงความคิดเห็น แต่เมื่อครูกระตุ้นเด็กด้วยคำถามและให้การเสริมแรง เด็กจะพยายามที่จะพูดให้ความสนใจในการสนทนามากยิ่งขึ้นและในระยะหลัง ๆ เด็กสามารถตอบเป็นเรื่องราวและเป็นเหตุผลมากขึ้น สามารถตอบเป็นประโยคยาว ๆ ได้มากกว่าในช่วงแรก เนื่องจากเมื่อเล่นิทานจบ จะมีการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน ครูได้ตั้งคำถามโดยเลือกคำถามที่ง่าย เด็กสามารถเข้าใจเพื่อให้เด็กฝึกฝนการตอบคำถาม การจัดประสบการณ์เล่นิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่เป็นการเรียนรู้คำศัพท์และการพูดเป็นประโยคต่าง ๆ เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการพูดสนทนาโต้ตอบทั้งเรื่องราวในนิทานและเชื่อมโยงเกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นการสร้างบรรยากาศเรียนรู้ในสนุกสนานและฝึกให้เด็กรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ฝึกให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี

นอกจากนั้นหนังสือภาพเล่มใหญ่ยังเป็นหนังสือภาพที่มีความสวยงาม ตัวหนังสือขนาดใหญ่ ทำให้เด็กมีความสนใจที่จะฟังเรื่องราวจากนิทานภาพและเด็กจะชอบดูภาพประกอบ ชอบตัวละครและสิ่งต่าง ๆ ในภาพ และถามคำถามที่เด็กสนใจ จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเมื่อเปรียบเทียบกับแล้วพบว่า หลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนทางภาษาสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมในทุกด้าน ดังนั้นกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหนังสือภาพเล่มใหญ่ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและเหมาะสมที่จะนำไปจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางภาษาสูงขึ้นได้จริงเป็นกิจกรรมที่มีความสุขช่วยให้เด็กผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์อย่างอิสระ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ เด็กได้รับการฝึกฝนในการใช้ภาษา มีโอกาสได้ยินได้ฟังภาษาที่เหมาะสมกับวัย สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดตามความต้องการและใช้นิทานภาพที่มีสีสันสวยงาม ทำให้เกิดแรงจูงใจสำหรับเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรม

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยสามารถนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับไปใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ได้ โดยนำประเด็นในงานวิจัยในประเทศที่สามารถจำแนกออกเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ (1) แนวทางการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นงานวิจัยของ สุพัชร์จิต จิตประไพ (2558) ค้นพบว่า ผู้สร้างนิทานภาพต้องพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองให้มากขึ้นทั้งในแง่ความเข้าใจต่อเด็กและทักษะในการวาดและเขียนเรื่อง ผู้สร้างนิทานมีความตั้งใจที่จะพัฒนาผลงาน แต่ต้องสอดคล้องกับการให้ความรู้กับผู้บริโภคเพื่อให้ตลาดเปิดรับนิทานดี ๆ มากขึ้น และ นิทานภาพดียังมีไม่เพียงพอและกลไกการพัฒนาคุณภาพหนังสือนิทานควรทำไปพร้อม ๆ กันทั้งระบบ ในแง่มุมมองของผู้ปกครองต้องการหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสาระหลายประเด็นในเล่มเดียวเพื่อความคุ้มค่าในการซื้อที่สอดคล้องกับปัจจัยราคา ส่วนงานวิจัยของ หลี่ หนิงหมิ่น, สนิท สัตโยภาส และ ศรีวิไล พลมณี (2562) ค้นพบว่าหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง ปี พ.ศ. 2552-2558 มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ทำให้เด็กมีจินตนาการ มีสติปัญญารอบรู้ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแฝงความคิดเชิงคุณธรรม คุณค่าด้านอารมณ์สอนให้เด็กรู้จักใจตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และคุณค่าทางด้านสังคม สอนให้เด็กรู้จักทำงานเป็นทีม สอนให้มีการเรียนรู้ของการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีและยังสอนให้รู้จักเอื้ออาทรต่อผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือภาพที่ดีสามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งตัวบุคคลได้ รวมทั้งงานวิจัยของ อามานี จะปะกียา และ สุรัสวดี นราพงศ์เกษม (2564) ที่ค้นพบว่าหนังสือภาพมีภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่องและภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง ด้านการใช้ภาษาที่ใช้ในร้อยแก้วประกอบด้วยการใช้คำและสำนวน การเรียงเรียงประโยค สำนวนโวหาร และท่วงทำนองในการเขียน ส่วนภาษาในร้อยกรองประกอบด้วย ใช้คำง่าย ความหมายเด่น เล่นเสียงหลาก และฝากข้อคิด

งานวิจัยในประเทศอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการศึกษาผลของการเล่านิทานซึ่งมีความแตกต่างจากเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ผู้วิจัยใช้ แต่สามารถสรุปผลจากงานวิจัยให้เห็นการดำเนินการของการเล่านิทานประกอบหนังสือภาพได้เป็นอย่างดี ทั้งงานวิจัยของ คันธรส ภาผล (2562) และงานวิจัยของ ฐิติรัตน์ แก้วพิลา และคณะ (2565) ที่ได้ข้อมูลว่าจะมีการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน ครูได้ตั้งคำถามโดยเลือก

คำถามที่ง่าย เด็กสามารถเข้าใจเพื่อให้เด็กฝึกฝนการตอบคำถาม การจัดประสบการณ์เล่านิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่เป็นการเรียนรู้คำศัพท์และการพูดเป็นประโยคต่าง ๆ เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการพูดสนทนาโต้ตอบทั้งเรื่องราวในนิทานและเชื่อมโยงเกี่ยวกับตัวเด็ก

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

Martinez and Harmon (2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Picture/Text Relationships: An Investigation of Literary Elements in Picturebooks เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการวิจัย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพและคำบรรยายหรือข้อความในหนังสือภาพ นักวิจัยใช้การมีส่วนร่วมในการอ่านเนื้อหาที่เป็นข้อความอย่างใกล้ชิด เริ่มจากการวิเคราะห์หนังสือ 2 กลุ่มคือ หนังสือที่แนะนำสำหรับเด็กปฐมวัยถึงประถมศึกษาตอนต้น (8 ขวบ) และหนังสือที่แนะนำสำหรับเด็ก 10 ขวบ ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคัดเลือกหนังสือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยขั้นที่ 1 รวบรวมและสุ่มเลือกโดยรวบรวมหนังสือที่มีคุณภาพมาอย่างละ 100 เล่ม ของแต่ละช่วงอายุและใช้การสุ่มผ่านคอมพิวเตอร์มา 30 เล่ม และขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกหนังสือสำหรับหนังสือเด็กคัดหนังสือที่ไม่มีเรื่องราว เช่น Brown Bear, Brown Bear หนังสือที่มีแต่ภาพไม่มีคำบรรยายหรือหนังสือไร้คำ (wordless picturebook) รวมทั้งหนังสือที่อ่านง่าย ๆ เช่น Frog and Toad ซึ่งต้องแน่ใจว่าหนังสือที่เลือกมาต้องมีคำบรรยายและภาพประกอบที่สมบูรณ์และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมกับอายุของหนังสือที่แนะนำแต่ละเรื่อง

ในเบื้องต้นผู้วิจัยใช้วิธีการนับจำนวนคำที่เรียกว่า “Lexile Scores” ใช้การวิเคราะห์คำศัพท์เป็นตัวกำหนดและบ่งชี้ถึงความยากของข้อความ การวัดระดับความยากจาก ความถี่ของคำ และความยาวของประโยค ซึ่งในระดับประถมมีหนังสือ 9 เล่มที่ไม่มีคะแนน เนื่องจากเป็นหนังสือที่มีข้อความน้อย และจากหนังสือที่เหลือคะแนน Lexile อยู่ที่ 426.2 หรืออยู่ระหว่าง 20-810 คะแนน และสำหรับช่วงอายุที่มากกว่านั้นเฉลี่ยอยู่ที่ 600.7 หรือ ระหว่าง 90-990 คะแนน รวมถึงการวิเคราะห์คำศัพท์ (vocab analysis) โดยแบ่งการวิเคราะห์ได้ 3 ระดับ คือ (1) คำทั่วไปในชีวิตประจำวันใช้บ่อยหรือภาษาปาก (2) คำที่ซับซ้อนและภาษาเขียน (3) คำที่มีความถี่ต่ำหรือคำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือคำเฉพาะโดยได้ทำการสุ่มหนังสือ 15 เล่ม จากทั้งหนังสือเด็กเล็ก และเด็กโต และวิเคราะห์พบว่า คำระดับ 3 มีน้อยที่สุดซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบการจัดหมวดหมู่ โดยมีความน่าเชื่อถืออยู่ที่ 78% จากผู้ประเมิน 3 คนคือ นักวิจัย 2 คนและผู้ช่วยระดับบัณฑิตศึกษา 1 คน กระบวนการในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อจัดหมวดหมู่ความสัมพันธ์ของภาพประกอบและข้อความ ซึ่งวิเคราะห์จาก 3 ขั้นตอนคือ (1) การดำเนินเรื่องราวด้วยภาพและข้อสรุปของหนังสือ (picture walk) (2) วิเคราะห์พล็อตเรื่อง

และตัวละครแบบหน้าต่อหน้า (page-by-page analysis) และ (3) วิเคราะห์ภาพรวม (Global categorizations) วิเคราะห์จาก โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก อารมณ์

ระยะที่ 2 หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานของภาพในหนังสือภาพ โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงลึกโดยเน้นไปการพัฒนาแง่มุมที่สำคัญของตัวละครโดยผ่านภาพประกอบ คือ ลักษณะและความสนใจ อารมณ์ พฤติกรรม และความสัมพันธ์กันกับตัวละครอื่นหรือฉากหรือไม่ และพิจารณาจากโครงเรื่องซึ่งจะพิจารณาจาก 3 องค์ประกอบ คือ การเกิดขึ้นของปัญหา ความพยายามในการแก้ปัญหา และผลลัพธ์ ว่าถูกถ่ายทอดผ่านเรื่องราว รูปภาพ หรือทั้ง 2 อย่าง และมีส่วนในการพัฒนาอารมณ์ เช่น สี การแสดงของสีหน้าของตัวละคร

ระยะที่ 3 จากการคัดเลือกหนังสือพบว่า ในหนังสือระดับเด็กประถมมีหนังสือ 21 เล่มที่ผู้วาดและผู้เขียนเป็นคนเดียวกัน และในหนังสือสำหรับผู้อ่านที่มีอายุมากกว่า(older reader) มีหนังสือเพียง 10 เล่มที่ผู้วาดและผู้เขียนเป็นคนเดียวกัน เขาจึงทำการคัดหนังสือมา 4 หมวดหมู่คือ เขียนและวาดคนเดียวกัน และเขียนและวาดคนละคนกัน ทั้งหนังสือเด็กเล็กและเด็กโตอย่าง 8 เล่ม ทำให้ยู่บเหลือ 3 หมวดหมู่คือ (1)รูปภาพเด่น (pictures playing a dominant role) (2) รูปภาพและข้อความเสริมกัน (picture/text parallel development) และ (3) ข้อความเด่น(text playing a dominant role)

ผลการวิจัยพบว่า การจัดกลุ่มหนังสือภาพอย่างเป็นระบบ (Categorization System) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ความสัมพันธ์ของภาพประกอบและข้อความโดยแบ่งกลุ่มได้ 5 กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 หมวดหมู่ความสัมพันธ์ของภาพประกอบและข้อความ

ประเภท (category)	คำอธิบาย (explanation)	ตัวอย่าง (examples)
ใช้ภาพประกอบดำเนินเรื่องเท่านั้น (Picture Only)	องค์ประกอบของวรรณกรรมจะแสดงผ่านรูปภาพเท่านั้น	ตัวละคร: ใน Rosie's Walk ตัวละครตัวที่สอง (สุนัขจิ้งจอก) จะปรากฏเฉพาะในรูปภาพเท่านั้น เรื่องย่อ: ใน Rosie's Walk ทุกความพยายามของสุนัขจิ้งจอกเพื่อให้ได้ตัว Rosie จะถูกเปิดเผยผ่านรูปภาพเท่านั้น
ใช้ภาพประกอบเป็นหลัก (Primarily Picture)	องค์ประกอบส่วนใหญ่ในเรื่องจะแสดงผ่านรูปภาพอาจจะมีข้อความบ้างเพียงเล็กน้อย	ตัวละคร: ใน Ella Sarah Gets Dressed สมาชิกในครอบครัวของ Ella Sarah ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิ่งที่เธอควรสวมใส่ ในขณะที่ผู้อ่านเรียนรู้จากข้อความที่ Ella Sarah บอกว่าไม่ ภาพประกอบจะเผยให้เห็นมากขึ้นเกี่ยวกับการตอบสนองของเธอ

ประเภท (category)	คำอธิบาย (explanation)	ตัวอย่าง (examples)
		(เช่น Ella Sarah กระเป๋าของเธอ เธอ ขว้างตุ๊กตาสัตว์ของเธอ)
ภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Interdependent)	จำเป็นต้องมีข้อมูลทั้งรูปภาพและข้อความหรือคำบรรยายเพื่อทำความเข้าใจหนังสือภาพสมบูรณ์	เรื่องย่อ: In May I Bring a Friend? ในข้อความจะบอกเราว่าเด็กชายตัวเล็ก ๆ พาเพื่อน ๆ มาเยี่ยมราชาและราชินี และผู้อ่านจะเห็นว่าเพื่อนคนไหนมาร่วมงาน ได้จากการดูรูปภาพประกอบเท่านั้น
ภาพประกอบกับคำบรรยายถูกใช้คู่ขนานกัน (Parallel)	ทั้งรูปภาพและข้อความหรือคำบรรยายสะท้อนถึงข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบวรรณกรรมเฉพาะเรื่องเดียวกัน	ในฉากจากหนังสือภาพ เรื่อง In Grandfather's Journey จะมีข้อความระบุว่า “ทะเลทรายที่มีหินราวกับประติมากรรมขนาดมหึมาทำให้เขาประหลาดใจ” โดยมีรูปภาพแสดงการก่อตัวของหินขนาดมหึมาที่ไม่มีพืชพรรณ
ใช้ คำบรรยาย หรือ ข้อความเป็นหลัก (Primarily or only through text)	ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่จะพบในคำบรรยายหรือข้อความมากกว่า	เรื่องย่อ: ใน Wool vs. in the Sitee ผู้อ่านได้เรียนรู้ว่าเพื่อนบ้านของเด็กชายหายไปผ่านข้อความเท่านั้น

ที่มา: Martinez, M. & Harmon, J. (2012). Picture/Text Relationships: an Investigation of Literary Elements in Picturebooks. *Literacy Research and Instruction*, 51(4), 328.

ผลจากการนำการจัดกลุ่มหนังสือภาพอย่างเป็นระบบไปวิเคราะห์หนังสือภาพที่ผู้วิจัยคัดสรรพบข้อมูลจากการวิเคราะห์ที่น่าสนใจ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนวัยเรียน ถึง 8 ขวบ พบว่า 43% ภาพประกอบมีบทบาทสำคัญในการเล่าเรื่อง ซึ่ง 23.3% เป็นแบบภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 23.3% คือการใช้ข้อความเป็นหลักหรือใช้แค่ข้อความ 33.3% ภาพประกอบกับคำบรรยายถูกใช้คู่ขนานกัน และ ส่วน 10% ใช้ภาพประกอบเป็นหลัก และ 10% ใช้ภาพประกอบดำเนินเรื่องเท่านั้น

2. ภาพประกอบในหนังสือมักจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงเรื่อง ซึ่งปรากฏว่ามีหนังสือเพียง 4 เล่มเท่านั้นที่มีครบตามองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ (ที่มาของปัญหา ความพยายามในการแก้ปัญหา และผลที่ตามมา) แต่ในหนังสือภาพสำหรับเด็กประถมศึกษา 10 ขวบ ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น รูปภาพมีบทบาทน้อยที่สุดในการพัฒนาโครงเรื่อง ส่วนมาก 80% เป็นหนังสือที่พัฒนาโดยมีข้อความเป็นหลักหรือมีแค่ข้อความเท่านั้น ซึ่งมีเพียง 10% เท่านั้นที่รูปภาพมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงเรื่องซึ่งเป็น

หนังสือภาพประเภทภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 10% เป็นหนังสือภาพประเภทภาพประกอบกับคำบรรยายถูกใช้คู่ขนานกันและไม่มีหนังสือที่มีรูปภาพเป็นหลักหรือรูปภาพอย่างเดียวเลย

3. การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย 8 ขวบ ระยะที่ 1 ผู้วิจัยพบว่าภาพประกอบมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาลักษณะนิสัยมากกว่าการพัฒนาโครงเรื่องในหนังสือสำหรับผู้อ่านระดับปฐมวัย ซึ่งมากกว่า 63.2% ตัวละครได้รับการพัฒนาผ่านหนังสือภาพใช้ภาพประกอบเป็นหลัก (primarily pictures) ใช้ภาพประกอบดำเนินเรื่องเท่านั้น (Pictures only) หรือภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Interdependent)

4. โดยทั่วไปฉากจะไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญทางวรรณกรรม แต่หนังสือภาพบางเล่มฉากจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลใน ระยะที่ 1 พบว่า ใช้ภาพประกอบดำเนินเรื่องเท่านั้น มีสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็น 89.9% ของหนังสือทั้งหมด และในระยะที่ 2 พิจารณาได้ว่าเวลาไม่ใช่องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินเรื่องราว หรือการดำเนินเรื่องราวจะไม่เปลี่ยนแปลงหากเวลาในหนังสือภาพเปลี่ยนไป สิ่งที่เป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินเรื่องที่ชัดเจนในหนังสือภาพ คือ สถานที่ ซึ่งสามารถถ่ายทอดในหนังสือภาพได้อย่างชัดเจน

5. การวิเคราะห์ระยะที่ 1 พบว่า 65.9% ของหนังสือสำหรับผู้อ่านระดับประถมศึกษาถึง มัธยมศึกษาตอนต้น ใช้การดำเนินเรื่องราวผ่านอารมณ์เป็นหนังสือภาพที่พบสำหรับเด็กในช่วงวัยนี้ส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาพประเภทใช้ภาพประกอบเป็นหลัก (Primarily picture) หรือภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Interdependent) ในหนังสือ ส่วนอีก 26.6% อารมณ์ได้รับการพัฒนาควบคู่กันไปผ่านภาพประกอบและข้อความ (Parallel) เห็นได้ชัดว่าภาพประกอบมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอารมณ์โดยส่วนมากในหนังสือภาพสำหรับผู้อ่านอายุน้อย มักจะมีอารมณ์สดใสและเป็นบวก หรือตลก ในขณะที่บางเล่มมีความสงบและเงียบสงบ ซึ่งไม่ใช่แค่เห็นจากภาพรวมหรือเนื้อหา แต่บางครั้งอาจเห็นสีหน้าและพฤติกรรมของตัวละคร

6. ผลการวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยออกแบบคำถามการวิจัยว่า องค์ประกอบวรรณกรรมได้รับการพัฒนาแตกต่างกันหรือไม่ หากนักเขียนและผู้วาดภาพประกอบเป็นผู้ประพันธ์คนเดียวกันแทนที่จะเป็นคนละคน (we questioned whether literary elements were developed differently if the author and illustrator were the same person rather than different people.) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้ระบบหมวดหมู่ย่อยเหลือ 3 หมวดหมู่คือ 1) รูปภาพเด่น (pictures playing a dominant role) 2) รูปภาพและข้อความเสริมกัน (picture/text parallel development) และ 3) ข้อความเด่น (text playing a dominant role) ซึ่งจากการจัดหมวดหมู่ใหม่และวิเคราะห์ดูเหมือนว่าจะมีความแตกต่างกันเฉพาะตัวละครในหนังสือภาพเท่านั้น ซึ่งในหนังสือสำหรับผู้อ่านทั้งเด็กและผู้ใหญ่ (younger and older reader) รูปภาพมีบทบาทใน

การพัฒนาลักษณะนิสัยมากกว่าเมื่อหนังสือถูกเขียนจากนักเขียนหรือผู้ประพันธ์คนเดียวกัน แต่เมื่อหนังสือเล่มนี้เขียนและวาดภาพประกอบโดยผู้ประพันธ์คนอื่น ตัวละครจะปรากฏผ่านข้อความมากกว่าภาพประกอบ

Silverman, Crandell and Carlis (2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Read alouds and beyond: The effects of read aloud extension activities on vocabulary in head start classrooms ซึ่งการอ่านออกเสียงให้ฟังนั้น จะช่วยมอบบริบทที่สมบูรณ์สำหรับการสอนคำศัพท์และครูปฐมวัยจำนวนมากใช้เวลาอ่านออกเสียงเพื่อเน้นคำศัพท์ในขณะที่แบ่งปันหนังสือกับเด็กเล็ก นอกเหนือจากการอ่านออกเสียงให้ฟังแล้ว กิจกรรมที่เสริมออกไปจะช่วยเพิ่มโอกาสของเด็กที่จะเรียนรู้คำศัพท์นอกเหนือจากเวลาที่ใช้ในการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยอาจส่งเสริมเด็กก่อนวัยเรียนในการเรียนรู้คำศัพท์สำหรับเด็ก ซึ่งการฝึกใช้กิจกรรมเสริมเพิ่มเติมจากการอ่านออกเสียงนั้นมีความเป็นไปได้ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้คำศัพท์ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการอ่านออกเสียงให้ฟัง และการอ่านออกเสียงให้ฟังพร้อมกิจกรรมเสริมที่มีต่อการรู้คำศัพท์ของเด็กและผลกระทบต่อความรู้คำศัพท์ของเด็กในระดับต่าง ๆ

เป้าหมายของการศึกษาครั้งนี้คือเพื่อสำรวจผลของกิจกรรมอ่านออกเสียงให้ฟังที่มีการจัดกิจกรรมเสริมและหาความสัมพันธ์กับการทดลองที่ใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังเพียงอย่างเดียว โดยทั้ง 2 เงื่อนไขนี้มีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เด็กนักเรียนจะถูกประเมินความรู้คำศัพท์เฉพาะ และคำศัพท์พื้นฐาน นอกจากนี้ การศึกษายังตรวจสอบว่าผลกระทบถูกควบคุมโดยระดับความรู้คำศัพท์ทั่วไปของเด็กหรือไม่ การศึกษานี้ดำเนินการในห้องเรียน Head Start 26 ห้องที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในสามเงื่อนไข แบ่งออกเป็น กลุ่มทดลองที่ใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริม กลุ่มทดลองที่ใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังเพียงอย่างเดียวและกลุ่มควบคุม โดยเด็กนักเรียนในแต่ละห้องจะถูกประเมินก่อนและหลังการทดลอง ใช้ระยะเวลา 12 สัปดาห์ในการทดลอง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยประกอบด้วยครูและนักเรียนจากชั้นเรียน Head start ในมลรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา แสดงข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ดังตาราง

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยของ Silverman, Crandell and Carlis (2013)

ลักษณะ	กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย (N=264)			
	กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด (n=264)	กลุ่มควบคุม (n=88)	กลุ่มที่ใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างเดี่ยว (n=91)	กลุ่มที่ใช้การอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริม (n=85)
เพศชาย	52	48	55	53
เรียนรู้ 2 ภาษา	79	66	85	87
ผิวดำ	8	7	13	2
ละติน	56	31	60	79
ผิวขาว	17	34	8	9
อื่น ๆ	16	28	19	9
รายได้ต่ำ	90	86	91	93
เรียนเต็มวัน	42	31	20	76
อายุเฉลี่ย	4.42	4.39	4.35	4.52

หมายเหตุ: ทุกค่าในตารางหมายถึง ร้อยละ (%) ของนักเรียนในแต่ละเงื่อนไข ยกเว้นอายุเป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา: Silverman, R., Crandell, J.D., & Carlis, L. (2013). Read aloud and beyond: The effects of read aloud extension activities on vocabulary in head start classrooms. *Early Education & Development*, 24(2), 98-122.

ครูผู้จัดกิจกรรมทั้งหมด 26 คนในการศึกษาคั้งนี้เป็นผู้หญิง สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของพวกเขาผ่านแบบสำรวจของครู โดยครูผู้สอนมีประสบการณ์สอนเฉลี่ย 13.05 ปี โดยมีประสบการณ์สอนอยู่ในช่วง 2 ถึง 38 ปี ยิ่งไปกว่านั้น 28% ของครูพูดภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ โดยครู 5 คนพูดภาษาสเปน ครู 1 คนพูดภาษากรีก และครู 1 คนพูดภาษาอาหรับ

กิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมในการออกแบบกิจกรรมนั้นถูกออกแบบมาให้จัดกิจกรรม 4 วันต่อสัปดาห์เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ โดยครูจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟัง และการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมเป็นเวลา 30 นาที ครูที่จัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมจะใช้เวลา 5 นาทีในช่วงของการโฮมรูปรยามเช้า การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย และช่วงพักกลางวันในการแนะนำกิจกรรมเสริมในระหว่าง 2 วันของกิจกรรมทั้งสัปดาห์

กิจกรรมอ่านออกเสียงให้ฟังมีเงื่อนไขการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างเดี่ยวและการอ่านออกเสียงรวมถึงหลักปฏิบัติการอ่านออกเสียงเดียวกันที่ทำให้ครูต้องอ่านหนังสือเล่มเดียวกันในลำดับเดียวกัน ซึ่งการอ่านออกเสียงให้ฟังนั้นจะประกอบด้วยการอ่านหนังสือจำนวน 24 เล่ม และมีคำศัพท์เป้าหมายจำนวน 48 คน ครูจะ

อ่านหนังสือแต่ละเล่มเป็นเวลา 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งจะมีคำศัพท์เป้าหมาย 2 คำต่อเล่ม โดยครูเป็นจัดเตรียมหนังสือและแผนการสอนเพื่อใช้ดำเนินการทดลอง

ธีม (Themes) สำหรับการทดลองนี้แบ่งออกเป็น 3 ธีม ได้แก่ อาหาร สัตว์ และยานพาหนะ โดยธีมจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความรู้พื้นฐานสำหรับประเด็นเฉพาะแต่ละเรื่อง อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเลือกธีมใน 3 รูปแบบสำหรับการทดลอง เนื่องจากเด็กก่อนวัยเรียนมักจะรู้คำศัพท์บางคำในแต่ละกลุ่มคำเหล่านี้ สำหรับเด็กที่มีคลังคำศัพท์จำกัด ก็ต้องการสร้างความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในหัวข้อที่เพื่อนอาจรู้จักในระดับที่สูงขึ้นเพื่อจะได้ตามทันเพื่อน ๆ ส่วนเด็กที่มีคลังคำศัพท์ขั้นสูง ใช้กิจกรรมนี้เพื่อประโยชน์จากความคุ้นเคยกับหัวข้อต่าง ๆ ในการขยายความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ให้มากขึ้น รวมถึงคำที่มีความซับซ้อน

การเลือกหนังสือ (Book choice) ในแต่ละธีม จะแบ่งออกเป็นหนังสือบันเทิงคดี 4 เล่ม และหนังสือสารคดี 4 เล่ม แม้ว่าเรื่องเล่าจะมีอิทธิพลเหนือห้องเรียนของเด็กปฐมวัย แต่หนังสือข้อมูลก็มีเนื้อหาที่น่าสนใจและเพิ่มโอกาสอย่างมากในการสร้างความรู้พื้นฐานและการพัฒนาคำศัพท์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวมหนังสือจากประเภทบันเทิงคดีที่คุ้นเคยและข้อความจากหนังสือสารคดีที่ไม่ค่อยคุ้นเคยแต่มีความสมบูรณ์พอๆ กัน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ของเด็ก เชื่อมโยงเรื่องเล่าและข้อมูลหนังสือตามหัวเรื่อง ทำหน้าที่ช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้พื้นฐานในหัวข้อเฉพาะซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ขอคำแนะนำในการเลือกหนังสือจากครูผู้สอนอีกด้วย ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจครูผู้สอน ก่อนดำเนินการวิจัย เพื่อพิจารณาว่าพวกเขาคิดว่าหนังสือเหมาะสำหรับเด็กนักเรียนหรือไม่ และควรหลีกเลี่ยงหรือไม่หากเป็นหนังสือที่พวกเขาเคยอ่านในห้องเรียนแล้ว

การเลือกคำ (Word choice) ในการสอนนั้น มีคำแนะนำให้สอนคำศัพท์ 3 คำจากหนังสือหนึ่งเล่มต่อสัปดาห์ในช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้เลือกพ็อกเก็ตคำศัพท์ 2 คำต่อหนังสือหนึ่งเล่ม รวมถึงการหลีกเลี่ยงคำที่ใช้กันทั่วไปในชีวิตประจำวัน เพราะเด็กๆ จะเรียนรู้คำศัพท์เหล่านี้ผ่านกิจกรรมในห้องเรียน ปกติแผนการสอน (Lessons) แผนการสอนในแต่ละวันนั้นถูกจัดเตรียมสำหรับการสอน ในช่วงของการเริ่มต้นการอ่านออกเสียงให้ฟังในวันที่ 1 ครูผู้สอนจะถามถึงความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือกับธีม การแนะนำชื่อเรื่องและผู้แต่ง และการแสดงตัวอย่างคำศัพท์เป้าหมาย ในระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟังของวันแรก ครูผู้สอนจะหยุดเพื่อถามประมาณ 5-6 ครั้ง และการเน้นคำศัพท์ หลังจากการอ่านในวันแรก ครูผู้สอนจะถามถึงคำศัพท์เป้าหมาย การทบทวนคำที่ได้ในบริบทของข้อความ และยกตัวอย่างคำศัพท์เป้าหมายในบริบทอื่น ๆ รวมถึงให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบด้วย ในวันที่ 2 ครูผู้สอนจะทบทวนนิยามของคำศัพท์และให้นักเรียนร่วมกันบอกคำศัพท์นั้นในช่วงก่อนเริ่มต้นการอ่าน หยุดถาม 5-6 ครั้งในระหว่างการอ่านเพื่อทบทวนคำศัพท์และ ทบทวนอีกครั้งหนึ่งหลังจากอ่านเสร็จสิ้น

การฝึกอบรม (Training) ก่อนการมอบหมายเงื่อนไข ครูกลุ่มเป้าหมายจะได้รับการฝึกอบรมผ่านกระบวนการพัฒนาการสื่อสารด้วยวาจาในโรงเรียนอนุบาลโดยคณะผู้วิจัย จากนั้นครูจะถูกสุ่มให้เข้ากลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม ครูในกลุ่มควบคุมจะได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเป็นเวลา 2 ชั่วโมง ส่วนครูในกลุ่มทดลอง

ทั้งการอ่านออกเสียงให้ฟังเพียงอย่างเดียวและการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมจะได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม 2 ชั่วโมง รวมถึงการติดตามผลอีก 1 ชั่วโมงเพื่อสอบถามและตอบปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดกิจกรรม

การสังเกต (Observations) การสังเกตได้ดำเนินการเพื่อเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติกิจกรรมและเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของการทดลอง ครูกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนในห้องเรียนแต่ละห้อง ได้รับการสังเกต 2 ครั้งระหว่างการอ่านออกเสียง ได้แก่ การประชุมตอนเช้า การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย และเวลาพักกลางวัน

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ ผลการประเมินคำศัพท์เป้าหมายของนักเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 7.54 SD= 2.89 และหลังเรียน M=10.06, SD=3.90 อย่างไรก็ตามนักเรียนมีคะแนนมาตรฐานก่อนเรียน 86.43, SD=18.12 และหลังเรียน 89.07 SD=17.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่าในการทดสอบก่อนเรียนทั้งคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 $F(2,238) = 2.85, p = .06, F(2,238) = 1.53, p = .22$ ตามลำดับ รวมไปถึงนักเรียนที่มีรายได้อยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าเกณฑ์รายก็ไม่มี ความแตกต่างกัน ($\chi^2(2, n=264) = 2.28, p = .32$) ส่วนนักเรียนที่เรียนเต็มวันนั้นมีความแตกต่างของผลการประเมิน ($\chi^2(2, n=264) = 64.66, p < .01$)

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของการทดลองผู้วิจัยทำการตรวจสอบกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟัง และการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมที่ได้รับการทดลองการอ่านออกเสียงว่ามีผลของความเที่ยงตรงต่อการทดลองหรือไม่ การควบคุมสำหรับ pretest PPVT, pretest TVA และอายุ พบว่ามีผลต่อความเที่ยงตรงในการทดลองของครูในการอ่านออกเสียงให้ฟัง ($\beta = 3.06, p = .038$) ดังนั้นเด็กนักเรียนในห้องเรียนที่ครูมีความเที่ยงตรงต่อการทดลองในการจัดกิจกรรมอ่านออกเสียงก็จะมีคะแนนสูงกว่าใน TVA เมื่อตรวจสอบผลต่อความเที่ยงตรงในการทดลองของครูในการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมโดยควบคุมตัวแปรให้เหมือนกันกับกลุ่มทดลองอีกกลุ่ม ($\beta = -5.88, p = .401$) พบว่าไม่มีอิทธิพลของความเที่ยงตรงต่อ กิจกรรมดังกล่าว

ผลการศึกษาอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ของการอ่านออกเสียงร่วมกับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงร่วมกับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมนั้นช่วยส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำ และท่องคำศัพท์ได้มากกว่าการอ่านออกเสียงเพียงอย่างเดียว รวมไปถึงเด็กนักเรียนที่มีคลังคำศัพท์น้อยในการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์จากการทดลองน้อยกว่าเด็กที่มีคลังคำศัพท์สูง การวิจัยและพัฒนาจำนวนมากต้องมุ่งเน้นไปที่วิธีการทำให้การสอนคำศัพท์มีประสิทธิภาพสูงสุดในการเร่งความรู้คำศัพท์ของเด็กเล็กต่ำกว่าหลังกว่ามาตรฐานคำศัพท์โดยทั่วไปและใช้ประโยชน์จากการวิจัยก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ที่มีประสิทธิภาพ และต่อยอดจากการศึกษาในปัจจุบัน การวิจัยในอนาคตควรมุ่งเน้นว่ากิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับกิจกรรมเสริมอื่น ๆ สามารถออกแบบและนำไปใช้ได้หรือไม่และอย่างไร กำหนดเป้าหมายเด็กที่มีความรู้คำศัพท์จำกัดและสนับสนุนการเรียนรู้คำศัพท์ในช่วงต้น

Braid and Finch (2015) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “Ah, I know why...”: children developing understandings through engaging with a picture book. โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและอธิบายการสำรวจ การตอบสนองของเด็กอายุ 9-10 ปี ซึ่งถูกจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในชั้นเรียนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือ ภาพ ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง (Read aloud) เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ ซึ่งผู้เข้าร่วมนั้นได้รับการกระตุ้นให้ตอบสนองต่อหนังสือภาพและปัจจัยเร้าอื่น ๆ โดยผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิด สำหรับการวิเคราะห์การตอบสนอง โดยประยุกต์ใช้โมเดลของ Sipe (2008) ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบย่อยของความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้โดยขยายในองค์ประกอบย่อยด้านการวิเคราะห์เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัยเริ่มต้นจากการตรวจสอบการตอบสนองของเด็กสู่หนังสือภาพ Luke’s Way of Look (Wheatley & Ottley, 1999) ระหว่างกลุ่มย่อยอ่านออกเสียง ผู้เข้าร่วมเป็นนักเรียนอายุ 9 ปี และนักเรียนอายุ 10 ปีจากเขตเศรษฐกิจสังคมขนาดกลางในเมืองต่างจังหวัดของประเทศนิวซีแลนด์ ผู้วิจัยหลักมีบทบาทร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังและอภิปรายเพื่อให้การวิจัยมีจุดเน้นเกี่ยวกับการตอบสนองของเด็กมากกว่าวิธีการเดิมที่ครูประจำชั้นใช้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียนดังกล่าว เด็กนักเรียนจะได้รับการสนับสนุนให้อภิปรายแนวคิดของตนเองในระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟังแทนที่จะปล่อยให้อภิปรายจนจบ การผลัดกันสนทนาของเด็กเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพเมื่อพวกเขาได้รับอนุญาตให้พูดคุยและโต้ตอบระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟัง ซึ่งวิธีการอ่านออกเสียงให้ฟังเน้นการมีปฏิสัมพันธ์การโต้ตอบโดยให้เด็กนักเรียนตั้งใจฟังและตอบสนองต่อหนังสือและความคิดของผู้อื่น เพื่อตีกรอบและถามคำถาม แล้วนำเสนอและประเมินความคิด รวมถึงการโต้แย้งและสรุปทัศนคติ ก่อนการเริ่มทำการวิจัยอย่างเป็นทางการ นักวิจัยที่เข้าร่วมสรุปการศึกษาในชั้นเรียนโดยรวมถึงเด็กนักเรียนสามารถตัดสินใจต่อการมีส่วนร่วมของพวกเขาได้ คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนจำนวน 25 คน ออกเป็น 5 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะทำกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยผู้เข้าร่วมสามารถเลือกหนังสือภาพได้เอง การตอบสนองของเด็กนักเรียนจะถูกบันทึกและวิเคราะห์ ขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบการทำงาน เพื่อนำสู่การวิเคราะห์การตอบสนองของเด็กนักเรียนในระยะต่อไป

คณะผู้วิจัยเลือกหนังสือภาพ (The selected picture book) โดยยึดหลักการเลือกหนังสือภาพที่มีความสอดคล้องกับบริบทและมีเนื้อหาที่จะส่งเสริมความสามารถในการอ่านในระดับที่สูงขึ้น ในแต่ละหน้าคำ และภาพประกอบจะมีส่วนในการทำงานร่วมกันดังนั้นผู้อ่านจึงต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันเพื่อพัฒนาจุดยืนเกี่ยวกับตัวละครและมุมมองที่หนังสือภาพนั้นต้องการแสดงออกมา ปฏิสัมพันธ์ของภาพประกอบและคำพูดที่แสดงออกในบทบาท ทำให้นักเรียนที่ได้อ่านมีความประหลาดใจมาก และตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองอ่านออกมา จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงกรอบการทำงานเดิม (Adapting the original framework) แล้วสังเกตเห็นการตอบสนองของเด็กในสองแง่มุมว่าเราต้องการวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อตอบสนองต่อหนังสือภาพตามแนวคิด

ของ Sipe เพื่อ “ตรวจสอบ ขยาย และปรับแต่ง” จากนั้นตรวจสอบระดับของความคิดที่เด็กมีส่วนร่วมใน ขณะที่พวกเขาสร้างความหมายจากข้อความในหนังสือภาพ และวิธีที่เด็ก ๆ ใช้องค์ประกอบของหนังสือภาพ สร้างความหมายจากข้อความ

กรอบงานของผู้วิจัยจึงประกอบด้วยหมวดหมู่สำหรับประเภทการวิเคราะห์ของการคิดและ องค์ประกอบของหนังสือภาพ โดยสามารถสรุปประเภทของการตอบสนองทางความคิดจากหนังสือภาพจาก งานวิจัยได้ดังนี้

1. การนิยาม (define) โดยเป็นการตอบสนองผ่านการมอง การสังเกต การระบุ การดู สัญลักษณ์
2. การผสมผสาน (combine) ผ่านการเชื่อมโยงคำง่าย ๆ การจัดลำดับ และการจัดการ
3. การบูรณาการ (integrate) ผ่านการเปรียบเทียบ การทำนาย การอ้างอิง การวิเคราะห์ การอธิบายสาเหตุและความสัมพันธ์ รวมถึงการตรวจสอบ
4. การขยาย (extend) ผ่านการสร้างสรรค์ความหมายจากการเชื่อมโยงเนื้อหา การประเมิน การสังเคราะห์ การสรุปอ้างอิง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผ่านการสนทนาที่ได้จากการตอบสนองในแต่ละ 20 นาทีต่อกลุ่มในการอ่านออกเสียงให้ฟังจากหนังสือภาพ ซึ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ของการอ่านออกเสียงให้ฟัง ด้วยหนังสือภาพในกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเน้นในการคิดเชิงวิเคราะห์และความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการคิดที่ได้จากการตอบสนองของเด็กนักเรียนจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง ด้วยหนังสือภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับการผสมผสาน (combine) ร้อยละ 52 รองลงมาเป็นการบูรณาการ (integrated) ร้อยละ 25 องค์ประกอบของหนังสือภาพที่เด็กให้ความสนใจได้แก่ วัตถุและสัญลักษณ์ในหนังสือ ภาพ ร้อยละ 43 รองลงมาเป็นสีและโทนสีที่ใช้ ร้อยละ 22 โดยผลการศึกษางานวิจัยนี้ยังพบอีกว่าการ ตอบสนองของเด็กหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟังนักเรียนเกิดทักษะในการอ่านออกเขียนได้คิดเด็กนักเรียนมี ความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 82.50 ซึ่งงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการผสมผสานระหว่างวิธีการอ่าน ออกเสียงให้ฟังกับกิจกรรมย่อยอื่น ๆ ในกลุ่มย่อยที่มีหนังสือภาพที่คัดสรรมาอย่างดี จะช่วยให้นักเรียนชั้น ประถมศึกษามีส่วนร่วมในการสนทนาตามธรรมชาติและพัฒนาความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้ของพวกเขา การอภิปรายร่วมกันระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพช่วยให้เด็ก ๆ สร้างความหมายในชุมชน นักอ่าน เมื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนด้วยหนังสือภาพจะได้รับประโยชน์จากการมีคำศัพท์เกี่ยวกับทัศนธาตุ และสิ่งที่ผู้วาดรวมถึงผู้เขียนหนังสือภาพต้องการแสดงออกมาผ่านเรื่องราว ทุก ๆ สิ่งจากหนังสือภาพ ตั้งแต่ชื่อ เรื่อง ไปจนถึงหน้าสุดท้ายของหนังสือนั้นจะช่วยให้เด็กนักเรียนเกิดการสืบสอบ องค์ประกอบศิลป์ที่ดีจะช่วยสร้าง แรงดึงดูดให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจและซึมซับเรื่องราวได้ง่ายยิ่งขึ้น

ทักษะการคิดเชิงลึกของเด็กและความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้ถูกพัฒนาผ่านการกระตุ้นด้วย การอ่านออกเสียงให้ฟัง นอกจากนี้ ได้มีการอธิบายถึงการประยุกต์ใช้กรอบการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้วิเคราะห์ ความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้ รวมไปถึงการใช้องค์ประกอบศิลป์เพื่อสนับสนุนความคิดที่แปลกใหม่ของ

เด็กการค้นพบในงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงวิธีการใช้หนังสือภาพเพื่อส่งเสริมความคิดของเด็กและวิธีที่ครูทำได้ แนะนำการอภิปรายเกี่ยวกับข้อความที่ซับซ้อนในหนังสือภาพ รวมถึงการใช้กรอบการทำงานในการวิจัย เพื่อการวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

Pyle and Danniels (2016) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง Using a Picture Book to Gain Assent in Research with Young Children โดยผู้วิจัยได้พัฒนาตัวแบบในการให้การยินยอมในการทำวิจัยของเด็กโดยใช้รูปแบบตัวแบบยินยอมที่เป็นรูปแบบของหนังสือภาพเพื่อใช้กับเด็กวัยอนุบาล เพราะเด็กจะสามารถเข้าใจข้อความได้มากขึ้นเมื่อจับคู่กับรูปภาพ บวกกับการมุ่งเน้นในการใช้ภาษาที่ง่าย ทำให้เกิดความเข้าใจในการยินยอมที่จะให้ความร่วมมือในการทำวิจัย และการได้รับความยินยอมที่เป็นวาจาหรือคำพูดจากเด็ก การพัฒนาต้นแบบหนังสือภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความยินยอมของนักเรียนที่จะเข้าร่วมในวิจัยนี้ และความต้องการที่จะสื่อสารข้อมูลที่ชัดเจนและเหมาะสมกับเด็ก จึงได้จัดทำหนังสือภาพที่อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและบทบาทของนักเรียนในการศึกษา หนังสือภาพจึงได้รับเลือกเป็นเครื่องมือในการยินยอมของเด็กเนื่องจากมีลักษณะที่คุ้นเคยของรูปภาพ ช่วยให้นักวิจัยสามารถศึกษาวิจัยได้สะดวกสบาย และเหมาะสมกับกลุ่มเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ในการทำวิจัยยังช่วยให้เห็นถึงการใช้หนังสือภาพเพื่อสื่อสารข้อมูลแก่นักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก เพราะหนังสือภาพช่วยให้เด็กเล็กสามารถแปลข้อมูลจากหนังสือสู่โลกแห่งความเป็นจริงได้ดีกว่าเมื่อมีภาพประกอบที่มีความสมจริง

พื้นที่การวิจัยจัดขึ้นที่โรงเรียนในประเทศแคนาดา ประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนในเมืองขนาดเล็ก 2) โรงเรียนที่ชานเมือง 3) โรงเรียนใจกลางเมืองใหญ่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลจำนวน 15 ห้อง การสังเกตการณ์ประมาณ 10 ชั่วโมงในแต่ละห้องเรียนก่อนที่นักเรียนจะสัมภาษณ์ให้นักเรียนปรับตัวให้ชินกับนักวิจัย ในทุกชั้นเรียนได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลจำนวน 195 คน อายุ 4-6 ปี นักเรียนจะถูกสัมภาษณ์เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 2-6 คน เด็กนักเรียนนักเรียนที่ผู้ปกครองยินยอมให้เข้าร่วมวิจัยจะมาคุยกับนักวิจัย โดยจะเล่าถึงหนังสือภาพให้ฟังก่อน โดยจุดประสงค์คือการแบ่งปันมุมมองเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ในห้องเรียนอนุบาล จากนั้นแบ่งปันความคิดเห็น ถ้ามคำถามระหว่างนักวิจัยกับนักเรียน สุดท้ายถามความยินยอมนักเรียนและนักเรียนตอบยินยอมการเข้าร่วมวิจัยด้วยคำพูดเป็นรายบุคคล โดยมีนักเรียนที่ยินยอมเข้าร่วมวิจัย 184 คน นักเรียนที่ปฏิเสธในตอนแรกทั้งหมด 11 คน และปฏิเสธระหว่างยินยอมเข้าร่วมวิจัยไปแล้วอีก 12 คน ตลอดการวิจัยนี้นักเรียนแสดงความสามารถในการแบ่งปันข้อมูลอันมีค่าเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญของการศึกษาวิจัย เช่น การเรียนรู้ในห้องเรียนอนุบาล และบทบาทของการเล่นในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้และยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของหนังสือภาพที่เป็นเครื่องมือในการยินยอมที่เปลี่ยนเป็นการรวมมุมมองของเด็กในการวิจัย ทำให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และมุมมองเฉพาะของประสบการณ์ชีวิตของเด็ก

ผลการวิจัยพบว่าเด็กเล็กจะดูภาพมากกว่าภาพที่พิมพ์ในหนังสือ เมื่อมีการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ภาพที่ชัดเจนจึงมีความจำเป็นต่อความเข้าใจของเด็ก รูปภาพและข้อความจึงทำงานร่วมกันในการสื่อสารกับเด็ก เหมือนกับหนังสือภาพนิยายในการวิจัยนี้ หากภาพมีความไม่ชัดเจนนักเรียนสามารถถูกตีความผิดโดยนักเรียนได้ การสร้างหนังสือภาพนิยายทำให้มั่นใจได้ว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมในการพัฒนาสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัยที่เป็นเด็กในวัยนี้ นอกจากนี้ผลลัพธ์ที่อยู่ในบทความนี้ได้แสดงให้เห็นว่าเด็กเข้าใจสิ่งที่พวกเขาถูกขอให้ทำและเข้าใจว่าพวกเขามีสิทธิ์ที่จะไม่เห็นด้วยที่จะเข้าร่วมวิจัย สรุปได้ว่าเด็กเข้าใจว่าพวกเขาไม่ได้ถูกบังคับให้พวกเขามีส่วนร่วมในการวิจัย แต่เป็นการตัดสินใจส่วนตัวของพวกเขาเอง ในการขอความยินยอมจากเด็กในวัยนี้ด้วยวิธีอื่น ๆ อาจจะไม่เป็นผลดีมากนัก เช่น การเซ็นชื่อ การใช้ใบงาน การกรอกแบบฟอร์ม ยินยอมหลายคนแสดงความคิดเห็นว่าไม่เหมาะสมต่อพัฒนาการของเด็ก ทำให้ในการวิจัยนี้เลือกใช้ตัวแบบปากเปล่าแทนการเซ็นชื่อ เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ด้วยตนเองทุกคน สิ่งสำคัญคือการทำให้แน่ใจว่ามีการร้องขอการยินยอมด้วยปากเปล่าของนักเรียนแต่ละคน ไม่ใช่เพียงยอมรับการยินยอมแบบกลุ่มของนักเรียน การขอบันทึกเสียงต้องได้รับการยินยอมด้วยวาจาของเด็กแต่ละคน และจัดเตรียมเอกสารที่จำเป็นในลักษณะที่เหมาะสมต่อพัฒนาการ ในขณะที่ดำเนินการวิจัยข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นคือการใช้เครื่องบันทึกเสียงในการทำการวิจัย ได้มีเด็กถามถึงเครื่องบันทึกเสียง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการขออนุญาตบันทึกคำตอบของเด็ก หนังสือภาพนิยายต่อไปจึงต้องแน่ใจว่านักเรียนยินยอมที่จะถูกบันทึกเสียงที่เป็นคำตอบเอาไว้

โดยสรุปแล้วงานวิจัยในต่างประเทศมีทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของหนังสือภาพในงานวิจัยของ Martinez & Harmon (2012) ซึ่งค้นพบว่าภาพประกอบมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาลักษณะนิสัยมากกว่าการพัฒนาโครงเรื่องในหนังสือสำหรับผู้อ่านระดับปฐมวัย ตัวละครได้รับการพัฒนาผ่านหนังสือภาพใช้ภาพประกอบเป็นหลัก (primarily pictures) ซึ่งเป็นหนังสือภาพที่ใช้ภาพประกอบดำเนินเรื่องเท่านั้น หรือภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ส่วนผู้อ่านระดับประถมศึกษาใช้การดำเนินเรื่องราวผ่านอารมย์เป็นหนังสือภาพที่พบสำหรับเด็กในช่วงวัยนี้ส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาพประเภทใช้ภาพประกอบเป็นหลัก (Primarily picture) หรือภาพประกอบกับคำบรรยายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ส่วนงานวิจัยของ Pyle and Danniels (2016) ได้พัฒนาตัวแบบในการให้การยินยอมในการทำวิจัยของเด็กโดยใช้รูปแบบตัวแบบยินยอมที่เป็นรูปแบบของหนังสือภาพเพื่อใช้กับเด็กวัยอนุบาล เพราะเด็กจะสามารถเข้าใจข้อความได้มากขึ้นเมื่อจับคู่กับรูปภาพ บวกกับการมุ่งเน้นในการใช้ภาษาที่ง่าย ทำให้เกิดความเข้าใจในการยินยอมที่จะให้ความร่วมมือในการทำวิจัย รูปภาพและข้อความจึงทำงานร่วมกันในการสื่อสารกับเด็ก

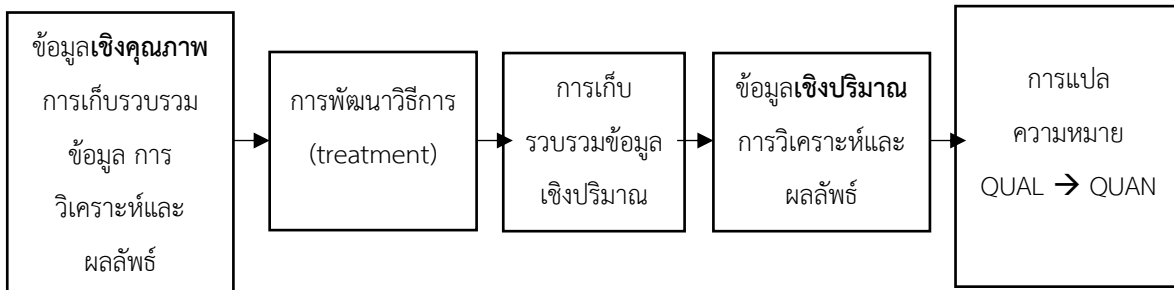
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพมีงานวิจัยของ Silverman, Crandell and Carlis (2013) การอ่านออกเสียงให้ฟังควบคู่กับกิจกรรมเสริมจะช่วยให้เด็กนักเรียนการสร้างความรู้พื้นฐานและการพัฒนาคำศัพท์ได้มากขึ้น เกิดการเชื่อมโยงเรื่องเล่าและข้อมูลหนังสือตามหัวเรื่อง ทำหน้าที่ช่วย

ให้เด็กพัฒนาความรู้พื้นฐานในหัวข้อเฉพาะซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยจัดการอ่านออกเสียงให้ฟังในระยะเวลาประมาณ 12 อาทิตย์ อาทิตย์ละ 4 วัน ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 38 นาที ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงร่วมกับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมช่วยส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำและท่องคำศัพท์ได้มากกว่าการอ่านออกเสียงเพียงอย่างเดียว ส่วนงานวิจัยของ Braid and Finch (2015) สสำรวจการตอบสนองของเด็กอายุ 9-10 ปี ในชั้นเรียนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพซึ่งเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง (Read aloud) เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กัน หลังจบการอ่านออกเขียนแล้วจัดการอภิปรายเน้นการมีปฏิสัมพันธ์การโต้ตอบโดยให้เด็กนักเรียนตั้งใจฟังและตอบสนองต่อหนังสือและความคิดของผู้อื่น เพื่อติกรอบและถามคำถาม เพื่อนำเสนอและประเมินความคิดรวมถึงการโต้แย้งและสรุปทัศนคติ ซึ่งพบว่าการอภิปรายร่วมกันระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพช่วยให้เด็ก ๆ สร้างความหมายและเกิดเป็นชุมชนนักอ่าน เมื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนด้วยหนังสือภาพจะได้รับประโยชน์จากการมีคำศัพท์เกี่ยวกับทัศนธาตุและสิ่งทีผู้วาดรวมถึงผู้เขียนหนังสือภาพต้องการแสดงออกมาผ่านเรื่องราวทุก ๆ สิ่งจากหนังสือภาพ ตั้งแต่ชื่อเรื่อง ไปจนถึงหน้าสุดท้ายของหนังสือนั้นจะช่วยให้เด็กนักเรียนเกิดการสืบสอบองค์ประกอบศิลป์ที่ดีจะช่วยสร้างแรงดึงดูดให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจและซึมซับเรื่องราวได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้การอ่านออกเสียงให้ฟังยังช่วยฝึกทักษะการคิดเชิงลึกโดยการสร้างความเข้าใจในเรื่องราว ส่วนองค์ประกอบศิลป์ในหนังสือภาพยังสร้างความคิดที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์ และสร้างการพูดคุยในข้อความหรือคำบรรยายภายในหนังสือที่ซับซ้อนได้อีกด้วย โดยผลการศึกษางานวิจัยนี้ยังพบอีกว่าการตอบสนองของเด็กหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟังนักเรียนเกิดทักษะในการอ่านออกเขียนได้คิดเด็กนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 82.50

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนาร่องเป็นการงานวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method) โดยใช้การออกแบบการพัฒนาวิธีการ (treatment-development design) (ภัทราวดี มากมี, 2560) มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนาร่อง และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนาร่อง รายละเอียดของกระบวนการมีดังนี้

ภาพประกอบ 1 การออกแบบการพัฒนาวิธีการ (treatment-development design)

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้อย่างมีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วโดยผสมความร่วมมือกับเครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ประกอบไปด้วยแผนงานเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สระแก้ว เขต 2 และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำบลผ่านศึก

ได้กลุ่มเป้าหมายมาโดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนารูปแบบอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญสำหรับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 ท่าน แบ่งออกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและการศึกษา จำนวน 4 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่าน จำนวน 1 ท่าน ได้มาโดยเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.1.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและการศึกษา ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบที่มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีผลงานทางวิชาการ/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน

2) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพัฒนาการของเด็กวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) ที่มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีผลงานทางวิชาการ/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพัฒนาการของเด็กวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน

3) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านออก เขียนได้ มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี โดยมีผลงานทางวิชาการ/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านออก เขียนได้ จำนวน 2 ท่าน

1.1.2 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่าน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งลงพื้นที่ปฏิบัติการ ทำงานพัฒนาการอ่าน การจัดหาหนังสือภาพ (picture books) และสร้างเครือข่ายการอ่านในชุมชน มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 1 ท่าน

1.2 กลุ่มเป้าหมายสำหรับการทดลองใช้รูปแบบอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

กลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น ครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 34 คน จาก 9 โรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กอนุบาล จำนวน 403 คน จาก 9 โรงเรียนและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

จำนวน 163 คน จาก 3 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ครูอนุบาล และครูประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของโครงการวิจัย

2) กลุ่มเป้าหมายมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ (literacy) คือ การอ่านออกเขียนได้และการคิดคำนวณของเด็กเล็กและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

3) กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมและฝึกปฏิบัติการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ

4) กลุ่มเป้าหมายยินดีเข้าร่วมกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นที่ประกอบไปด้วย การร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การวางแผนการดำเนินงานร่วมกับโค้ชการอ่าน (reading coach) และ การสะท้อนผลงานการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียน

1.2.2 เกณฑ์การคัดเลือกเด็กนักเรียน ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) อยู่ระหว่างชั้นเตรียมอนุบาลไปยังชั้นอนุบาล และชั้นอนุบาลไปยังชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 2-4 ปี และมีอายุระหว่าง 5-8 ปี

2) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มเตรียมพื้นฐานความฉลาดรู้ (early literacy) ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อม เรียนรู้และพัฒนาในด้านการอ่านออก เขียนได้และการคิดคำนวณ เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนในระดับต่อไป

3) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนที่เรียนกับครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ครูอนุบาล และครูประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของโครงการวิจัย

1.2 คัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาล ครูประถมศึกษาตอนต้น และเด็กนักเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ดูแลเด็กและครูประถมศึกษาตอนต้นเข้าร่วมการวิจัยโดยประสานงานภายในเครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน มีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 จำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเป็นผู้ดูแลเด็ก ครูประถมศึกษาตอนต้น และเด็กนักเรียน

ที่	โรงเรียน/ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	กลุ่มเป้าหมาย				
		ครูผู้ดูแล เด็ก (คน)	ครูอนุบาล (คน)	ครู ประถมศึกษา ตอนต้น (คน)	นักเรียน อนุบาล (คน)	นักเรียน ประถมศึกษา ตอนต้น (คน)
1	อนุบาลธรรมศิริวิทยาการ		3	3	87	65
2	นิคมสงเคราะห์ 2	-	2	3	43	56
3	ปึกริม		2	3	20	42
4	อนุบาลตาพระยา		4	-	96	-
5	พัฒนานิคม	3	-	-	38	-
6	บ้านไผ่ล้อม	2	-	-	25	-
7	บ้านโนนสาวเอ้	2	-	-	29	-
8	บ้านหนองปรือ	3	-	-	30	-
9	หนองสังข์	4	-	-	35	-
รวม			34		403	163

2. วิธีการในการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนาร่องเป็นการวิจัยผสมวิธี โดยใช้การออกแบบการพัฒนาวิธีการ (treatment-development design) มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข ศึกษาแนวคิด หลักการและความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข และ องค์ประกอบและปัจจัยของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ตามแนวคิดของ กฤษดา ผ่องพิทยา (2558) ธนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ (2560) ปานทิพย์ พอดี (2565) ยูเนสโก (2564) และราชบัณฑิตยสถาน (2556)

2) การเรียนรู้ที่มีความหมาย ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความหมาย การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ตามแนวคิดของ Shults and Bessarabova (2018) พาสนา จุลรัตน์ (2562) ราชบัณฑิตยสถาน (2558) และสุรางค์ โค้วตระกูล (2544)

3) การเรียนรู้ที่มีความหมายและการเรียนรู้ที่มีความสุขกับการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ตามแนวคิดของนันทวัน สมสุข และ สุชาดา ปัทมวิภาต (2565) และราชบัณฑิตยสถาน (2561)

4) การอ่านออกเสียงให้ฟังและหนังสือภาพ ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของการอ่านออกเสียงให้ฟัง กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง โค้ชการอ่าน ความหมาย ลักษณะและคุณประโยชน์ของหนังสือภาพ และองค์ประกอบของหนังสือภาพ ตามแนวคิดของ Braid and Finch (2015) Duursma, Augustyn and Zuckerman (2008) Ferguson (2013) Ferguson (2014) Hasbrouck and Denton (2010); Housel (2007) Libresco, Balantic and Kipling (2011) Martinez and Harmon (2012) National Reading Technical Assistance Center (2010) Pyle and Danniels (2016) Silverman, Crandell and Carlis (2013) กิตติยา โสภณพานิช (2561) คันธรส ภาพล (2562) จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง (2560) ฐิติรัตน์ แก้วพิลา และคณะ (2565) ราชบัณฑิตยสถาน (2558) วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2563) สุพัชรจิต จิตประไพ (2558) หลี หนิงหมื่น และคณะ (2562) อสมพร โคมเมือง (2562) อามานี จะปะกียา และ สุรัสวดี นราพงศ์เกษม (2564)

5) รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดของ Melendez and Beck (2019) Vogler, Crivello and Woodhead (2008) ยศวีร์ สายฟ้า (2557) และสิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู (2563)

2.1.2 ศึกษาสภาพการณ์ ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อเตรียมพื้นฐานความฉลาดรู้ (early literacy) ในเขตพื้นที่โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยมีประเด็นในการลงพื้นที่ คือ สภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ของเด็กนักเรียนหลังภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

2.1.3 สังเคราะห์แนวคิดและหลักการของรูปแบบซึ่งได้ข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการศึกษาสภาพการณ์ ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ

2.1.4 ยกวางรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

2.1.5 ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ผ่านการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีการปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบฉบับร่างตามข้อ คำถามสำคัญในการสนทนากลุ่ม ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้าง การเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ที่	ข้อความถามใน การสนทนากลุ่ม	รายละเอียดใน รูปแบบฉบับร่าง	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	การปรับปรุง
1	ความครบถ้วนของ องค์ประกอบ รูปแบบ	แผนภูมิที่แสดงไว้เป็น “กระบวนการอ่าน ออกเสียงให้ฟังด้วย หนังสือภาพเพื่อสร้าง การเรียนรู้อย่างมี ความสุขและมี ความหมายใน กลุ่มเด็กปฐมวัยและ ประถมศึกษา ตอนต้น”	<p>1. กระบวนการที่คณะผู้วิจัยนำเสนอ ยังไม่ได้สะท้อนถึง “รูปแบบ ...” ที่ ชัดเจน ตามแนวคิดด้านหลักสูตรและ การสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สมบูรณ์อยู่แล้ว คณะผู้วิจัยสังเคราะห์ รูปแบบออกมาโดยเน้น ที่ “กระบวนการ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีแต่ควร เพิ่มเติมองค์ประกอบอื่น ๆ ของ รูปแบบให้ครบถ้วน ได้แก่</p> <p>1.1 ทฤษฎี แนวคิด หลักการที่เป็น พื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการอ่าน ออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพฯ (มีบางส่วนแล้ว)</p> <p>1.2 วัตถุประสงค์ ของรูปแบบการอ่าน ออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพฯ (มี ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว)</p> <p>1.3 บริบท หรือ สภาพพื้นที่ รวมทั้ง สภาพพื้นที่ที่สามารถนำรูปแบบการ อ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพฯ ไปประยุกต์ใช้ได้</p>	<p>ปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้</p> <p>1. ถอดจาก กระบวนการ นำมาสังเคราะห์ ตามองค์ประกอบ ของรูปแบบการ จัดการเรียนการสอน (instructional model) ให้ ชัดเจน</p> <p>2. ปรับตัวบ่งชี้ พฤติกรรมการ เรียนรู้อย่างมี ความหมายและ การเรียนรู้อย่างมี ความสุขจำแนก ไปประยุกต์ใช้ได้</p>

ที่	ข้อความในการสนทนากลุ่ม	รายละเอียดในรูปแบบฉบับร่าง	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	การปรับปรุง
			<p>1.4 การจัดระบบ หรือ กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายใน กลุ่มเด็กปฐมวัย และประถมศึกษาตอนต้น (อธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการอ่านออกเสียง หรือ เทคนิคการสอนอ่านที่ช่วยให้การอ่านออกเสียงสัมฤทธิ์ผล)</p>	<p>ออกจากกันให้ชัดเจน</p>
			<p>1.5 เงื่อนไขการนำรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพฯ เช่น ระบบสนับสนุน (การโค้ช การอ่าน การหาหนังสือที่ได้มาตรฐาน การสนับสนุนด้านอื่น ๆ) ระบบสังคม เป็นต้น</p>	
			<p>1.6 การจัดระบบ หรือ กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายใน กลุ่มเด็กปฐมวัย และประถมศึกษาตอนต้น (อธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการอ่านออกเสียง หรือ เทคนิคการสอนอ่านที่ช่วยให้การอ่านออกเสียงสัมฤทธิ์ผล)</p>	
			<p>1.7 เงื่อนไขการนำรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพฯ เช่น ระบบสนับสนุน (การโค้ช การอ่าน การหาหนังสือที่ได้มาตรฐาน</p>	

ที่	ข้อความใน การสนทนากลุ่ม	รายละเอียดใน รูปแบบฉบับร่าง	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	การปรับปรุง
			<p>การสนับสนุนด้านอื่น ๆ) ระบบสังคม เป็นต้น</p> <p>1.8 ผลลัพธ์ของรูปแบบหรือ ระบบที่ จัดเป็นตัวแปรตาม ควรกำหนดให้ ชัดเจน</p> <p>2. ผู้วิจัยควรนิยามศัพท์ ของ คำว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมี ความสุข และ - พฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมี ความหมายของนักเรียน <p>โดยนิยามศัพท์ให้เป็นรูปธรรม โดยกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน ที่สามารถวัดพฤติกรรมได้</p>	
2	<p>ความสอดคล้องกับ สภาพบริบทเชิง พื้นที่ และ กลุ่มเป้าหมายของ การใช้รูปแบบ</p>	<p>1) มีความชัดเจน ใน สภาพบริบทเชิงพื้นที่ 2) ส่วนกลุ่มเป้าหมาย มีข้อสังเกต คือ “นักเรียนปฐมวัยหรือ อนุบาล” กับ “นักเรียน ประถมศึกษา ตอนต้น” มีความ แตกต่างกันหรือไม่ ใน การเรียนรู้ หรือในการ รับรู้</p>	<p>- สามารถใช้รูปแบบเดียวกันนี้ กับเด็ก ทั้งสองกลุ่มได้หรือไม่ ผู้วิจัยอาจนำ ข้อสังเกตนี้ ไปไว้ในส่วนที่เป็นการ อภิปรายผล</p>	<p>ปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญ</p>
3	<p>การนำรูปแบบสู่ การปฏิบัติใช้ได้จริง</p>	<p>ข้อมูลมีความชัดเจน ใช้ได้ในภาพรวม</p>	<p>เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมาก ยิ่งขึ้นข้อมูลเชิงปริมาณ ควรแบ่งการ</p>	<p>ปรับปรุ ง ต า ม ข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญ</p>

ที่	ข้อความถามในการสนทนากลุ่ม	รายละเอียดในรูปแบบฉบับร่าง	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	การปรับปรุง
	(functional implementation)		นำรูปแบบสู่การปฏิบัติได้จริงโดยแยกเป็น 2 ส่วน 1. ส่วนที่ใช้กับ “เด็กปฐมวัย” และ 2. ส่วนที่ใช้กับ “นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น” เมื่อรายงานผลในบทที่ 4 ควรแยกเป็น 2 ส่วนเช่นกัน	
4	การใช้ภาษาของรูปแบบ มีความเป็นวิชาการ และสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน	การอธิบาย กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังฯ ในแต่ละขั้นตอน	มีความสมบูรณ์ชัดเจน	-
5	ความชัดเจนของแผนภาพแสดงรูปแบบ	การใช้ภาษาของการอธิบาย แผนภาพ “กระบวนการฯ”	มีความชัดเจน ควรปรับให้เป็น “รูปแบบ” ตามที่ได้เสนอแนะไว้แล้ว	ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 ปรับปรุงรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้แบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ (rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกันกับการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบผ่านการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ได้ข้อมูลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ

2.2 อบรมเชิงปฏิบัติแก่ครูกลุ่มเป้าหมาย เพื่อฝึกปฏิบัติการและนำเสนอรูปแบบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ แนะนำหนังสือภาพสำหรับเด็กนักเรียนที่เหมาะสมกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง ฝึกทักษะการอ่านออกเสียงให้ฟัง แนวทางการนำการอ่านออกเสียงให้ฟังสู่การเรียนรู้อย่างมีความสุขในชั้นเรียน

2.3 ครูกลุ่มเป้าหมายนำรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นไปทดลองใช้ โดยทำงานร่วมกับโค้ช การอ่านตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การจัดสภาพแวดล้อม การอ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟังตามแผนที่วางไว้ และการประเมินผลจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง

2.4 จัดการหนุนเสริมเพื่อให้เกิดเสริมพลังและการเปลี่ยนแปลง โดยครูเป้าหมาย โค้ชการอ่าน และคณะผู้วิจัยดำเนินการติดตามระหว่างการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

2.5 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น รวมทั้งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การอ่านโดยการอ่านให้ฟัง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 3 เครื่องมือ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ มีเครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (focus group) มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การอ่านออกเสียง การเรียนรู้อย่างมีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมาย

3.1.2 สร้างประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในเบื้องต้น ดังนี้

1) ความครบถ้วนขององค์ประกอบรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบด้วย แนวคิด หลักการ กระบวนการปฏิบัติ และการประเมินผล

2) ความสอดคล้องกับสภาพบริบทเชิงพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายของการใช้รูปแบบ

3) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติใช้ได้จริง (functional implementation)

4) การใช้ภาษาของรูปแบบ มีความเป็นวิชาการ และสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน

5) ความชัดเจนของแผนภาพแสดงรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ

เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

3.2 แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินรูปแบบการอ่านออกเสียง การเรียนรู้ที่มีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมาย

3.2.2 กำหนดลักษณะของแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ และโครงสร้างในการประเมินรูปแบบ โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราประมาณค่า 4 ระดับ

3.2.3 ร่างข้อคำถามที่ใช้ตามโครงสร้างในการประเมินรูปแบบเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 ข้อ

3.2.4 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และมีผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=3.77, SD= 0.06$)

3.3 แบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านหนังสือให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย แบ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู และ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็ก และสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

3.3.1 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู

สร้างประเด็นคำถามที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู หลังการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1) นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรหลังใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟัง เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น (ให้ครู ยกตัวอย่างและอธิบายพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย)

2) ข้อค้นพบที่ได้จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร

3) หากมีการดำเนินการวิจัยในระยะถัดไป ควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบ การอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา ตอนต้นอย่างไร

3.4 แบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลและ ศูนย์เด็กเล็ก

3.4.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล การอ่านออกเสียง การเรียนรู้ที่มีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับเด็กอนุบาล

3.4.2 ร่างข้อคำถามในการประเมินรูปพฤติกรรมนักเรียนหลังใช้รูปแบบการอ่านออก เสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย สำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ

3.4.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม การรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็ก ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และมีผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=3.83$, $SD=0.06$)

3.4.4 ปรับปรุงแบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับเด็ก นักเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็กตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

3.5 แบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ตอนต้น

3.5.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล การอ่านออกเสียง การเรียนรู้ที่มีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น

3.5.2 ร่างข้อคำถามในการประเมินรูปพฤติกรรมนักเรียนหลังใช้รูปแบบการอ่านออก เสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ

3.5.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม การรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และมีผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=3.90$, $SD= 0.10$)

3.5.4 ปรับปรุงแบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับ นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้าง การเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนำร่อง แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในการตรวจสอบ คุณภาพของร่างรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น และข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่าน โดยการอ่านให้ฟังของครู และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วย หนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญใช้การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์ในการ ประเมินคุณภาพ โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้ (พฤกษ์สรรค์ สุทธิไชยเมธี, 2566) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\ &= (4-1)/4 \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

นำมาหาเกณฑ์ของระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ได้ดังนี้

3.26 – 4.00	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
2.51 – 3.25	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมาก
1.76 – 2.50	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 – 1.75 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นจากการประเมินการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายของตนเองหลังการใช้รูปแบบแบ่งออกเป็นประเมินตนเองสำหรับนักเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็ก และการประเมินตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย โดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้ (พฤทธิสรรค์ สุทธิไชยเมธี, 2566) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\ &= (4-1)/4 \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

นำมาหาเกณฑ์ของระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายได้ดังนี้

3.26 – 4.00	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับมากที่สุด
2.51 – 3.25	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับมาก
1.76 – 2.50	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับน้อย
1.00 – 1.75	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น เทียบกับเกณฑ์หลังการใช้รูปแบบที่เกณฑ์ผ่านร้อยละ 82.50 โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (Silverman, Crandell & Carlis, 2013; Braid & Finch, 2015) ใช้สถิติทดสอบที (One sample t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาร่อง และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาร่อง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาร่อง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาร่อง ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติในการนำเสนอ ดังนี้

Mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	สถิติทดสอบที
df	หมายถึง	องศาอิสระ
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
d	หมายถึง	ขนาดอิทธิพล (Cohen's d)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

ในการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ประกอบกับการสังเกต การสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสร้างเป็นรูปแบบ ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนหลังภาวะการแพร่ระบาดของโรคโค

วิด-19

โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความสุข สมวัย และมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 2,720 ครัวเรือน (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในพื้นที่ รับผิดชอบเด็กนักเรียนระดับชั้นเตรียมอนุบาลและชั้นอนุบาล 1 สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก จำนวน 5 ศูนย์ และโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 และระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

สภาพข้อมูลพื้นฐานของการเตรียมพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อม เรียนรู้และพัฒนาในด้านการอ่านเขียน เรียนรู้ของนักเรียนในปีการศึกษา 2565 พบว่า การจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับชั้นเตรียมอนุบาล อนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น ประสบสถานการณ์เดียวกัน คือ ความถดถอยทางการเรียนรู้ (learning loss) ด้วยผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ ในช่วงเวลาดังกล่าว เด็กนักเรียนต้องพึ่งพาการเรียนรู้พื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญแต่ด้วยสภาพบริบทสังคมและชุมชนเกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนมากในชุมชนไม่มีเวลาในการดูแลและพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้อย่างเต็มศักยภาพ

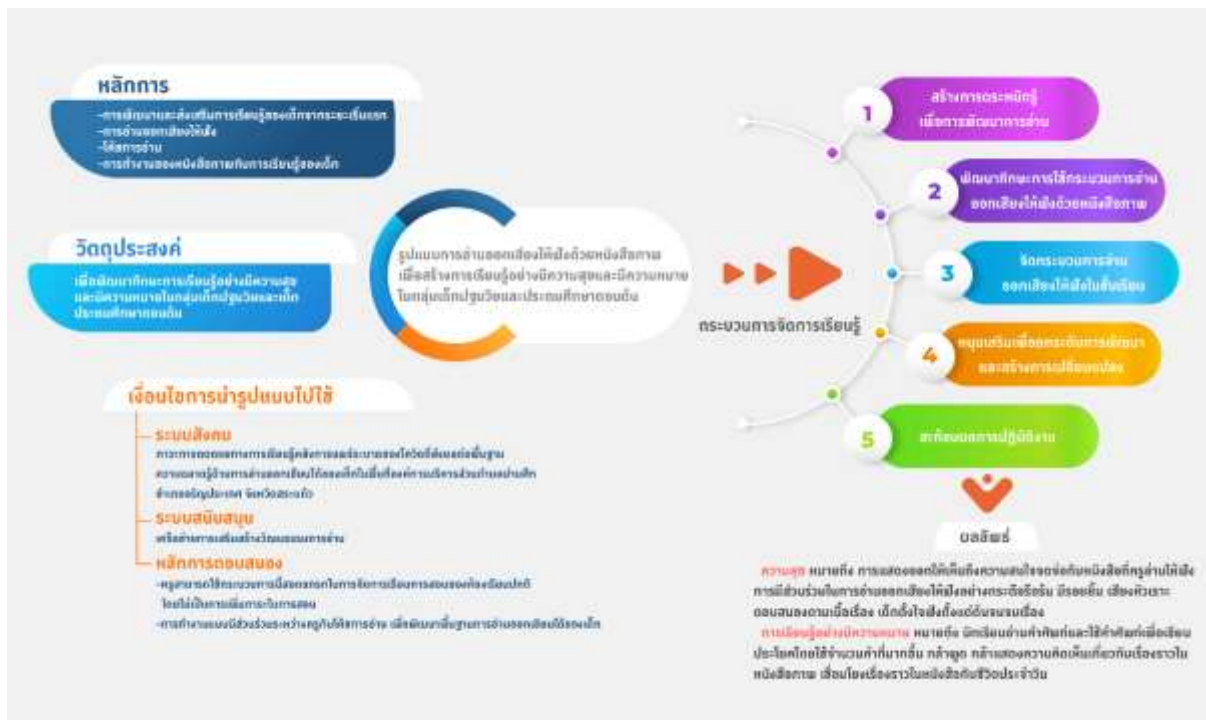
เมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่บ้าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักมาตรการ DMHTT และ 6 มาตรการหลักตามกรมอนามัย (2564) โดยมีมาตรการคัดกรองวัดไข้และอาการเสี่ยงก่อนเข้าสถานศึกษา สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา จัดจุดล้างมือหรือเจลแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ จัดระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1-2 เมตร ทำความสะอาดห้องเรียน/พื้นผิวสัมผัสร่วม เปิดหน้าต่างประตู ระบายอากาศ และไม่จัดกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมาก

เหลื่อมเวลา ลดเวลาทำกิจกรรม ส่งผลให้การพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนไม่ต่อเนื่อง

สถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อสถานศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ การฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เขียนได้ของเด็กนักเรียนเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของครู จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาเครื่องมือที่ใช้เพื่อฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านเสริมเพิ่มเติมจากวิธีการสอนปกติ

1.2 รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง ดังภาพ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

1.2.1 แนวคิด/หลักการ

งานวิจัยการพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่อง เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนนำร่อง อ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้ที่มีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัด

สระแก้ว โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11) มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และได้ทำความร่วมมือ (MOU) กับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒร่วมดำเนินโครงการดังกล่าวมีเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมศักยภาพเด็กด้วยการอ่านออกเสียงให้ฟัง การเชื่อมรอยต่อทักษะการสื่อสารทั้งฟัง พูด อ่าน เขียนอย่างเหมาะสมจากระดับปฐมวัยสู่ประถมศึกษาที่เหมาะสมกับวัยและบริบทชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการคณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงบริบทพื้นที่และกระบวนการมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขในเด็กกลุ่มเป้าหมายของโครงการ โดยมีแนวคิดและหลักการที่สำคัญประกอบด้วย การพัฒนาการและการส่งเสริมการรู้หนังสือของเด็กจากระยะแรกเริ่ม (early literacy) สู่ทักษะเบื้องต้นในการอ่านเขียนของเด็ก (conventional literacy) การอ่านออกเสียงให้ฟัง (read aloud) โค้ชการอ่าน (reading coach) และการทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจากระยะแรกเริ่ม

พัฒนาการและการส่งเสริมการรู้หนังสือของเด็กจากระยะแรกเริ่ม (early literacy) สู่การสร้างพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นในการอ่านเขียนของเด็ก (conventional literacy) ในระยะเริ่มแรก เด็กในช่วงการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษาตอนต้น (อายุตั้งแต่ 3-9 ขวบ) จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม สร้างโมโนทัศน์ และทักษะในการรับรู้ด้านภาษาผ่านการพัฒนาด้านการอ่าน เริ่มต้นหัดเขียนและสร้างองค์ความรู้ทางภาษา การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านความฉลาดรู้พื้นฐานนี้เน้นไปที่กระบวนการและกลวิธีสำหรับเด็กนักเรียนในการสร้างความสนใจ การเริ่มต้นลงมือและฝึกหัดการพูดและงานเขียนการเชื่อมโยงและเปลี่ยนผ่านพัฒนาการด้านการอ่านจากระยะเริ่มแรก (early literacy) สู่การสร้างพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นทักษะเบื้องต้นมักจะมีจุดเชื่อมโยง (clicks into place) ทางภาษา ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากการอ่านและการเขียนระยะแรกไปสู่การอ่านและเขียนพื้นฐานที่ยากและซับซ้อนยิ่งขึ้น กลวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสร้างพฤติกรรมอ่านที่ส่งเสริมการเปลี่ยนถ่ายนี้จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้างความเข้าใจ การเพิ่มพูนทักษะปฏิบัติ และการวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเรียนรู้กับเพื่อนและผู้อื่นที่มีองค์ความรู้ด้านความฉลาดรู้มากกว่า (Cecil, Baker and Lozano, 2015)

ทักษะการอ่านในระยะเริ่มต้น (emergent literacy skills) ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ (transition ages) อยู่ระหว่างชั้นเตรียมอนุบาลไปยังชั้นอนุบาล และชั้นอนุบาลไปยังชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 2-4 ปี และมีอายุระหว่าง 5-8 ปี ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้หน่วยเสียงย่อย (phonological awareness) การรู้จักตัวอักษร (alphabet knowledge) ความหมายของคำง่าย ๆ ในเอกสาร การสะกด

คำ การสร้างความเข้าใจในคำศัพท์โดยใช้บริบทสิ่งแวดล้อม เมื่อเด็กนักเรียนปฏิบัติสิ่งเหล่านี้สำเร็จจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจและพัฒนาการด้านการอ่านการเขียนของเด็กในระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับชั้นที่สูงขึ้น ลักษณะสำคัญที่สะท้อนทักษะการอ่านในระยะเริ่มต้น ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (Cecil, Baker and Lozano, 2015)

1. การอ่านคือความเพลิดเพลิน
2. เด็กนักเรียนรับรู้วิธีการของการหยิบจับหนังสือที่จำเพาะ (concept of print)
3. เด็กนักเรียนรับรู้ภาพ ข้อความ หรือ วัตถุที่ปรากฏในหนังสือเป็นสัญลักษณ์แทนวัตถุหรือสถานการณ์จริง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของเด็กนักเรียนในการถอดรหัสคำหรือประโยคต่อไป
4. เพิ่มพูนทักษะการตีความสัญลักษณ์ทางภาพ (visual literacy) ให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านได้ดียิ่งขึ้นต่อไป
5. การใช้เวลาในการอ่านของเด็กนักเรียนช่วยพัฒนาความสนใจจดจ่อได้ยาวนานมากยิ่งขึ้นเมื่อเทียบกับการทำกิจกรรมอื่นของเด็กนักเรียน

2) การอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง

การอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง (read aloud) มีผลอย่างมากต่อความก้าวหน้าในการรู้หนังสือในระยะแรกเริ่มและการมีทักษะเบื้องต้นในการอ่านเขียนของเด็ก การอ่านออกเสียงให้ฟัง ในเด็กปฐมวัยส่งผลดีต่อทักษะการแยกแยะหน่วยเสียงต่าง ๆ ในภาษาหลัก (phonemic awareness) ยังเป็นการเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ การเข้าใจคำศัพท์จำนวนมากและหลากหลายทำให้เด็กเกิดการพัฒนาความเข้าใจจากการฟัง (listening comprehension) และการทำความเข้าใจจากการฟังเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำความเข้าใจจากการอ่าน (reading comprehension) การอ่านให้เด็กฟัง (read aloud) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เด็ก ผู้ใหญ่ หนังสือที่ใช้อ่านให้ฟังและวิธีการ/รูปแบบในการอ่านออกเสียงให้ฟัง ของผู้ใหญ่ หนังสือที่เหมาะสมในการใช้อ่านให้เด็กฟังในระยะแรกเริ่ม ควรเป็นหนังสือภาพ (picture book) ที่เหมาะสมกับวัยเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก มีภาพประกอบดูง่าย ชัดเจน เนื้อหากระชับ เล่าเรื่องด้วยรูปประโยคซ้ำ ๆ ตัวอักษรไม่มาก ไม่จำเป็นต้องมีอักษรบรรยายภาพหรือเรื่องราวอย่างละเอียด ภาพและเรื่องราวจะต้องเหลือพื้นที่ให้เด็กคิด ได้เชื่อมโยงและคาดเดาเรื่องราวได้ด้วยตนเอง วิธีการรูปแบบในการอ่านออกเสียงให้ฟัง ครูจำเป็นต้องถือหนังสือในลักษณะที่เด็กสามารถดูภาพ หรือสัญลักษณ์ในหนังสือได้ชัดเจนระหว่างฟังข้อความที่ครูอ่าน ครูอ่านให้เด็กฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องเพื่อให้เด็กจะได้ฟังและจดจ่อติดตามเรื่องราวในหนังสืออย่างต่อเนื่องไม่สะดุดเป็นช่วง ๆ กับคำถามของครู แต่เมื่ออ่านจนจบเรื่องแล้วครูสามารถชวนเด็ก ๆ พูดคุยโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่เพิ่งฟังจบไปได้

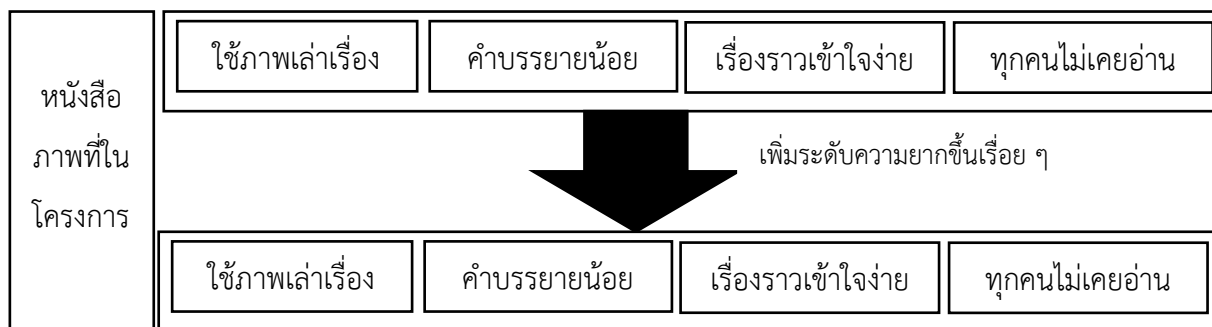
3) โค้ชการอ่าน

โค้ชการอ่าน (reading coach) เป็นผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีส่วนประสมการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กที่อ่านไม่คล่อง (struggling reading) และ

รวมถึงการให้ครูได้รับการฝึกอบรมโดยเพื่อนครูที่มีทักษะและประสบการณ์ การสนับสนุนจากโรงเรียนในการที่จะโค้ชไปยังเพื่อนครู ผู้ช่วยครู พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือผู้บริหารตามความเหมาะสม บทบาทของโค้ชการอ่านมีบทบาทหลากหลาย ทั้งการสังเกตชั้นเรียนและให้การสะท้อนผลการอ่านออกเสียงให้ฟังแก่ครู การเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitate collaboration) ทั้งกับครูในระดับชั้นเดียวกันและครูในต่างระดับ ช่วยแนะนำครูเกี่ยวกับเทคนิค/ยุทธวิธีใหม่ ๆ ช่วยครูให้วางแผนและจัดการโปรแกรมการอ่านของชั้นเรียนตนเองได้ การช่วยให้โรงเรียนเกิดความตระหนักถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะครู รวมไปถึงการจัดให้มีการฝึกอบรมในการเป็นโค้ชการอ่านเพื่อให้สามารถทำงานเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก

หนังสือภาพ (picture books) เป็นหนังสือที่ดำเนินเรื่องด้วยภาพโดยมีตัวหนังสือประกอบภาพเพื่อบรรยายเหตุการณ์เพียงเล็กน้อย ลักษณะของภาพในหนังสือแต่ละหน้าจะดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันเพื่อบอกเล่าเรื่องราว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครโดยเปิดพื้นที่ว่างให้ผู้อ่านได้คิดเพิ่มเติม ต่อยอดจากเหตุการณ์ในแต่ละภาพที่สื่อออกมาด้วยลักษณะท่าทางและเหตุการณ์ในแต่ละภาพ หนังสือภาพเป็นหนังสือที่อ่านง่ายเหมาะสำหรับนักอ่านที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมากนักโดยเฉพาะการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กนักเรียนในวัยแรกเริ่มต้นการพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่เด็กเตรียมอนุบาล อนุบาล และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น การอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพจะช่วยให้เด็กมีสมาธิจดจ่อ ได้ฝึกการคิดเพื่อทำความเข้าใจเรื่องราว ได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และการสร้างจินตนาการด้วยการสังเกตภาพพร้อม ๆ ไปด้วยการฟังเรื่องราวที่พ่อแม่ ครู หรือผู้อ่าน อ่านออกเสียงให้ฟังโดยไม่มีการใช้น้ำเสียงหรือแสดงอารมณ์ของตัวละครมากเกินไป การอ่านออกเสียงด้วยหนังสือภาพที่ถูกต้องจะส่งผลต่อสมองของเด็กและถือเป็นการฝึกคิดขั้นพื้นฐานและมีผลต่อการรับรู้ด้านภาษา รวมทั้งเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ให้เด็กโดยอัตโนมัติ เมื่อเด็กเติบโตและเรียนในระดับที่สูงขึ้นก็จะสามารถทำความเข้าใจและรู้ความหมายของคำศัพท์เร็วขึ้น เป็นการเรียนรู้จากบริบทของภาพที่เป็นคลังคำศัพท์ไว้แล้ว ช่วยให้การอ่านออกเขียนได้ของเด็กพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เกณฑ์ของการคัดเลือกหนังสือภาพที่ใช้ในการพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านในงานวิจัยนี้ ดังนี้

ภาพประกอบ 3 เกณฑ์การคัดเลือกหนังสือภาพที่ใช้ในงานวิจัย

การพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ด้วยการอ่านออกเสียงหนังสือภาพเป็นกลวิธีที่ได้รับ การยอมรับเพื่อใช้ในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กโดยศิลปินผู้สร้างสรรค์ภาพและผู้แต่งผู้สร้างสรรค์ เรื่องราวในหนังสือภาพจำเป็นจะต้องศึกษาข้อมูล รายละเอียด และพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องราวที่ ต้องการจะสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์หนังสือภาพที่ดีและสมบูรณ์แบบ หนังสือภาพในตลาดหนังสือทั้งในยุโรป เอเชีย และประเทศไทยบอกเล่าเรื่องราวที่หลากหลายสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและบริบทของสังคมโลก ครอบคลุมทุกมิติของสังคม ทั้งมิติความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดตัวเด็กนักเรียน เช่น ครอบครัวการดูแลสุขภาพ อารมณ์ เพื่อน โรงเรียน และเพื่อนบ้าน ขยายไปถึงมิติความสัมพันธ์ที่เป็นประเด็นในสังคม (social issues) เช่น สภาวะภูมิอากาศของโลก วิถีชีวิตในเมืองใหญ่และชนบท เพศวิถี การเมืองการปกครอง สงคราม การถ่ายทอดเรื่องราวและเหตุการณ์ผ่านตัวละครในหนังสือภาพที่มีคุณภาพดี ผู้แต่งและศิลปินผู้ประพันธ์ภาพ จะต้องศึกษาพัฒนาการ ลักษณะความสนใจของกลุ่มเด็ก รวมถึงประเด็นบริบทสังคมที่ต้องการจะสื่อสารให้ ครอบคลุมทุกมิติโดยคงไว้ซึ่งความสนุกสนาน การเปิดพื้นที่ทางความคิดเพื่อเสริมสร้างจินตนาการ การช่วยให้ เด็กได้คิดวิเคราะห์และสะสมคลังคำศัพท์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก จึงถือได้ว่าหนังสือภาพมีความเป็นสากลใน การสื่อสารเพราะหนังสือภาพแต่ละเล่มเป็นงานศิลปะที่ผู้แต่งและศิลปินผู้สร้างสรรค์ภาพขึ้นภายใต้บริบททาง สังคมที่ต้องการสื่อสาร พร้อม ๆ กับการสร้างความสุข ความสนุกสนานตามพัฒนาการของเด็กอีกด้วย

1.2.2 วัตถุประสงค์

การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนาร่อง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและเด็กประถมศึกษาตอนต้น

1.2.3 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานาร่อง มีเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ 3 เงื่อนไข ได้แก่ ระบบสังคม ระบบสนับสนุนและหลักการตอบสนอง มีรายละเอียดของเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

1) ระบบสังคม

ภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้หลังการแพร่ระบาดของโควิดที่ส่งผลต่อพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ด้านการอ่านออกเขียนได้ของเด็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2) ระบบสนับสนุน

เครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านภายใต้โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้อย่างมีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน บริหารงานโดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นผู้ริเริ่มสร้างภาคีเครือข่ายและได้รับความร่วมมือจาก สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ที่สนับสนุนพื้นที่การทำงานโดยมุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และการเรียนรู้จากหนังสือภาพในทุกระดับ

3) หลักการตอบสนอง

ครูสามารถใช้กระบวนการนี้สอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของห้องเรียนปกติโดยไม่เป็นการเพิ่มภาระในการสอน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างครูกับโค้ชการอ่าน เพื่อพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ของเด็ก

1.2.4 กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายเป็นกระบวนการที่คณะผู้วิจัยสังเคราะห์และออกแบบขึ้นจากการศึกษาสนามเป็นสภาพพื้นที่ของชุมชนในโครงการ สภาพปัญหา และเป้าหมายของการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน เพื่อให้เห็นถึงขั้นตอนที่ต่อเนื่องของการปฏิบัติการและบทบาทของครู โค้ชการอ่านรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

1) สร้างการตระหนักรู้เพื่อการพัฒนาการอ่าน

เป้าหมายสำคัญของการสร้างความรับรู้การพัฒนาการอ่านในเด็กเล็กเป็นการสร้างเป้าหมายร่วมในการทำงานเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาสภาพการอ่านออกเสียงได้ของเด็กนักเรียนในพื้นที่ด้วยการใช้กลวิธีการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ เมื่อกลุ่มเป้าหมายเกิดการตระหนักในเป้าหมายที่เป็นจุดร่วมเดียวกันแล้วจะเกิดกระบวนการในการทบทวนและสร้างความเข้าใจในบทบาทของตนเองในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านในพื้นที่ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ คือ การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการและการประชุมวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review) ด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

(1.1) การอ่านกับการแก้ไขปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ (learning loss) สร้างการรับรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้นในสภาพปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนในระหว่างภาวะการแพร่ระบาดของโควิด 19 ในพื้นที่ตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วซึ่งกระทบกับการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน เช่น ปัญหาการอ่านสะกดคำ การเขียนเพื่อสื่อสาร ซึ่งเป็นปัญหาหลักและส่งผลกระทบต่อความสนใจใคร่รู้และความสนใจการแสวงหาความรู้ของนักเรียน สืบเนื่องจากการขาดแรงกระตุ้นในการเรียน การขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กนักเรียนและระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดคือปัญหาของการเข้าไม่ถึงหนังสือเนื่องจากสภาพการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่เด็กนักเรียนไม่สามารถเดินทางมาโรงเรียนได้

(1.2) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน เป็นกระบวนการสร้าง ความตระหนักและการรับรู้ในการมีส่วนร่วมในกลไกการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ซึ่งแผนงานเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นเจ้าภาพหลักในการรวบรวมและก่อตั้งเครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านด้วยเป้าหมายสำคัญคือการส่งเสริมและขยายผลกิจกรรมการอ่านให้แพร่หลาย รวมทั้งสร้างโอกาสการเข้าถึงหนังสือสำหรับเด็กนักเรียนและเยาวชน การเสริมสร้างการอ่านให้กลายเป็น “วัฒนธรรม” มุ่งเน้นไปที่การถ่ายทอดประสบการณ์และสิ่งดีงามที่เป็นผลมาจากการอ่าน ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน อ่านเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ และเสริมสร้างวิถีและกระบวนการคิด ด้วยเหตุนี้เองจึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายและผนวกกำลังจากหลายภาคส่วนให้เกิดความยั่งยืนและนำการอ่านไปสู่วิถีชีวิตประจำวัน

(1.3) การนำเสนอบทเรียนจากโรงเรียนและชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เป็นกิจกรรมนำเสนอบทเรียนจากชุมชนและโรงเรียนตัวอย่างที่ใช้กระบวนการพัฒนาเด็กนักเรียนด้วยการอ่านออกเสียงหนังสือภาพให้ฟัง ในกระบวนการนี้เน้นการสร้างแรงบันดาลใจและนำเสนอประสบการณ์สำคัญที่ประสบความสำเร็จในการนำการอ่านหนังสือภาพและกลวิธีการอ่านออกเสียงให้ฟังไปสู่ชุมชนและโรงเรียน โดยโค้ชการอ่านนำเสนอรณีตัวอย่างของกระบวนการพัฒนาเด็กนักเรียนด้วยการอ่านออกเสียงให้ฟังจากหนังสือภาพดังต่อไปนี้

(1.3.1) โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี มีการจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนระดับอนุบาลให้ฟังวันละหลาย ๆ ครั้งอย่างต่อเนื่อง จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้แวดล้อมไปด้วยหนังสือภาพที่นักเรียนเข้าถึงและจับต้องได้ สร้างบรรยากาศให้หนังสือภาพเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในห้องเรียนของนักเรียน

(1.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีการคัดเลือกหนังสือภาพที่เหมาะสมกับวัยของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ฝึกปฏิบัติการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียงให้ฟังกับครูผู้ดูแลเด็ก มีการติดตามผลการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขยายผลกิจกรรมการอ่านไปสู่การรับรู้ของชุมชนโดยมีโอกาสจัดลานนิทานในชุมชนในวันหยุดเพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีโอกาสเห็นบรรยากาศจริงของการอ่านที่ลูกหลานสามารถจดจำและมีสมาธิกับการอ่านหนังสือภาพ

(1.3.3) โรงเรียนบ้านหัวฝายโนนสะอาดวิทยา จังหวัดขอนแก่น จัดกิจกรรมอ่านให้ฟังและอ่านอิสระโดยคัดสรรหนังสือภาพให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟัง ได้ใช้เวลากับการอ่านอิสระด้วยตนเอง และสร้างบรรยากาศในการพูดคุยข้อคิดและสิ่งที่ได้จากหนังสือจนสามารถขยายระดับการอ่านจากหนังสือภาพไปสู่การอ่าน พูดคุยหลังการอ่านจากหนังสืออ่านสำหรับผู้เริ่มอ่านและวรรณกรรมเยาวชน

2) พัฒนาทักษะและความรู้ในการใช้กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ

ในกระบวนการนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการประชุมวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน ในการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้มีกระบวนการฝึกปฏิบัติการอ่านออกเสียงให้ฟังในสถานการณ์จำลองที่ครูกลุ่มเป้าหมายทุกคนจะต้องลงมือฝึกปฏิบัติโดยได้รับความช่วยเหลือจากโค้ชการอ่านตามกระบวนการดังนี้

(2.1) การให้ความรู้และการแนะนำหนังสือภาพสำหรับเด็กนักเรียนที่เหมาะสมกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง หนังสือภาพสำหรับเด็กนักเรียนถูกออกแบบและจัดทำขึ้นจากนักเขียนและศิลปินผู้วาดภาพ โดยหนังสือภาพที่มีคุณภาพจะมีการจัดลำดับความเหมาะสมตามการรับรู้ในแต่ละช่วงวัยของเด็กนักเรียน ครูผู้ใช้หนังสือภาพเพื่อการอ่านออกเสียงให้ฟังจึงจำเป็นต้องเข้าใจระดับและการสื่อสารของหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียน รวมไปถึงกระบวนการถอดรหัสจากหนังสือภาพที่โค้ชการอ่านเป็นผู้แนะนำและอธิบายให้ครูกลุ่มเป้าหมายเข้าใจความหมายโดยตรงและความตามนัยยะที่แฝงอยู่ของหนังสือภาพแต่ละเล่มซึ่งจะช่วยให้ครูผู้ใช้นั่งหนังสือเข้าใจหนังสือภาพอย่างลึกซึ้งจนสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับเด็กนักเรียนได้

(2.2) ฝึกการอ่านออกเสียงให้ฟัง ในกระบวนการนี้ครูผู้ใช้นั่งหนังสือจะได้รู้จักความสำคัญหลักการ และเทคนิคต่าง ๆ ในการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยมีโค้ชการอ่านสาธิตวิธีการและเทคนิคตามกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างละเอียดแต่ละขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การจับหนังสือ เทคนิคและวิธีการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยการใช้น้ำเสียง การเปิดหนังสือ รวมไปถึงการพูดคุย อธิบาย และอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการอ่านหนังสือให้ฟัง สิ่งสำคัญในกระบวนการนี้คือครูทุกคนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกเทคนิคต่าง ๆ ในการอ่านออกเสียงให้ฟังกับเพื่อนครู และสามารถนำเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟังไปฝึกฝนในเวลาว่างได้

(2.3) จัดกระบวนการอ่านออกเสียงในชั้นเรียน ในกระบวนการนี้เป็นการนำเสนอแนวทางการนำการอ่านออกเสียงให้ฟังสู่การเรียนรู้อย่างมีความสุขในชั้นเรียน โค้ชการอ่านและครูอภิปรายถึงช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังในห้องเรียนตามแต่ละบริบทของสถานศึกษาทั้งศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียนชั้นอนุบาลและประถมศึกษา โดยร่วมกันกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม เช่น โฮมรูม ช่วงพักกลางวัน ช่วงเย็นก่อนกลับบ้าน อ่านให้ช่วงเวลาเรียนในรายวิชาต่าง ๆ

3) จัดกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียน

(3.1) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการอ่าน ครูจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านโดยการจัดชั้นหนังสือ ครูจัดมุมหนังสือในชั้นเรียนโดยนำหนังสือที่ได้รับมอบมาจัดวางบนชั้นหนังสือเพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการอ่านให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน

(3.2) ครูปฏิบัติการอ่านออกเสียงให้ฟังและจัดทำบันทึกรายการหนังสือและความถี่ในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ โดยเริ่มต้นจากครูวางแผนการอ่านออกเสียงให้ฟังร่วมกับโค้ชการอ่าน (reading coach) ครูกำหนดช่วงเวลาที่จะดำเนินการอ่านหนังสือให้ฟัง ซึ่งช่วงเวลาที่ครูสามารถดำเนินการได้

ประกอบด้วย 1) ช่วงเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม 2) ช่วงก่อนนักเรียนนอนกลางวัน 3) ช่วงสรุปกิจกรรมประจำวัน และ/หรือ 4) ช่วงก่อนกลับบ้านขณะรอผู้ปกครองมารับ โดยครูอ่านออกเสียงให้ฟังให้เด็กนักเรียนฟังเฉลี่ย วันละ 3 – 4 ครั้ง จากนั้นครูอ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟังตามแผนที่วางไว้ มีรายละเอียดดังนี้ นักเรียนที่มีระดับอายุ 2-3 ปี ระดับอายุ 3-4 ปี และนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ถึงอนุบาล 3 ครูอ่านออกเสียงให้ฟัง สัปดาห์ละ 4 เรื่อง ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ปีที่ 3 ครูอ่านออกเสียงให้ฟัง สัปดาห์ละ 2 เรื่อง โดยครูจะต้องอ่านให้ฟังซ้ำเรื่องเดิมเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ติดต่อกันเพื่อให้นักเรียนเกิดการฟังอย่างสม่ำเสมอ บ่อยครั้งและมีปริมาณที่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติมคำศัพท์ สร้างความเข้าใจด้วยการรู้จักเชื่อมโยง ผูกทักษะ การคิดและตีความ ผูกการสังเกตภาพ เข้าใจความหมายเชิงนามธรรม ฯลฯ และสร้างความหลงใหลหนังสือให้แก่เด็ก ๆ ตั้งแต่เด็กนักเรียนยังอ่านหนังสือไม่ออก และครูควรยึดแนวทางอ่านออกเสียงให้ฟัง ดังนี้

(3.2.1) ครูอ่านไปตามข้อความโดยไม่จำเป็นต้องตัดเสียงเป็นตัวละครนั้น ๆ

(3.2.2) ครูไม่อธิบาย ไม่สอนขณะอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

(3.2.3) ครูอ่านถูกอักขระ เต็มเสียงและไม่ต้องตะโกน

(3.2.4) ครูอ่านลงเสียงหนัก-เบาตามเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม

(3.2.5) ครูอ่านให้มีจังหวะหยุดสั้น-หยุดยาวตามเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม

(3.4) ครูประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนทั้งความสุข ความสนใจและความก้าวหน้าทางภาษา มีกระบวนการในการประเมินดังนี้

การประเมินพฤติกรรมนักเรียนศูนย์เด็กพัฒนาเด็กเล็กและนักเรียนอนุบาล ครูประเมินผล พฤติกรรมการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง และประเมินการเรียนรู้ที่มีความหมายของเด็กปฐมวัยและนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

4) ทนุเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากครูระดับปฏิบัติการในชั้นเรียนฝ่ายเดียวโดยลำพัง แต่จะต้องเกิดจากการบูรณาการความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน โค้ชการอ่าน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยกระบวนการทนุเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลงมีดังนี้

(4.1) การติดตาม สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะ เทคนิควิธีเชิงวิชาการโดยโค้ชการอ่าน (reading coach) เข้าไปติดตามผลของการอ่านออกเสียงให้ฟังในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้คำแนะนำ เยี่ยมเยือน ให้ความช่วยเหลือและติดตามตลอดระยะเวลาการทำงาน ระหว่างที่เข้าเยี่ยมติดตามผู้บริหารสถานศึกษาจะเข้าร่วมการติดตามด้วยทุกครั้ง บริบทของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นโรงเรียนที่ตั้งในชุมชนท้องถิ่นซึ่งผู้บริหารมีบทบาทมากในโรงเรียนและชุมชน โค้ชการอ่านและครูที่เข้าร่วมโครงการจะสะท้อนผลการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพโดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนคอยรับฟังและให้กำลังใจ ในส่วน

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโค้ชการอ่านมักจะเลือกเข้าติดตามเสริมพลังในช่วงก่อนเลิกเรียนประมาณ 14.00 น. บ่อยครั้งมักจะได้พูดคุยกับผู้ปกครองและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองยืมหนังสือภาพกลับไปอ่านให้เด็กเล็ก ฟังอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการจัดการประชุมเพื่อติดตาม สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะ ระหว่างโค้ชการอ่าน คุรุกลุ่มเป้าหมาย และผู้วิจัย ในวันที่ 25 กันยายน 2565 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน อีกด้วย

(4.2) การสนับสนุนชุดหนังสือภาพและแบบบันทึกการอ่านเพื่อใช้บันทึกความถี่ในการอ่าน ออกเสียงให้ฟัง การจัดชุดหนังสือภาพที่สนับสนุนโดยแผนงานเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานส่งเสริม สุขภาพ (สสส.) การหนุนเสริมโดยการจัดเครื่องมือเป็นหนังสือภาพสำหรับการอ่านออกเสียงให้ฟัง จัดโดยโค้ช การอ่านที่ใช้หลักการในการจัดเรียงตามลำดับความยากของคำ ความซับซ้อนของเรื่องราว และความยากง่ายที่ เหมาะสมกับทักษะการจดจำของเด็กนักเรียนตามหลักของพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านในระยะเริ่มต้น (early literacy) นอกจากนี้ครูจะต้องมีการบันทึกร่องรอยการอ่านออกเสียงให้ฟังโดยจดบันทึกความถี่ ช่วงเวลาในการอ่าน และหนังสือภาพที่ใช้อ่านออกเสียงให้เด็กนักเรียนฟังในแต่ละวัน

(4.3) การจัดพื้นที่หรือเวทีในการแสดงผลงานเพื่อกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ การแสดงผลงานการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อกระตุ้นและสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมเป็น กลไกการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Line Application) กระบวนการนี้จัดเป็น การหนุนเสริมระหว่างครูนักอ่านต่างโรงเรียนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลางแสดงผลงานการอ่านออก เสียงให้เด็กนักเรียนฟัง โค้ชการอ่านและเจ้าหน้าที่จากแผนงานเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่านจะตั้งกลุ่มเฉพาะ ชื่อ “โรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข” เพื่อกระตุ้นและสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการเป็นกลไก การพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านโดยเปิดโอกาสให้เพื่อนครูร่วมกันแสดงความคิดเห็น หากพบปัญหาหรือมีข้อ สงสัยเพื่อนครูและโค้ชการอ่านสามารถตอบข้อสงสัยและอภิปรายกันแบบออนไลน์ได้ทันที

นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีกิจกรรมลานการอ่าน กระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการอ่านที่สนุก เพลิดเพลินขึ้นที่โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยนิสิตครูจากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ โดยจัดการอ่านออกเสียงให้ฟังระหว่างนิสิตครูกับเด็กนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ทำให้เกิดบรรยากาศของการอ่าน อย่างมีความหมายและมีความสุข กระบวนการในขั้นตอนนี้เริ่มต้นจากนิสิตครูจัดกิจกรรมลานการอ่าน มีการแสดงละครสั้นจากหนังสือภาพและคัดเลือกนักเรียนอาสาสมัครร่วมแสดง จัดลานการอ่านให้เด็กนักเรียน มีโอกาสเข้าถึงหนังสือที่มีความหลากหลายจำนวนมากและได้เลือกหนังสือที่ตนเองอยากอ่านเอง หากเป็นเด็ก เล็กในชั้นเตรียมอนุบาลและเด็กอนุบาลนิสิตครูจะเป็นผู้อ่านออกเสียงให้ฟังโดยให้เด็กนักเรียนเลือกหนังสือ ตามใจชอบ แม้กระทั่งนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นเองหากต้องการให้นิสิตครูอ่านออกเสียงให้ฟังก็สามารถ ทำได้ กิจกรรมดำเนินการรอบละ 1-2 ชั่วโมง ต่อเด็กนักเรียน 30-50 คน โดยกิจกรรมลานการอ่านมีจุดเด่น สำคัญคือการสร้างความเพลิดเพลินกระตุ้นในเด็กนักเรียนเกิดความคุ้นชินกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง

5) การสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านออกเสียงให้ฟัง

การสะท้อนการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่ครูผู้เข้าร่วมโครงการและโค้ชการอ่านจัดการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงานและความสำเร็จของการอ่านอย่างเป็น กัลยาณมิตร โดยจัดการอบรมระหว่างกระบวนการ (During Action Review) และ การอบรมหลัง กระบวนการ (After Action Review) มีกระบวนการดังนี้

(5.1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการและผลลัพธ์ของการอ่านออกเสียงให้ฟังระหว่างทาง โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดจากครูต่างโรงเรียน โดยจัดขึ้นหลังจากครูได้นำกระบวนการอ่าน ออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพไปใช้จริงในห้องเรียนตามที่ได้วางแผนร่วมกับโค้ชการอ่านไว้แล้ว หลังจากผ่านไป ได้ 2 เดือน ในกระบวนการนี้คณะนักวิจัยและโค้ชการอ่านเป็นผู้นำในการสะท้อนคิดโดยให้ครูได้เลือก หนังสือเล่มโปรดที่ตนเองชอบอ่าน และหนังสือที่อ่านให้ฟังนักเรียนฟังแล้วนักเรียนชื่นชอบมากที่สุดอย่างละ 1 เล่ม จากนั้นให้ครูเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนครูต่างโรงเรียนฟังถึงบรรยากาศ ผลลัพธ์ และการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการอ่านออกเสียงให้ฟัง

(5.2) การสะท้อนผลเพื่อประเมินการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายหลังจากใช้ กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังจากพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟังและความก้าวหน้า ทางการเรียนรู้ คณะนักวิจัยจัดการสะท้อนผลเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนหลังการอ่านออกเสียงให้ฟัง หลังจากครูอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างสม่ำเสมอตลอดกระบวนการ 1 ภาคการศึกษา โดยจัดการประชุมและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบออนไลน์ในช่วงหลังสอบก่อนปิดภาคเรียน จากนั้นให้ครูช่วยแจกแบบสอบถามและอ่าน แบบสอบถามให้นักเรียนทำเพื่อประเมินประสิทธิผลของกระบวนการ

1.2.5 ผลลัพธ์

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครู อ่านให้ฟัง การมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ ตอบสนองตาม เนื้อเรื่อง เด็กตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังจาก การอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

(1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การให้ความสนใจและนั่งประจำที่เมื่อครูอ่าน หนังสือให้ฟัง มีอารมณ์ร่วม รอยยิ้ม หัวเราะ หรือภาคภูมิใจตามเรื่องราวและตัวละครในหนังสือ มีทักษะ การฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟัง อย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือภาพหลังจบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง

(2) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับ หนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง โดยให้ความสนใจ ชอบ และเรียกร้องให้ครูอ่านหนังสือเรื่องใหม่ ๆ ให้ฟัง สนใจอ่าน หนังสือที่มีภาพประกอบ เข้าใจอารมณ์ที่ตัวละครถ่ายทอด มีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร มีรอยยิ้ม และเสียง หัวเราะ มีความต้องการให้ครูอ่านหนังสือให้ฟังทุกสัปดาห์ มีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง

สามารถจดจำตัวละครและเรื่องราวในหนังสือที่อ่านได้ และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟัง อย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องในหนังสือภาพ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ กับเพื่อนหลังครูอ่านให้ฟัง ลงมือทำกิจกรรมหลังการอ่านด้วยความตั้งใจ

2) การเรียนรู้อย่างมีความหมาย หมายถึง การอ่านคำศัพท์และใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคโดยใช้ จำนวนคำที่มากขึ้น กล่าวพูดกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือ กับชีวิตประจำวันของเด็กและนักเรียน โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายของนักเรียนหลังจาก การอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

(1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น กล่าวพูดและแสดง ความคิดเห็น เชื่อมโยงเหตุการณ์กับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ ฟัง สนใจหนังสือมากขึ้น หยิบหนังสือที่สนใจมาให้ครูอ่านให้ฟัง สามารถหยิบและจับหนังสือด้วยท่าทางที่ ถูกต้อง ใช้หนังสืออย่างทะนุถนอม และขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน

(2) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเรียนรู้และอ่านคำศัพท์ได้มาก ขึ้น ใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคได้ยาวขึ้น ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือให้ฟัง กล่าวพูด และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว ในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวใน ชีวิตประจำวัน สนใจที่จะอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น หยิบหนังสือมาอ่านด้วยตนเองหรืออ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน เริ่มต้นการอ่านด้วยตนเอง สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง มีความต้องการยืมหนังสือกลับไป อ่านที่บ้าน มีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ

1.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบรูปแบบการอ่านออกเสียง ให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและ ประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง โดยใช้แบบประเมินในลักษณะมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 15 รายการประเมิน แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบฯ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ที่	รายการ	คุณภาพของรูปแบบ (N=5)		
		Mean	S.D.	ความหมาย
1	รูปแบบการอ่านสอดคล้องกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย	3.80	0.44	ดีมาก
2	ความชัดเจนและความครบถ้วนตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	3.60	0.55	ดีมาก
3	ความชัดเจนของหลักการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจากระยะเริ่มแรก	3.80	0.44	ดีมาก
4	ความชัดเจนของหลักการอ่านออกเสียงให้ฟัง	3.80	0.44	ดีมาก
5	ความชัดเจนของหลักการโค้ชการอ่าน	4.00	0.00	ดีมาก
6	ความชัดเจนของหลักการทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก	3.80	0.44	ดีมาก
7	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	3.80	0.44	ดีมาก
8	ความชัดเจนของเงื่อนไขระบบสังคมในการนำรูปแบบไปใช้	3.60	0.89	ดีมาก
9	ความชัดเจนของเงื่อนไขระบบสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้	3.60	0.55	ดีมาก
10	ความชัดเจนของเงื่อนไขหลักการตอบสนองในการนำรูปแบบไปใช้	3.80	0.44	ดีมาก
11	ความชัดเจนของกระบวนการในรูปแบบฯ	4.00	0.00	ดีมาก
12	ความชัดเจนของผลลัพธ์ในรูปแบบฯ	3.80	0.44	ดีมาก
13	ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบสู่การใช้ได้จริง	3.60	0.89	ดีมาก
14	การใช้ภาษาของรูปแบบ	3.80	0.44	ดีมาก
15	การสื่อความหมายของแผนผังรูปแบบชัดเจนสื่อความหมายได้	3.80	0.44	ดีมาก
รวม		3.77	0.06	ดีมาก

จากตาราง พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพสรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมากที่สุด ($Mean=3.77$, $S.D.=0.09$) โดยรายการประเมินทุกข้อคำถามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งความเหมาะสมด้านความชัดเจนของหลักการอ่านออกเสียงให้ฟังและความชัดเจนของกระบวนการในรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($Mean=4.00$, $S.D.=0.00$)

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

ในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนำร่อง ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ระดับการรับรู้การเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์และผลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ประเมินความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายหลังจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนนำร่อง มีดังนี้

ตาราง 8 ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ที่	ข้อมูลพื้นฐาน	เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย			
		เตรียมอนุบาลและอนุบาล (n=403)		นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (n=163)	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	โรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
	1.1 นิคมสงเคราะห์ 2	43	10.7	56	39.9
	1.2 ปีกريمة	20	5	42	24.4
	1.3 อนุบาลธรรมศิริวิทยาคาร	96	23.8	65	25.8
	1.4 อนุบาลตาพระยา	38	9.4	-	-
	1.5 บ้านพัฒนานิคม	25	6.2	-	-
	1.6 บ้านไผ่ล้อม	29	7.2	-	-
	1.7 บ้านโนนสาวเอ้	30	7.4	-	-
	1.9 บ้านหนองปรือ	87	21.6	-	-
	1.8 หนองสังข์	38	8.7	-	-
2	ระดับชั้น				
	2.1 เตรียมอนุบาล	147	36.5	-	-
	2.2 อนุบาล 1	40	9.9	-	-
	2.3 อนุบาล 2	108	26.8	-	-
	2.4 อนุบาล 3	108	26.8	-	-

ที่	ข้อมูลพื้นฐาน	เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย			
		เตรียมอนุบาลและอนุบาล		นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น	
		(n=403)		(n=163)	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
2.5	ประถมศึกษาปีที่ 1	-	-	56	34.4
2.6	ประถมศึกษาปีที่ 2	-	-	55	33.7
2.3	ประถมศึกษาปีที่ 3	-	-	52	31.9
3	ช่วงเวลาที่อ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทาน*				
3.1	โฮมรูม (homeroom)	-	-	154	94.5
3.2	ช่วงพักกลางวัน	-	-	79	48.5
3.3	ช่วงเย็นก่อนกลับบ้าน	-	-	145	89
3.4	กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	-	-	53	32.5
3.5	อ่านในช่วงเวลาเรียน เช่น วิชาภาษาไทย	-	-	17	10
3.6	อ่านในช่วงเวลาว่างอื่น ๆ	-	-	7	4.3

จากตาราง ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายซึ่งแบ่งเป็นนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาลจำนวน 403 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 163 คน พบว่า เด็กชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาลส่วนมากศึกษาอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลธรรมศิริวิทยาการ (ร้อยละ 23.8) ส่วนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นส่วนมากศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2 (ร้อยละ 39.9) เมื่อพิจารณาระดับชั้นที่กำลังศึกษาส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล (ร้อยละ 36.5) ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 34.4) และช่วงเวลาที่อ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานส่วนใหญ่อ่านในช่วงเวลาโฮมรูม (ร้อยละ 94.5) รองลงมาเป็นช่วงเย็นก่อนกลับบ้าน (ร้อยละ 89)

2.2 ผลการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แสดงรายละเอียดข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล

ที่	การเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย	เด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล (n=403)		
		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ความหมาย
1	เด็กให้ความสนใจและนั่งประจำที่เมื่อครูอ่านหนังสือให้ฟัง	3.62	.50	มากที่สุด
2	เด็กมีอารมณ์ร่วม รอยยิ้ม หัวเราะ หรือภาคภูมิใจตามเรื่องราวและตัวละครในหนังสือ	3.56	.59	มากที่สุด
3	เด็กฟังอย่างตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	3.57	.57	มากที่สุด
4	เด็กมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น	3.37	.60	มากที่สุด
5	เด็กมีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องในหนังสือภาพหลังจบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง	3.30	.59	มากที่สุด
6	เด็กอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น กล้าพูดและแสดงความคิดเห็น	3.42	.57	มากที่สุด
7	เด็กเชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน	3.43	.60	มากที่สุด
8	เด็กสร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟังและสนใจหนังสือมากขึ้น	3.28	.52	มากที่สุด
9	เด็กหยิบหนังสือที่สนใจมาให้ครูอ่านให้ฟัง สามารถหยิบและจับหนังสือด้วยท่าทางที่ถูกต้อง	3.34	.58	มากที่สุด
10	เด็กใช้หนังสืออย่างทะนุถนอม และขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน	3.36	.64	มากที่สุด
รวม		3.42	.43	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า โดยภาพรวมของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาลมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในระดับมากที่สุด (Mean=3.42, S.D.=0.43) และทุกรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ตาราง 10 การรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

ที่	การเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย	เด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น (n=163)		
		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ความหมาย
1	นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง	3.77	.47	มากที่สุด
2	นักเรียนให้ความสนใจ ชอบ และเรียกร้องให้ครูอ่านหนังสือเรื่องใหม่ ๆ ให้ฟัง	3.51	.66	มากที่สุด
3	นักเรียนสนใจอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบ	3.47	.69	มากที่สุด
4	นักเรียนเข้าใจอารมณ์ที่ตัวละครถ่ายทอด	3.51	.67	มากที่สุด
5	นักเรียนมีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร มีรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ	3.42	.69	มากที่สุด
6	นักเรียนมีความต้องการให้ครูอ่านหนังสือให้ฟังทุกสัปดาห์	3.47	.67	มากที่สุด
7	นักเรียนมีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	3.55	.68	มากที่สุด
8	นักเรียนสามารถจดจำตัวละครและเรื่องราวในหนังสือที่อ่านได้ และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น	3.51	.72	มากที่สุด
9	นักเรียนมีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องในหนังสือภาพ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพกับเพื่อนหลังครูอ่านให้ฟัง	3.55	.64	มากที่สุด
10	นักเรียนลงมือทำกิจกรรมหลังการอ่านด้วยความตั้งใจ	3.38	.69	มากที่สุด
11	นักเรียนเรียนรู้และอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น ใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคได้ยาวขึ้น	3.55	.63	มากที่สุด
12	นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือให้ฟัง	3.55	.63	มากที่สุด

ที่	การเรียนรู้ด้วยความสุขและมีความหมาย	เด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น (n=163)		
		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ความหมาย
13	นักเรียนกล้าพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องราวในหนังสือภาพ	3.56	.63	มากที่สุด
14	นักเรียนเชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวใน ชีวิตประจำวัน	3.51	.73	มากที่สุด
15	นักเรียนมีความสนใจที่จะอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น	3.63	.57	มากที่สุด
16	นักเรียนหยิบหนังสือมาอ่านด้วยตนเองหรืออ่านกับ เพื่อนในชั้นเรียน	3.32	.84	มากที่สุด
17	นักเรียนสร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ ได้ฟัง	3.38	.73	มากที่สุด
18	นักเรียนอยากยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน	3.42	.80	มากที่สุด
19	นักเรียนมีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไป พูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ	3.67	.56	มากที่สุด
20	นักเรียนได้มีการเริ่มต้นการอ่านด้วยตนเอง	3.57	.64	มากที่สุด
รวม		3.52	.40	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้
อย่างมีความสุขและมีความหมายในระดับมากที่สุด (Mean=3.52, S.D.=0.40) และทุกรายการประเมินมี
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการรับรู้ที่นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟังมีค่าเฉลี่ย
การรับรู้มากที่สุด (Mean=3.77, S.D.=0.47) รองลงมาเป็นการรับรู้ที่นักเรียนมีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพ
ที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ (Mean=3.67, S.D.=0.56)

2.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ด้วยความสุขและมีความหมายสำหรับเด็ก เตรียมอนุบาลและอนุบาล หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 82.50

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยความสุข และ
มีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น แสดงผลการวิเคราะห์ ดังตาราง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าทีเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายสำหรับเด็กเตรียมอนุบาลและอนุบาล หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์

การ ประเมิน	คะแนน เต็ม	Mean	SD	เกณฑ์ร้อยละ 82.50	df	t	p	Cohen's d
หลังการใช้ รูปแบบ	40	34.26	0.22	33	402	5.806	<.001	5.73

จากตาราง พบว่า เด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและระดับชั้นอนุบาล จำนวน 403 คน มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(402) = 5.806, p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 5.73$)

2.4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 82.50

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น แสดงผลการวิเคราะห์ ดังตาราง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าทีเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นหลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์

การ ประเมิน	คะแนน เต็ม	Mean	SD	เกณฑ์ร้อยละ 82.50	df	t	p	Cohen's d
หลังการใช้ รูปแบบ	80	70.41	0.64	66	162	6.869	<.001	6.89

จากตาราง พบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 163 คน มีความสามารถในการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(162) = 6.869, p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 6.89$)

2.5 ผลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู

การสนทนากลุ่มหลังการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู สรุปได้ว่า การอ่านออกเสียงให้ ฟังช่วยให้เด็กและนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข บรรยากาศของชั้นเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ตัว เด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโครงการ ดังตัวอย่างข้อมูลการถอดบทสนทนาจาก การสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“เด็กชอบ วันไหนครูไม่ได้อ่านเด็กทวงเลย ทำไมวันนี้ไม่อ่านหนังสือให้ฟังละ นั้น.... แบบนั้นเลย ครูก็ชอบอ่านนะ เด็กก็ชอบฟัง สนุก เด็กก็มีสมาธิดีมาก รู้จักคำศัพท์มาก เอา คำศัพท์มาใช้ด้วย เด็กเปลี่ยนแปลงไปมาก ครูอ่านเสียงเบา ๆ เด็กก็จะค่อย ๆ เบา ๆ ลง แต่ เด็กเงียบนะเวลาฟังครูอ่านหนังสือ”

ครู ก. สนทนากลุ่มเมื่อ 7 เมษายน 2566

“เด็กได้คำฟังเยอะมาก พูดเก่งขึ้น กล้าพูดมากขึ้น เด็กที่ไม่กล้าพูดก็กล้าพูดมากขึ้น กล้าโต้ตอบ กล้าท้าทายครู เดินผ่านกันตรงไหนก็พูดก็เรียก ไม่น่าเชื่อจริง ๆ”

ครู ข.สนทนากลุ่มเมื่อ 7 เมษายน 2566

ส่วนประเด็นของการเรียนรู้ที่มีความหมายพบว่าการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยครู เด็กนักเรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาและประสบการณ์จากหนังสือภาพไปใช้ในชีวิตจริง และรูปแบบ การอ่านออกเสียงให้ฟังยังช่วยเพิ่มความสนใจในการเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้อย่าง ชัดเจนอีกด้วย ดังตัวอย่างข้อมูลการถอดบทสนทนาจากการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“ผมว่าเด็กสนใจอ่านหนังสือมากกว่าการที่เขาต้องอ่านเอง ลังเกตว่าเด็ก ๆ จะ เลียนแบบครู ครูเป็นตัวแบบในการอ่าน เขาเห็นครูอ่านให้ฟัง พออ่านจบ เด็กก็เริ่มหยิบ หนังสือมาอ่านเองบ้าง เด็กเขียนได้มากขึ้นด้วยครับ จากเมื่อก่อนเขียนได้เป็นคำ ๆ เดียวนี้ เขียนได้ยาวขึ้น ใช้คำศัพท์มากขึ้น มีคำขยาย มีคำเชื่อม ใช้คำศัพท์หลากหลายผมว่าเขา เขียนเก่งนะ ด้วยความที่หนังสือภาพมันอ่านง่ายและเข้ากับชีวิตประจำวันด้วย มีเรื่อง แปร่งฟัน เรื่องการเล่น เด็กก็เชื่อมโยงกับชีวิตเขาได้เองด้วยครับ”

ครู จ.สนทนากลุ่มเมื่อ 7 เมษายน 2566

การอ่านอย่างมีความสุขและการอ่านอย่างมีความหมายที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นผลมาจากรูปแบบ การอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพที่พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน หัวใจสำคัญของกระบวนการอ่านออกเสียงให้ ฟังที่ประสบความสำเร็จจะต้องเน้นไปที่ความถี่ในการอ่าน คุณภาพของหนังสือภาพ และกระบวนการอ่านออก

เสียงให้ฟังที่ถูกรวบรวมไปถึงการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครูกับโค้ชการอ่าน ดังตัวอย่างการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...ระยะแรก ครูยังไม่เข้าใจว่าโครงการฯ แนะนำให้อ่านทุกวัน วันละ 3 ถึง 4 รอบ ในแต่ละรอบอ่านซ้ำเล่มเดิม 3 เล่ม กลับกลายเป็นครูอ่านวันละ 3 รอบก็จริง แต่อ่านรอบละ 1 เล่มเท่านั้น และหยิบหนังสืออื่นที่มีอยู่เดิม ซึ่งเนื้อหายากตัวหนังสือเยอะ ภาพซับซ้อน เด็กจึงไม่สนใจทำให้ครูต้องไปใช้วิธีเดิมคืออธิบาย สอดแทรก และกำกับให้เด็กนั่ง ฟังครูอยู่ตลอดเวลาเช่นเดิม เมื่อวิทยากร (โค้ชการอ่าน) ลงพื้นที่ติดตามและแนะนำซ้ำอีกครั้ง รวมถึงลงมือปฏิบัติเป็นตัวอย่างในครูเห็น ครูจึงมีวิธีคอยสังเกตเด็ก และเริ่มอ่านออกเสียงอีกครั้ง

.....เมื่อเข้าร่วมโครงการเข้าสู่เดือนที่ 2 พบว่า เด็กเปลี่ยนไปเยอะมาก ๆ เปลี่ยนจริง จากที่ก่อนเราเล่าไป อธิบายไป สอนไป แนะนำไปด้วย กว่าจะผ่านไปแต่ละหน้ากินเวลานานมาก คือเราตั้งใจสอนเด็กอย่างเดียว เด็กฟังบ้างไม่ฟังบ้าง เจี้ยวจ้าวไปด้วย เดียวนี้อ่านอย่างเดียวตามวิธีที่วิทยากรสอน ไม่แทรก ไม่ชี้นำ เด็ก ๆ ฟังกัน นิ่งเลย ปรากฏว่ามีสมาธิมากกว่าแบบเดิมเสียอีก พอว่างเด็กก็มาจับหนังสือดูกัน ครูก็เหนื่อยน้อยลง...”

ครู อ. สนทนากลุ่มเมื่อ 7 เมษายน 2566

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่องมีวัตถุประสงค์งานวิจัย 1) เพื่อพัฒนาแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี(mixed method) โดยใช้การออกแบบการพัฒนาวิธีการ (treatment-development design) มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในพื้นที่โรงเรียนนำร่องของโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้ดูแลเด็ก ครูอนุบาลและครูประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 34 คน ได้มาโดยการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ส่วนเด็กระดับชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาล จำนวน 403 คน และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 163 คน จาก 9 โรงเรียน ใช้เด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่เรียนกับครูกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพการณ์ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อเตรียมพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (reading literacy) ในเขตพื้นที่โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนต้นแบบอ่านสร้างสุข: อ่าน เขียน เรียนรู้อย่างมีความหมาย สมวัยและมีความสุข (อ่าน อาน อ้าน) ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยมีประเด็นในการลงพื้นที่ คือ ศึกษาสภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนหลังภาวะการณั้แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากนั้นสังเคราะห์แนวคิดและหลักการของรูปแบบ แล้วร่างรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ผ่านการสนทนากลุ่ม จากนั้นปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บข้อมูลงานวิจัยในเชิงปริมาณเริ่มต้นจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้แบบอบรมเชิงปฏิบัติแก่ครูกลุ่มเป้าหมาย แล้วให้ครูกลุ่มเป้าหมายนำรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นไปทดลองใช้ โดยทำงานร่วมกับโค้ชการอ่าน (reading coach) จัดการหนุนเสริมเพื่อให้เกิดเสริมพลังและ

การเปลี่ยนแปลง โดยครูเป้าหมาย โค้ชการอ่านและคณะผู้วิจัยดำเนินการติดตามระหว่างการใช้รูปแบบ จากนั้นประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการอ่าน หนังสือให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย แบ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู และ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและการประเมินระดับความสามารถในการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น เทียบกับเกณฑ์หลังการใช้รูปแบบที่เกณฑ์ผ่านร้อยละ 82.50 โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ใช้สถิติทดสอบที (One sample t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษานำร่อง

1.1 สภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนหลังภาวะการแพร่ระบาดของ

โรคโควิด-19

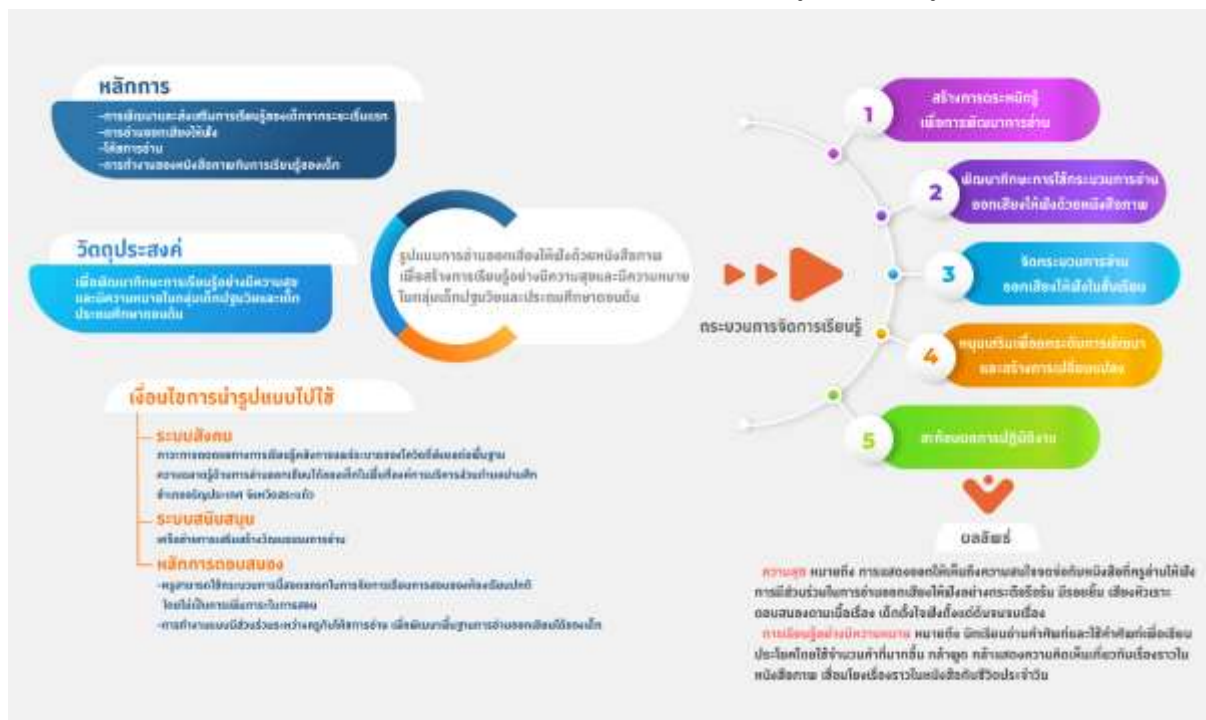
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอรัฐประเทส จังหวัดสระแก้ว ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในพื้นที่ รับผิดชอบเด็กนักเรียนระดับชั้นเตรียมอนุบาลและชั้นอนุบาล 1 สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก จำนวน 5 ศูนย์ และโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 และระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 สภาพของโรงเรียน จำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อม จัดการเรียนรู้และพัฒนาในด้านการอ่านเขียนเรียนรู้ของนักเรียนในปี การศึกษา 2565 พบว่า การจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับชั้นเตรียมอนุบาล อนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น ประสบสถานการณ์เดียวกัน คือ ความถดถอยทางการเรียนรู้ (learning loss) ด้วยผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ ในช่วงเวลาดังกล่าวเด็กนักเรียนต้องพึ่งพาการเรียนรู้พื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยผู้ปกครอง

มีบทบาทสำคัญ แต่ด้วยสภาพบริบทสังคมและชุมชนเกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนมากในชุมชนไม่มีเวลาในการดูแลและพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้อย่างเต็มศักยภาพ

เมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่บ้าง ไม่สามารถจัดกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมาก โดยจัดการเรียนการสอนแบบเหลื่อมเวลาในแต่ละระดับชั้น ลดเวลาทำกิจกรรม ส่งผลให้การพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนไม่ต่อเนื่อง และในปัจจุบันสถานการณ์มีความคลี่คลายลง เมื่อสถานศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ การฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านด้านการอ่านออก เขียนได้ของเด็กนักเรียนจึงเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของครูมีความจำเป็นที่จะต้องหาเครื่องมือเพื่อฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านเสริมเพิ่มเติมจากวิธีการสอนปกติ

1.2 รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนารูปแบบฯ ที่สามารถนำไปใช้ได้กับเด็กนักเรียนทั้งในกลุ่มเด็กปฐมวัย และประถมศึกษาตอนต้น โดยผ่านการยกร่างและการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ

ภาพประกอบ 5 สรุปรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

1.2.1 หลักการ

- การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจากกระยะเริ่มแรก ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นในการอ่านเขียนของเด็ก (conventional literacy) ในช่วงการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษาตอนต้น (อายุตั้งแต่ 3-9 ขวบ) จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม สร้างมโนทัศน์ และทักษะในการรับรู้ด้านภาษาผ่านการพัฒนาการอ่าน เริ่มต้นหัดเขียน และสร้างองค์ความรู้ทางภาษาเน้นไปที่กระบวนการและกลวิธีสำหรับเด็ก

นักเรียนในการสร้างความสนใจ กลวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสร้างพฤติกรรมการอ่านจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้างความเข้าใจ การเพิ่มพูนทักษะปฏิบัติ และการวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเรียนรู้กับเพื่อนและผู้อื่น

- **การอ่านออกเสียงให้ฟัง (read aloud)** เป็นการเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ การเข้าใจคำศัพท์จำนวนมากและหลากหลายทำให้เด็กเกิดการพัฒนาความเข้าใจจากการฟัง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำความเข้าใจจากการอ่านให้เด็กฟัง (read aloud) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เด็ก ผู้อ่านคือผู้ปกครองหรือครู หนังสือที่ใช้อ่านให้ฟังควรเป็นหนังสือภาพ (picture book) ที่เหมาะสมกับวัยเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก มีภาพประกอบดูง่าย ชัดเจน เนื้อหากระชับ เล่าเรื่องด้วยรูปประโยคซ้ำ ๆ ตัวอักษรไม่มาก ไม่จำเป็นต้องมีอักษรบรรยายภาพหรือเรื่องราวอย่างละเอียด ภาพและเรื่องราวจะต้องเหลือพื้นที่ให้เด็กคิด ได้เชื่อมโยงและคาดเดาราวได้ด้วยตนเอง วิธีการอ่านออกเสียงให้ฟัง ครูจำเป็นต้องถือหนังสือในลักษณะที่เด็กสามารถดูภาพ หรือสัญลักษณ์ในหนังสือได้ชัดเจนระหว่างฟังข้อความที่ครูอ่าน ครูอ่านให้เด็กฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เพื่อให้เด็กจะได้ฟังและจดจ่อติดตามเรื่องราวในหนังสืออย่างต่อเนื่องไม่สะดุดเป็นช่วง ๆ แต่เมื่ออ่านจนจบเรื่องแล้วครูสามารถชวนเด็ก ๆ พูดคุยโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังจบไปได้

- **โค้ชการอ่าน** คือ ผู้มีประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ทำงานร่วมกับครูในฐานะเพื่อนที่มีทักษะและประสบการณ์การเป็นโค้ชการอ่านมีกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติหลากหลาย ทั้งการสังเกตชั้นเรียนและให้การสะท้อนกลับแก่ครู การเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ช่วยแนะนำครูเกี่ยวกับเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง ช่วยครูใหม่ให้วางแผนและจัดการโปรแกรมการอ่านของชั้นเรียนตนเองได้ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะครู รวมไปถึงการจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถทำงานพัฒนาการอ่านของเด็กนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **การทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก** หนังสือภาพเป็นหนังสือที่อ่านง่ายเหมาะสมสำหรับนักอ่านที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมากนักโดยเฉพาะการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กนักเรียนในวัยแรกเริ่มต้นการพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่เด็กเตรียมอนุบาล อนุบาล และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น การอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพที่ถูกวิธีจะส่งผลต่อสมองของเด็กเป็นการฝึกคิดขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อการรับรู้ด้านภาษา รวมทั้งเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ให้เด็กโดยอัตโนมัติเมื่อเด็กเติบโตและเรียนในระดับที่สูงขึ้น ก็จะสามารถทำความเข้าใจและรู้ความหมายของคำศัพท์เร็วขึ้น เป็นการเรียนรู้จากบริบทของภาพที่เป็นคลังคำศัพท์ไว้แล้ว ช่วยให้การอ่านออกเขียนได้ของเด็กพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้นในเวลาต่อมา

1.2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัย และเด็กประถมศึกษาตอนต้น

1.2.3 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

- **ระบบสังคม** ภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้หลังการแพร่ระบาดของโควิดที่ส่งผลต่อ พื้นฐาน ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ด้านการอ่านออกเขียนได้ของเด็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

- **ระบบสนับสนุน** เครือข่ายการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

- **หลักการตอบสนอง** ครูสามารถใช้กระบวนการนี้สอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของ ห้องเรียนปกติโดยไม่เป็นการเพิ่มภาระในการสอน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างครูกับโค้ชการอ่าน เพื่อพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ของเด็ก

1.2.4 กระบวนการ ผู้วิจัยออกแบบกระบวนการของรูปแบบฯ ปรากฏผังแผนภาพต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างการตระหนักรู้เพื่อการพัฒนาการอ่าน โดยการอ่านกับการแก้ไขปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน และการนำเสนอบทเรียนจากโรงเรียนและ ชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 2 พัฒนาทักษะและความรู้ในการใช้กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ โดยเน้น ความรู้เกี่ยวกับหนังสือภาพกับการอ่านออกเสียงให้ฟัง ฝึกการอ่านออกเสียงให้ฟัง และการจัดกระบวนการอ่าน ออกเสียงในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 จัดกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเพื่อ ส่งเสริมการอ่าน ครูปฏิบัติการอ่านออกเสียงให้ฟังและจัดทำบันทึกรายการหนังสือและความถี่ในการอ่านอย่าง สม่าเสมอ และประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนทั้งความสุข ความสนใจและความก้าวหน้า ทางภาษา

ขั้นที่ 4 หนุนเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยติดตาม สนับสนุนและ ช่วยเหลือติดตาม สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะ เทคนิควิธีเชิงวิชาการโดยโค้ชการอ่าน สนับสนุนชุดหนังสือ ตามลำดับกิจกรรม และจัดพื้นที่หรือเวทีในการแสดงผลงานเพื่อกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคม ออนไลน์

ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านออกเสียงให้ฟัง โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการและผลลัพธ์การปฏิบัติงานระหว่างทาง และสะท้อนผลเพื่อประเมินการเรียนรู้หลังจากใช้ กระบวนการ

1.2.5 ผลลัพธ์

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครู อ่านให้ฟัง การมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ ตอบสนองตาม เนื้อเรื่อง เด็กตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนหลังจาก การอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

(1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การให้ความสนใจและนั่งประจำที่เมื่อครูอ่าน หนังสือให้ฟัง มีอารมณ์ร่วม รอยยิ้ม หัวเราะ หรือภาคภูมิใจตามเรื่องราวและตัวละครในหนังสือ มีทักษะ

การฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟัง อย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือภาพหลังจบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง

(2) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง โดยให้ความสนใจ ชอบ และเรียกร้องให้ครูอ่านหนังสือเรื่องใหม่ ๆ ให้ฟัง สนใจอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบ เข้าใจอารมณ์ที่ตัวละครถ่ายทอด มีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร มีรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ มีความต้องการให้ครูอ่านหนังสือให้ฟังทุกสัปดาห์ มีทักษะการฟังโดยตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง สามารถจดจำตัวละครและเรื่องราวในหนังสือที่อ่านได้ และมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟัง อย่างกระตือรือร้น มีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือภาพ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพกับเพื่อนหลังครูอ่านให้ฟัง ลงมือทำกิจกรรมหลังการอ่านด้วยความตั้งใจ

2. การเรียนรู้อย่างมีความหมาย หมายถึง การอ่านคำศัพท์และใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคโดยใช้จำนวนคำที่มากขึ้น กล่าวพูดกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตประจำวันของเด็กและนักเรียน โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความหมายของนักเรียนหลังจากการอ่านออกเสียงให้ฟัง ประกอบด้วย

(1) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็น เชื่อมโยงเหตุการณ์กับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง สนใจหนังสือมากขึ้น หยิบหนังสือที่สนใจมาให้ครูอ่านให้ฟัง สามารถหยิบและจับหนังสือด้วยท่าทางที่ถูกต้อง ใช้หนังสืออย่างทะนุถนอม และขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน

(2) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การเรียนรู้และอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น ใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคได้ยาวขึ้น ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือให้ฟัง กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว ในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน สนใจที่จะอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น หยิบหนังสือมาอ่านด้วยตนเองหรืออ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน เริ่มต้นการอ่านด้วยตนเอง สร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟัง มีความต้องการยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน มีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ

1.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพสรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมากที่สุด ($Mean=3.77, S.D.=0.09$) โดยรายการประเมินทุกข้อคำถามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งความเหมาะสมด้านความชัดเจนของหลักการอ่านออกเสียงให้ฟังและความชัดเจนของกระบวนการในรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($Mean=4.00, S.D.=0.00$)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาต้นแบบ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ระดับการรับรู้การเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ผลการเปรียบเทียบกับเกณฑ์และผลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายซึ่งแบ่งเป็นนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาลจำนวน 403 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 163 คน พบว่า เด็กชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาลส่วนมากศึกษาอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลธรรมศิริวิทยาการ (ร้อยละ 23.8) ส่วนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นส่วนมากศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2 (ร้อยละ 39.9) เมื่อพิจารณาระดับชั้นที่กำลังศึกษาส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล (ร้อยละ 36.5) ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 34.4) และช่วงเวลาที่อ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานส่วนใหญ่อ่านในช่วงเวลาโฮมรูม (ร้อยละ 94.5) รองลงมาเป็นเวลาเย็นก่อนกลับบ้าน (ร้อยละ 89)

2.2 ระดับการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

ผลการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาล และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า โดยภาพรวมของเด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและอนุบาลมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในระดับมากที่สุด (Mean=3.42, S.D.=0.43) และทุกรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในระดับมากที่สุด (Mean=3.52, S.D.=0.40) และทุกรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการรับรู้ที่นักเรียนมีความสนใจจดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟังมีค่าเฉลี่ยการรับรู้มากที่สุด (Mean=3.77, S.D.=0.47) รองลงมาเป็นการรับรู้ที่นักเรียนมีการนำเรื่องราวในหนังสือภาพที่ได้ฟังไปพูดคุยกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ (Mean=3.67, S.D.=0.56)

2.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายสำหรับเด็กเตรียมอนุบาลและอนุบาล หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 82.50

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กนักเรียนเตรียมอนุบาลและระดับชั้นอนุบาล จำนวน 403 คน มีความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(402) = 5.806, p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 5.73$)

2.4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 82.50

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 163 คน มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(162) = 6.869, p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับมาก ($d = 6.89$)

2.5 ผลการสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู

1) การสนทนากลุ่มหลังการปฏิบัติงานการอ่านโดยการอ่านให้ฟังของครู สรุปได้ว่า การอ่านออกเสียงให้ฟังช่วยให้เด็กและนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข บรรยากาศของชั้นเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ตัวเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนประเด็นของการเรียนรู้อย่างมีความหมายพบว่าหลังจากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังโดยครู เด็กนักเรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาและประสบการณ์จากหนังสือภาพไปใช้ในชีวิตจริง และรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังยังช่วยเพิ่มความสนใจในการเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

2) การอ่านอย่างมีความสุขและการอ่านอย่างมีความหมายที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นผลมาจากรูปแบบรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพที่พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน หัวใจสำคัญของกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ประสบความสำเร็จจะต้องเน้นไปที่ความถี่ในการอ่าน คุณภาพของหนังสือภาพ และกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ถูกต้องวิธี รวมไปถึงการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครูกับโค้ชการอ่านอภิปรายผล

1. การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

1.1 สภาพพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนหลังภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในพื้นที่ รับผิดชอบเด็กนักเรียนระดับชั้นเตรียมอนุบาลและชั้นอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 และระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น การจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับชั้นเตรียมอนุบาล อนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น ประสบสถานการณ์เดียวกัน คือ ความถดถอยทางการเรียนรู้ (learning loss) ด้วยผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 เมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอนตามปกติ ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่บ้าง ไม่สามารถจัดกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมากโดยจัดการเรียนการสอนแบบเหลื่อมเวลาในแต่ละระดับชั้น ลดเวลาทำกิจกรรม ส่งผลให้การพัฒนาพื้นฐานความฉลาดรู้

ด้านการอ่านของเด็กนักเรียนไม่ต่อเนื่อง และในปัจจุบันสถานการณ์มีความคลี่คลายลง เมื่อสถานศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ การฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านด้านการอ่านออก เขียนได้ของเด็กนักเรียนจึงเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของครู จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาเครื่องมือที่ใช้เพื่อฟื้นฟูพื้นฐานความฉลาดรู้ด้านการอ่านเสริมเพิ่มเติมจากวิธีการสอนปกติ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการของ อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และคณะ (2565) ซึ่งค้นพบว่าสภาพปัญหาของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ในด้านการอ่านมากที่สุด คุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่พบคือไม่กล้าตอบคำถามและขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การทำงานกับผู้อื่นลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความสนใจและความมั่นใจของนักเรียนลดลง นักเรียนมีความเครียดความกังวลสูง โดยผู้ปกครองเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบหลักในการพัฒนานักเรียนระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาด หลังจากนั้นเป็นภาระหน้าที่ของครูซึ่งผลของงานวิจัยอธิบายแนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ว่านโยบายสำคัญคือควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเทคนิคการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยดำเนินการ

1.2 รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

1.2.1 หลักการของรูปแบบ

1) การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจากระยะเริ่มแรก ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นในการอ่านเขียนของเด็ก (conventional literacy) ในช่วงการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษาตอนต้น (อายุตั้งแต่ 3-9 ขวบ) จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม สร้างมโนทัศน์ และทักษะในการรับรู้ด้านภาษาผ่านการพัฒนาด้านการอ่าน เริ่มต้นหัดเขียน และสร้างองค์ความรู้ทางภาษาเน้นไปที่กระบวนการและกลวิธีสำหรับเด็กนักเรียนในการสร้างความสนใจ กลวิธีการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสร้างพฤติกรรมการอ่านจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้างความเข้าใจ การเพิ่มพูนทักษะปฏิบัติ และการวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบรวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเรียนรู้กับเพื่อนและผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ Cecil, Baker and Lozano (2015) ที่อธิบายว่า ทักษะการอ่านในระยะเริ่มต้น (emergent literacy skills) ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้อยู่ระหว่างชั้นเตรียมอนุบาลไปยังชั้นอนุบาล และชั้นอนุบาลไปยังชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 2-4 ปี และมีอายุระหว่าง 5-8 ปี ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้หน่วยเสียงย่อย การรู้จักตัวอักษร ความหมายของคำง่าย ๆ ในเอกสาร การสะกดคำ การสร้างความเข้าใจในคำศัพท์โดยใช้บริบทสิ่งแวดล้อม เด็กนักเรียนรับรู้วิธีการของการหยิบจับหนังสือที่จำเพาะ (concept of print) และเด็กนักเรียนรับรู้ภาพ ข้อความ หรือ วัตถุที่ปรากฏในหนังสือเป็นสัญลักษณ์แทนวัตถุหรือสถานการณ์จริง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของเด็กนักเรียนในการถอดรหัสคำหรือประโยคต่อไป และ

2) การอ่านออกเสียงให้ฟัง (read aloud) เป็นการเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ การเข้าใจคำศัพท์จำนวนมากและหลากหลายทำให้เด็กเกิดการพัฒนาคำเข้าใจจากการฟัง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำความเข้าใจจากการอ่านให้เด็กฟัง (read aloud) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เด็ก ผู้อ่านคือผู้ปกครองหรือครู หนังสือที่ใช้อ่านให้ฟังควรเป็นหนังสือภาพ (picture book) ที่เหมาะสมกับวัยเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก มีภาพประกอบดูง่าย ชัดเจน เนื้อหากระชับ เล่าเรื่องด้วยรูปประโยคซ้ำ ๆ ตัวอักษรไม่มาก ไม่จำเป็นต้องมีอักษรบรรยายภาพหรือเรื่องราวอย่างละเอียด ภาพและเรื่องราวจะต้องเหลือพื้นที่ให้เด็กคิด ได้เชื่อมโยงและคาดเดาราวได้ด้วยตนเอง วิธีการอ่านออกเสียงให้ฟัง ครูจำเป็นต้องถือหนังสือในลักษณะที่เด็กสามารถดูภาพ หรือสัญลักษณ์ในหนังสือได้ชัดเจนระหว่างฟังข้อความที่ครูอ่าน ครูอ่านให้เด็กฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เพื่อให้เด็กจะได้ฟังและจดจ่อติดตามเรื่องราวในหนังสืออย่างต่อเนื่องไม่สะดุดเป็นช่วง ๆ แต่เมื่ออ่านจนจบเรื่องแล้วครูสามารถชวนเด็ก ๆ พูดคุยโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังจบไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของแนวคิดของ Duursma, Augustyn and Zuckerman (2008) ที่อธิบายให้เห็นถึงพื้นฐานการอ่านออกเสียงให้ฟังที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการอ่านของเด็กในระยะเริ่มแรกซึ่งจะช่วยให้เด็กเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านโดยเฉพาะทักษะในการฟัง การจดจำคำศัพท์ การพูด ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การอ่านและการเขียนขั้นสูงต่อไป ในระหว่างการอ่านออกเสียงให้ฟังเด็กสามารถจดจำตัวอักษรเข้าใจภาพและเรื่องราวในภาพซึ่งสะท้อนอารมณ์ที่สอดคล้องกันระหว่างที่ฟัง ยังรวมถึงการเรียนรู้วิธีการถือหนังสือที่ถูกต้อง วิธีการเปิดหนังสือ รวมถึงการได้เรียนรู้โน้ตบุ๊กของหนังสือและสิ่งพิมพ์ สิ่งสำคัญของการอ่านออกเสียงให้ฟังสำหรับเด็กแล้วเมื่อได้ฟังสิ่งที่อ่านจากหนังสือจะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนในหนังสือกับภาษาพูดโดยเรียนรู้ผ่านโครงสร้างของเนื้อเรื่อง ไปจนถึงความเข้าใจในรูปประโยค (syntax) ไวยากรณ์ (grammar) ซึ่งมีความสำคัญกับประโยคและตัวบทในเรื่องที่อ่าน การอ่านออกเสียงให้ฟังจึงถือเป็นการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านในระยะเริ่มแรก จะส่งผลต่อความสำเร็จในอนาคต รวมทั้งนักวิชาการของไทยอย่าง อสมภาพร โคมเมือง (2562) การอ่านออกเสียงให้ฟังเป็นการทักษะการอ่านซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญมากให้กับนักเรียนโดยเฉพาะทักษะการจับใจความ ซึ่งได้จากการชวนเด็กนักเรียนอภิปรายและพูดคุยหลังการอ่านออกเสียงจบลง และช่วยสร้าง ชุมชนและการอยู่ร่วมกันของเด็กนักเรียนที่มาอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อฟังเรื่องราวด้วยกัน แล้วค่อย ๆ คิดทบทวนตามภาพในหนังสือภาพในขณะที่ฟังครูอ่านออกเสียงทำให้เกิดการเชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือภาพกับชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียนซึ่งถือเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายอีกด้วย

3) โค้ชการอ่านเป็นผู้มีประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ทำงานร่วมกับครูในฐานะเพื่อนที่มีทักษะและประสบการณ์ การเป็นโค้ชการอ่านมีกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติหลากหลาย ทั้งการสังเกตชั้นเรียนและให้การสะท้อนกลับแก่ครู การเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ช่วยแนะนำครูเกี่ยวกับเทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง ช่วยครูใหม่ให้วางแผนและจัดการโปรแกรมการอ่านของชั้นเรียนตนเองได้ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะครู รวมไปถึงการจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถทำงานในพัฒนาการอ่านของนักเรียนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคุณสมบัติที่คาดหวังของโค้ชการอ่านที่สมาคมการอ่านแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา กำหนดไว้ (Learning Point Associates, 2004 อ้างถึงใน National Reading Technical Assistance Center, 2010) ว่าโค้ชการอ่านจะต้องเป็นคนที่ทำงานร่วมกับครูและทำหน้าที่ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ด้วยการมองหาแง่มุมเชิงบวกและโอกาส แสดงออกถึงความเป็นทักษะการฟัง มีความสามารถในการใช้คำถาม และมีความมั่นใจ สาธิตและเป็นต้นแบบให้กับครูหรือโค้ชเพื่อการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาการอ่าน รวมทั้งยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Ferguson (2013) ที่อธิบายว่า การสนับสนุนด้านเนื้อหาและแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาการอ่าน ครูในโรงเรียนมักจะมาปรึกษา ขอคำแนะนำและข้อมูล สอบถามแนวทางในการประเมินผล และขอคำแนะนำในการออกแบบกิจกรรมในบทเรียนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียน การปรึกษาเรื่องพื้นฐาน เช่น วิธีการจัดเรียงหนังสือ แหล่งข้อมูลในการค้นคว้าและพัฒนา ซึ่งโค้ชการอ่านมักจะมีกลวิธีในการพัฒนาการอ่านที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างเป้าหมายและออกแบบกลวิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านนักเรียนด้านการอ่าน รวมไปถึงการสังเกตชั้นเรียนในระหว่างที่นำกลวิธีในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านไปใช้จริง

อย่างไรก็ตามบทบาทของโค้ชการอ่านในประเทศไทยยังไม่ได้ปรากฏบทบาทอย่างชัดเจน จะมีเพียงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กันระหว่างครูในโรงเรียนเท่านั้น เป็นผลทำให้มุมมองทางการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน และมีมุมมองเกี่ยวกับหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนจำกัดจึงเห็นว่าหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องส่งเสริมและเริ่มมีการวิจัยบทบาทของโค้ชการอ่านเข้ามาทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนให้ชัดเจน

4) การทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก หนังสือภาพเป็นหนังสือที่อ่านง่ายเหมาะสำหรับนักอ่านที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมากนักโดยเฉพาะการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กนักเรียนในวัยเริ่มต้นการพัฒนาพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่เด็กเตรียมอนุบาล อนุบาล และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น การอ่านออกเสียงด้วยหนังสือภาพที่ถูกวิธีจะส่งผลต่อสมองของเด็กและถือเป็นการฝึกคิดขั้นพื้นฐานและมีผลต่อการรับรู้ด้านภาษา รวมทั้งเพิ่มจำนวนคลังคำศัพท์ให้เด็กโดยอัตโนมัติเมื่อเด็กเติบโตและเรียนในระดับที่สูงขึ้นก็จะสามารถทำความเข้าใจและรู้ความหมายของคำศัพท์เร็วขึ้น เป็นการเรียนรู้จากบริบทของภาพที่เป็นคลังคำศัพท์ไว้แล้ว ช่วยให้การอ่านออกเขียนได้ของเด็กพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการอย่าง Silverman, Crandell and Carlis (2013) การอ่านออกเสียงให้ฟังควบคู่กับกิจกรรมเสริมจะช่วยให้เด็กนักเรียน สร้างความรู้พื้นฐานและพัฒนาคำศัพท์ได้มากขึ้น เกิดการเชื่อมโยงเรื่องเล่าและข้อมูลหนังสือตามหัวเรื่อง ทำหน้าที่ช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้พื้นฐานในหัวข้อเฉพาะซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เทคนิคการอ่านออกเสียงให้ฟัง (Read aloud) เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กัน หลังจบการอ่านออกเสียงให้ฟังแล้วจัดการอภิปรายเน้นการมีปฏิสัมพันธ์การโต้ตอบโดยให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมกับเพื่อนและครู และตอบสนองต่อหนังสือ

1.2.2 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

ระบบสนับสนุนเน้นการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านโดยแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านโดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นผู้ริเริ่มสร้างภาคีเครือข่ายและได้รับความร่วมมือจาก สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11) และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ที่สนับสนุนพื้นที่การทำงาน การสนับสนุนและสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านนี้เป็นการร่วมกันเฉพาะกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้การอ่านกลายเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ลักษณะเครือข่ายนี้เทียบเคียงได้กับข้อมูลจากงานวิจัยของ Ferguson (2014) ที่สะท้อนการทำงานของโค้ชการอ่านที่ทำงานร่วมกับครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา ภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในบริบทของประเทศแคนาดาโดยมีการจัดตั้งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพซึ่งโค้ชการอ่านจะเป็นผู้ทราบนโยบาย ข้อมูลและแนวทางการอบรมจากกระทรวงศึกษาธิการและเป็นกลุ่มแรกที่ได้นำแผนนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติจริงก่อนจะนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านจะมีกลุ่มครูร่วมกันออกแบบและวางแผนการพัฒนาการอ่าน ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน การติดตามผลการปฏิบัติงาน ในบริบทของประเทศไทยเป็นที่ทราบกันดีว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนั้นเป็นสิ่งที่ครูทุกคนจะต้องปฏิบัติเพื่อเลื่อนวิทยฐานะหากมีการผลานแนวคิดเครือข่ายในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านอย่างเข้มแข็งก็จะเกิดผลในเชิงประจักษ์ได้เช่นกัน

1.2.3 กระบวนการ

กระบวนการของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นทั้ง 5 ชั้นตอนทั้ง สร้างการตระหนักรู้เพื่อการพัฒนาการอ่าน พัฒนาทักษะและความรู้ในการใช้กระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพ จัดกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังในชั้นเรียน หนุนเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลงและสะท้อนผลการปฏิบัติงานการอ่านออกเสียงให้ฟัง เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันในลักษณะเครือข่ายเพื่อยกระดับการอ่านออกเสียงให้ฟังจากหนังสือภาพทั้งระบบซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานร่วมกันในเครือข่าย โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันระหว่างโค้ชการอ่าน ครู และผู้อำนวยการ ซึ่งอาจจะขยายผลไปสู่การทำงานร่วมกับผู้ปกครองในอนาคตซึ่งมุ่งผลโดยตรงไปที่การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นไปตามแนวคิดของ Silverman, Crandell and Carlis (2013) ที่อธิบายเอาไว้ว่าการฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครองหรือครูเกี่ยวกับวิธีใช้ประโยชน์จากบทสนทนาเพื่อสนับสนุนเด็กใน การพัฒนาภาษา ผู้ปกครองและครูสามารถสนับสนุนเด็กในการมีส่วนร่วมและเรียนรู้จากการอ่านผ่านการถามคำถาม การให้ข้อเสนอแนะ และการขยายการสนทนาในแต่ละบริบท ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่าเด็กที่ผู้ปกครองและครูเข้าร่วมในการฝึกอบรมการอ่านแบบโต้ตอบได้คะแนนสูงกว่าในการวัดคำศัพท์ที่แสดงออกเมื่อเทียบกับเด็กในกลุ่มควบคุม รวมไปถึงการฝึกอบรมครูในกลุ่มทดลองเพื่ออ่านหนังสือภาพในหัวข้อเฉพาะ ทั้งก่อนและ

หลังการอ่านออกเสียงให้ติดป้ายวัตถุที่เป็นตัวแทนคำเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนั้น ครูจะได้รับ การสนับสนุนให้อภิปรายคำเป้าหมายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้คำเป้าหมายในการอ่านออก เสียงให้ฟังด้วยหนังสือ

ผลจากการงานวิจัยเชิงคุณภาพระบุว่าหัวใจสำคัญของกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟังที่ ประสบความสำเร็จจะต้องเน้นไปที่ความถี่ในการอ่าน คุณภาพของหนังสือภาพ และกระบวนการอ่านออกเสียง ให้ฟังที่ถูกต้องซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกระบวนการอ่านออกเสียงที่สร้าง ความเข้าใจและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านแบบใหม่ให้กับครู ในกระบวนการพัฒนานี้สอดคล้องกับคำอธิบายของ Libresco, Balantic and Kipling (2011) และ Housel (2007) ที่อธิบายกระบวนการของการอ่านออกเสียงจากหนังสือภาพที่เริ่มต้นจากการให้เด็กนักเรียนพิจารณา องค์ประกอบของหนังสือ คือชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และลักษณะรูปและรายละเอียด สร้างตัวแบบการเป็นนักอ่านที่ดีและ เป็นตัวแบบและสาธิตการอ่านและการคิดตั้ง ๆ (Think out round) สร้างความตื่นตัวโดยให้นักเรียนคาดเดา ว่าเรื่องราวจะดำเนินไปอย่างไร โดยคาดเดาอารมณ์ของตัวละครและสิ่งที่เกิดขึ้นในท้องเรื่อง อ่านจากภาพก่อน เริ่มอ่านจากเนื้อเรื่อง ถามนักเรียนว่าใครเป็นตัวละครหลักจากปกหนังสือ สร้างความรู้สึกร่วมระหว่างตัวละคร กับนักเรียน อ่านหน้าแรกของหนังสือแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์อารมณ์ของตัวละครเปิดหน้าถัดไป อาจลอง ให้นักเรียนฝึกคาดเดาว่าเรื่องราวต่อไปจะเป็นอย่างไร สังเกตการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร วิเคราะห์อารมณ์ ของตัวละครและความสัมพันธ์กับเรื่องราวในโครงเรื่อง กล่าวชื่นชมให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนในทางบวก อย่างสม่ำเสมอ โดยยึดหลักสำคัญคือครูต้องพูดให้น้อยลง เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถาม วิเคราะห์ และให้ เหตุผลให้มากขึ้น

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบฯ ที่มีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมากที่สุด (Mean=3.77, S.D.=0.09) โดยองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้รูปแบบฯ ประสบความสำเร็จคือคุณภาพของหนังสือภาพที่สามารถสื่อสารและ บอกเล่าเรื่องราวที่สนุกสนานได้ผ่านองค์ประกอบสำคัญคือการเล่าเรื่องโดยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ Martinez and Harmon (2012) ที่อธิบายว่าหนังสือภาพที่สมบูรณ์มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ที่มาของปัญหา หรือเรื่องราว ความพยายามในการแก้ปัญหาและผลที่ตามมา ซึ่งหนังสือภาพที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยถึง นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นเป็นหนังสือที่ใช้ภาพประกอบเป็นบทบาทสำคัญในการเล่าเรื่อง และความถี่ใน การอ่านหนังสือภาพจะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ในการอ่านและทำความเข้าใจเรื่องราว ในการฟัง การอ่านออกเสียงแต่ละครั้งผ่านการตีความภาพกับข้อความ หนังสือภาพจึงเป็นสื่อที่มีเสน่ห์และเกิด การ ตีความที่หลากหลายได้ ในการอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านจะได้ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

จากการใช้รูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น โดยเด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาลจำนวน 403 คน มีความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 163 คน มีความสามารถในการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายจากการประเมินตนเองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้กับกลุ่มนักเรียนช่วงรอยต่อการเรียนรู้ทั้งเด็กปฐมวัยและนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขและการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 82.50 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Braid & Finch (2015) ที่ศึกษาการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านผ่านการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยหนังสือภาพ ซึ่งได้มีการคัดเลือกหนังสือภาพ การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่จากการประยุกต์ใช้โมเดลทำให้ได้จุดตัดของคะแนนที่ระดับ 82.50 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการคิดเชิงลึกของเด็กและความเข้าใจในการอ่านออกเขียนได้ถูกพัฒนาขึ้นได้ด้วยการอ่านออกเสียงให้ฟังจากหนังสือภาพ รวมไปถึงการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบศิลป์ก็จะช่วยกระตุ้นความคิดและความกระตือรือร้นในการอ่านของเด็กได้เช่นเดียวกัน อีกทั้งรูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีการกำหนดให้โค้ชการอ่านได้แนะนำให้ครูมีการจัดการพูดคุย แลกเปลี่ยน อภิปรายกับนักเรียนหลังจากจบกิจกรรมการอ่านออกเสียงจากหนังสือภาพแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการอ่านออกเสียงผ่านกิจกรรมคำศัพท์ โดยการศึกษาวิจัยนี้ได้มีการศึกษาอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ของการอ่านออกเสียงร่วมกับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงร่วมกับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมนั้นช่วยส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำและท่องคำศัพท์ได้มากกว่าการอ่านออกเสียงเพียงอย่างเดียว (Silverman, Crandel & Carlis, 2013)

นอกจากนั้นประสิทธิภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นยังได้มาจากการประเมินผลลัพธ์ของรูปแบบ คือ การเรียนรู้ที่มีความสุขที่เกิดจากรูปแบบฯ ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น มีรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ ตอบสนองตามเนื้อเรื่อง เด็กตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง สอดคล้องกับเป้าหมายของการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ครูและเด็กนักเรียนได้ใช้เวลาร่วมกันในการเรียนรู้ผ่านเรื่องราวและการดำเนินเรื่องของตัวละครที่น่าสนใจในหนังสือภาพสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กนักเรียนและครูผู้อ่าน เกิดความบันเทิง เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ เพื่ออธิบายเรื่องราวและตัวละครในหนังสือภาพ และกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น (อสมพร โคมเมือง, 2562) การจัดกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพที่เน้นความสุขยังสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลให้การเรียนการสอนสนุกสนานและเพลิดเพลินคือ แนวทางการสอนที่สนุกสนานและกระตุ้นการมีส่วนร่วม เสรีภาพของผู้เรียนความคิดสร้างสรรค์และการมี

ส่วนร่วมของผู้เรียน การเรียนรู้ในลักษณะที่ครูและนักเรียนเป็นทีมเดียวกัน รวมถึงทัศนคติและคุณลักษณะเชิงบวกที่เป็นมิตรของครู (ยูเนสโก, 2564) ประกอบกับลักษณะของการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่จะต้องมีการเรียนที่สนุกและน่าสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างมีความสุขทั้งการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องจัดขึ้นเพื่อสร้างความสุขที่มีต่อตนเองในการเรียน (ปานทิพย์ พอดี, 2565)

ส่วนการเรียนรู้ที่มีความหมายจากการทดลองใช้รูปแบบเกิดขึ้นเพราะการอ่านออกเสียงให้ฟังจากหนังสือภาพช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เพิ่มพูนคลังคำศัพท์และการใช้ศัพท์ที่มากขึ้น กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตประจำวันของเด็กและนักเรียนถือเป็นการเรียนรู้แบบองค์รวมทั้งตัวบุคคลและบริบทของตัวเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pyle and Danniels (2016) ที่ได้ทดลองพัฒนาตัวแบบในการให้การยินยอมในการทำวิจัยของเด็กโดยใช้รูปแบบตัวแบบยินยอมที่เป็นรูปแบบของหนังสือภาพเพื่อใช้กับเด็กวัยอนุบาลแล้วพบว่า เด็กจะสามารถเข้าใจข้อความและศัพท์ด้านการวิจัยที่ยากได้มากขึ้นเมื่อจับคู่กับรูปภาพ บวกกับการมุ่งเน้นในการใช้ภาษาที่ง่าย ทำให้เกิดความเข้าใจในการยินยอมที่จะให้ความร่วมมือในการทำวิจัย ทั้งยังช่วยให้เด็กสามารถศึกษาวิจัยได้สะดวกสบาย การทำวิจัยยังช่วยให้เห็นถึงการใช้หนังสือภาพเพื่อสื่อสารข้อมูลแก่นักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก เพราะหนังสือภาพช่วยให้เด็กเล็กสามารถแปลข้อมูลจากหนังสือสู่โลกแห่งความเป็นจริงได้ดีขึ้นเมื่อมีภาพประกอบที่มีความสมจริง รวมทั้งคำอธิบายของ Duursma, Augustyn and Zuckerman (2008) ที่อธิบายว่าการอ่านออกเสียงให้ฟังทำให้เรียนรู้มนต์ทัศน์ของหนังสือและสิ่งพิมพ์ สิ่งสำคัญของการอ่านออกเสียงให้ฟังสำหรับเด็กแล้วเมื่อได้ฟังสิ่งที่อ่านจากหนังสือจะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนในหนังสือกับภาษาพูดโดยเรียนรู้ผ่านโครงสร้างของเนื้อเรื่อง ไปจนถึงความเข้าใจในรูปประโยค (syntax) ไวยากรณ์ (grammar) ซึ่งมีความสำคัญกับประโยคและตัวบทในเรื่องที่อ่าน

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนผลงานวิจัยของ ศรีวิไล พลมณี (2562) ค้นพบว่าหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง ปี พ.ศ. 2552-2558 มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ทำให้เด็กมีจินตนาการ มีสติปัญญารอบรู้ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ คุณค่าด้านอารมณ์สอนให้เด็กรู้เข้าใจตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และ คุณค่าทางด้านสังคม สอนให้เด็กรู้จักทำงานเป็นทีม สอนให้มีการเรียนรู้ของการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีและยังสอนให้รู้จักเอื้ออาทรต่อผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือภาพที่ดีสามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งตัวบุคคลได้อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เน้นการเชื่อมต่อองค์ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่โดยมีประสบการณ์จากสิ่งรอบตัวเป็นพื้นฐานสำคัญตามแนวคิดของ ราชบัณฑิตยสถาน (2558) และ พาสนา จุลรัตน์ (2562) ส่วนการเรียนรู้ที่มีความหมายในเด็กปฐมวัยและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่เป็นการพัฒนาตัวนักเรียนยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Shults and Bessarabova (2018) มุ่งผลลัพธ์ไปที่การพัฒนาความเข้าใจในทักษะชีวิต (life skills) รวมถึงการพัฒนาพื้นฐานของการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) ที่ได้จากกิจกรรมการอ่านออกเสียงให้ฟังจากหนังสือภาพจะช่วยพัฒนาทั้งด้านกายภาพ จิตใจ อารมณ์ และทักษะทางสังคม ทำให้เด็กสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนารูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือนิทานภาพเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมาย ในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นช่วยแก้ปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ด้านการอ่านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีการศึกษาสภาพการณ์และบริบทในเชิงคุณภาพเพื่อให้ข้อมูลมีความอึดตัวเพียงพอต่อการพัฒนารูปแบบฯ ในการพัฒนา ในการนำรูปแบบฯ จากผลการวิจัยไปใช้จึงควรศึกษาบริบทชุมชนอย่างรอบด้าน

2. ปัจจัยความสำเร็จประการหนึ่งของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมาจากการประสานความร่วมมือ และการหนุนเสริมของเครือข่ายในหลายภาคส่วนทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่น มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) สถาบันผลิตครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการนำรูปแบบฯ จากผลการวิจัยไปใช้จึงควรได้พิจารณาถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในบริบทนั้น ๆ เพื่อเป็นต้นทุนทางสังคมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการกระบวนการทำงานและนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ให้เกิดประสิทธิผลแก่เด็กและนักเรียน

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะทางภาษาในระยะแรกเริ่ม (early literacy) ให้กับเด็กปฐมวัยและการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กในรอยต่อจากปฐมวัยสู่ชั้นประถมศึกษาโดยเฉพาะทักษะพื้นฐานทางภาษา (conventional literacy) ด้วยรูปแบบฯ ของผลการวิจัย ต้องอาศัยความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของบทบาทผู้ใหญ่ที่มีต่อการอ่านให้ฟังสม่ำเสมอ เข้าใจและมีทักษะในการใช้หนังสือภาพและกระบวนการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้งนี้ความตระหนักรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ยังอยู่ในวงจำกัด ควรที่จะขยายความเข้าใจนี้ออกไปในวงกว้างทั้งในระดับสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น รวมถึงสถาบันผลิตครู

4. หนังสือภาพเป็นเครื่องมือสำคัญและส่งผลต่อการสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขและมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้นดังผลการวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการควรส่งเสริมให้เกิดระบบสนับสนุนเพื่อให้มีหนังสือภาพที่หลากหลายและจำนวนมากเพียงพอต่อการใช้งานของครูและผู้ดูแลเด็ก รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือภาพให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณหรือการจัดหาหนังสือภาพเพื่อการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้งในกลุ่มผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในระดับการบริหารส่วนท้องถิ่น

5. ใค้ชการอ่าน มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการของรูปแบบฯ รวมถึงการหนุนเสริมการปฏิบัติงานพัฒนาการอ่านของครูในสถานศึกษาได้อย่างดี หากสามารถพัฒนาใค้ชการอ่านซึ่งมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กด้วยการอ่านขึ้นในโรงเรียนได้ก็จะยิ่ง

ทำให้กระบวนการของรูปแบบฯ ขยายออกไป ทั้งนี้สถานศึกษาอาจใช้แนวทางของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้แก่ การจัดให้เกิดบรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันเทคนิควิธีการของอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย การพัฒนาและสร้างสรรค์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ ภาพและการอ่านให้ฟัง รวมไปถึงการวางเป้าหมายร่วมกันของวง PLC ในการพัฒนาการอ่านของเด็กนักเรียน ในวัยต่อไปจากหนังสือภาพสู่หนังสือที่มีความหลากหลายหรือการอ่านวรรณกรรมเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองขยายผลในโรงเรียนทั้งที่มีบริบทพื้นที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน
2. ควรมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินการเรียนรู้อย่างมีความสุขและการเรียนรู้อย่างมีความหมายที่เกิดขึ้นจากการอ่านออกเสียงให้ฟังด้วยหนังสือภาพในหลากหลายมิติ
3. ควรมีวิจัยและพัฒนาารูปแบบของกิจกรรมหลังการอ่านออกเสียงให้เด็กฟังที่สามารถพัฒนาศักยภาพในการคิดของเด็กนักเรียนในมิติต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต.ผ่านศึก*. สืบค้นจาก <https://thaimsw.pcd.go.th/localgovdetail.php?id=1289>
- กรมอนามัย. (2564). *แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- กฤษดา ผ่องพิทยา. (2558). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารราชพฤกษ์*, 13(1), 11-18.
- กิตติยา โสภณพานิช. (2561). *คู่มือการใช้หนังสือ ชุดฝึกการอ่านระดับ Thai Reading Tree อ่าน อาน อ้าน*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาหนังสือและการอ่านเพื่อสร้างรากฐานการเรียนรู้ของเด็กไทย แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- คันธรส ภาผล. (2562). การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2), 30-45.
- จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง. (2560). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก*. อุดรธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชุติมา เล็กพงศ์. (2565). การส่งเสริมรากฐานการเรียนรู้: ก้าวที่สำคัญจากปฐมวัยสู่ประถมศึกษา. *วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน*, 4(2), 196-206.
- ฐิติรัตน์ แก้วพิลา, นนทชนนปภพ ปาลินทร, วรวิชญ์ อัครธนยมนต์ และ วิภา ปัญญาวัฒน์. (2565). ผลการจัดประสบการณ์เล่านิทานประกอบหนังสือเล่มใหญ่เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 6(2), 170-180.
- ชนพล บรรดาศักดิ์, กนกอร ชาวเวียง และ นฤมล จันทระเกษม. (2560). ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 5(1), 357-369.
- นันทวัน สมสุข และ สุชาดา ปัทมวิภาต. (2565). สะท้อนประเด็นจากผลการประเมิน PISA ด้านการอ่าน. *นิตยสารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์แห่งชาติ*, 50(237), 50-54.
- นิลกุล เกตุแก้ว และ ทรงธรรม แก้วประถม. (2566). การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายของผู้สอนในห้องเรียนแห่งศตวรรษที่ 21. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(2), 435-448.
- ปานทิพย์ พอดี. (2565). รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข (FART). *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 12(1), 78-90.
- พาสนา จุลรัตน์. (2562). *จิตวิทยาการรู้คิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พุทธสรสรรค์ สุทธิไชยเมธี. (2566). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสมทางสังคมศาสตร์ ฉบับเทคนิคภาคปฏิบัติจริง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทราวดี มากมี. (2560). การออกแบบการวิจัยสำหรับการวิจัยแบบผสมวิธี. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(2), 19-31.
- รตี งามนิยม. (2558). *แนวทางการสร้างหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม วิทยาลัยนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2558). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2562). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ (literacy)*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- วัลลภา วาสนาสมปอง. (2563). ผลของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำความสุขสู่ผู้เรียนด้วยเทคนิค C2G ที่มีต่อ
พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมในรายวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา.
วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(12), 44-62.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา. (2563). *Internal coaching: การโค้ชจากด้านใน*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา. (2557). *การโค้ชเพื่อการรู้คิด (cognitive coaching)*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมาคมไทสร้างสรรค์. (2561). *หนังสือเด็กดี: หนังสือดีที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย*.
กรุงเทพฯ: สมาคมไทสร้างสรรค์ องค์กรสาธารณประโยชน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ.
- สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญชู. (2563). สร้างความพร้อม เสริมความสุขในรอยเชื่อมต่อกับระดับอนุบาลสู่
ประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(2), 58-73.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2565). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ระดับปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- หลี่ หนิงหมิ่น, สนิท สัตโยภาส และ ศรีวิไล พลมณี. (2562). การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่าง ปี 2552-2558. *พืชมเนศวร์สาร*, 15(1), 43-52.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, อรุมา เจริญสุข, มนตา ตูลย์เมธากา, พนิดา ศุภนตนาค และ ชวภณ สารข้าวคำ. (2565). *การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19: สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อามานี จะปะภียา และ สุรัสวดี นราพงศ์เกษม. (2564). การวิเคราะห์เนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบ ในหนังสือภาพสำหรับเด็กที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ happyreading. *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, 25 มิถุนายน 2564, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 590-605.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2557). รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา: ก้าวที่สำคัญของเด็กประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 42(3), 143-159.
- ยูเนสโก. *โรงเรียนแห่งความสุข: กรอบแนวคิดเพื่อความยั่งยืนที่ดีของผู้เรียนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ.
- Braid, C., & Finch, B. (2015). "Ah, I know why...": Children developing understandings through engaging with a picture book. *Literacy*, 49(3), 115-122.
- Ciecierski, L., Nageldinger, J., Bintz, W. and Moore, S. (2017). New Perspectives on Picture Books. *Athens Journal of Education*. 4(2), 123-136.
- Cecil, N.L. (2015). *Striking a Balance: A comprehensive approach to early literacy: a comprehensive approach to early literacy*. 5th editions. New York: Routledge.
- Danowski, J. & Robinson, T. (2012). The portrayal of older characters in popular children's picture books in the US. *Journal of Children and Media*. 6(1), 333-350.
- Duursma, E., Augustyn, M and Zuckerman, B. (2008). Reading aloud to children: the evidence. *Arch Dis Child*, 93(7), 554-557.
- Ferguson, K. (2014). Exploring the role of literacy coaches: a case study of three schools in Ontario, *Alberta Journal of Educational Research*, 59(4), 535-552.

- Ferguson, K. (2014). How three schools view the success of literacy coaching: teachers', principals' and literacy coaches perceived indicators of success, *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 59(4), 535-552.
- Hasbrouck, J. and Denton, C. (2010). *The Reading Coach 2*. Colorado: Sopris West Educational Services.
- Housel, D. (2007). *Instructional Guides for Literature: Alexander and the Terrible, Horrible, No Good, Very Bad Day*. California: Shell Education.
- Libresco, A., Balantic, J. and Kipling, J. (2011). *Every Book is a Social Studies Book: How to Meet Standards with Picture Books K-6*. California: Libraries Unlimited.
- Martinez, M. & Harmon, J. (2012). Picture/Text Relationships: an Investigation of Literary Elements in Picturebooks. *Literacy Research and Instruction*, 51(4), 323-314.
- National Reading Technical Assistance Center. (2010). *A study of the effectiveness of K-3 literacy coaches*. United States of America: National Reading Technical Assistance Center.
- Pyle, A. & Dannielis, E. (2016). Using a Picture Book to Gain Assent in Research with Young Children. *Early Child Development and Care*, 186(9), 1438-1452.
- Silverman, R., Crandell, J.D., & Carlis, L. (2013). Read aloud and beyond: The effects of read aloud extension activities on vocabulary in head start classrooms. *Early Education & Development*, 24(2), 98-122.
- Shults, O. and Bessarabova, I. (2018). Conceptualisations of children's life skills development within holistic approach in Southern Russia. *SHS Web of Conferences*, 50(1), 1-8.
- Vogler, P. Crivello, G. and Woodhead, M. (2008). *Early Childhood Transitions Research: a Review of Concepts, Theory and Practice*. Netherlands: Bernard Van Leer Foundation.
- World Bank. (2015). *Thailand wanted: a quality education for all*. Washington DC: World Bank Group.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและโค้ชการอ่าน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและโค้ชการอ่าน

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.1 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล

กรรมการสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยอีกหลายแห่ง
อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการทางภาษา

1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกวเดือน ชาธรรม

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาภาษาไทย

กลุ่มวิชาภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โรจน์รัตนดำรง ไชยศรี

อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาเอกการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ของเด็กช่วงวัยรอยต่อทางการเรียนรู้

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์

รองคณบดี และ หัวหน้าสาขาวิชาประถมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4. ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาการอ่านกับเด็ก

4.1 คุณธีรพงศ์ ธนิษฐ์เวธน์

ผู้ก่อตั้งสมาคมไทยสร้างสรรค์

ผู้อุทิศตนทำงานด้านการพัฒนาการอ่านกับเด็กมายาวนานมากกว่า 20 ปี

5. โค้ชการอ่าน

5.1 คุณระพีพรรณ พัฒนเวช

บรรณาธิการหนังสือเด็ก

ผู้อุทิศตนทำงานด้านหนังสือภาพสำหรับเด็กมายาวนานมากกว่า 20 ปี

ภาคผนวก ข.

เครื่องมือการวิจัยและผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมี
ความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ที่	รายการ	คุณภาพของรูปแบบ (N=5)			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	รูปแบบการอ่านสอดคล้องกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย				
2	ความชัดเจนและความครบถ้วนตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน				
3	ความชัดเจนของหลักการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจากระยะเริ่มแรก				
4	ความชัดเจนของหลักการอ่านออกเสียงให้ฟัง				
5	ความชัดเจนของหลักการโค้ชการอ่าน				
6	ความชัดเจนของหลักการทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ของเด็ก				
7	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์				
8	ความชัดเจนของเงื่อนไขระบบสังคมในการนำรูปแบบไปใช้				
9	ความชัดเจนของเงื่อนไขระบบสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้				
10	ความชัดเจนของเงื่อนไขหลักการตอบสนองในการนำรูปแบบไปใช้				
11	ความชัดเจนของกระบวนการในรูปแบบฯ				
12	ความชัดเจนของผลลัพธ์ในรูปแบบฯ				
13	ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบสู่การใช้ได้จริง				
14	การใช้ภาษาของรูปแบบ				
15	การสื่อความหมายของแผนผังรูปแบบชัดเจนสื่อความหมายได้				
	รวม				

ผลการประเมินประเมินคุณภาพของรูปแบบการอ่านออกเสียงให้ฟังเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข
และมีความหมายในกลุ่มเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น

ที่	รายการ	คุณภาพของรูปแบบ (N=5)		
		Mean	S.D.	ความหมาย
1	รูปแบบการอ่านสอดคล้องกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ในพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย	3.80	0.44	ดีมาก
2	ความชัดเจนและความครบถ้วนตามองค์ประกอบของรูปแบบ การเรียนการสอน	3.60	0.55	ดีมาก
3	ความชัดเจนของหลักการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก จากระยะเริ่มแรก	3.80	0.44	ดีมาก
4	ความชัดเจนของหลักการอ่านออกเสียงให้ฟัง	3.80	0.44	ดีมาก
5	ความชัดเจนของหลักการโค้ชการอ่าน	4.00	0.00	ดีมาก
6	ความชัดเจนของหลักการทำงานของหนังสือภาพกับการเรียนรู้ ของเด็ก	3.80	0.44	ดีมาก
7	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	3.80	0.44	ดีมาก
8	ความชัดเจนของเงื่อนไขระบบสังคมในการนำรูปแบบไปใช้	3.60	0.89	ดีมาก
9	ความชัดเจนของเงื่อนไขระบบสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้	3.60	0.55	ดีมาก
10	ความชัดเจนของเงื่อนไขหลักการตอบสนองในการนำรูปแบบไป ใช้	3.80	0.44	ดีมาก
11	ความชัดเจนของกระบวนการในรูปแบบฯ	4.00	0.00	ดีมาก
12	ความชัดเจนของผลลัพธ์ในรูปแบบฯ	3.80	0.44	ดีมาก
13	ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบสู่การใช้ได้จริง	3.60	0.89	ดีมาก
14	การใช้ภาษาของรูปแบบ	3.80	0.44	ดีมาก
15	การสื่อความหมายของแผนผังรูปแบบชัดเจนสื่อความหมายได้	3.80	0.44	ดีมาก
	รวม	3.77	0.06	ดีมาก

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็ก

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)							ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	Mean	S.D.	
1	เด็กให้ความสนใจและนั่งประจำที่เมื่อครูอ่านหนังสือให้ฟัง	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
2	เด็กมีอารมณ์ร่วม รอยยิ้ม หัวเราะ หรือภาคภูมิใจตามเรื่องราวและตัวละครในหนังสือ	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
3	เด็กฟังอย่างตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	4	4	3	3	4	3.60	0.55	นำไปใช้ได้
4	เด็กมีส่วนร่วมในการอ่านออกเสียงให้ฟังอย่างกระตือรือร้น	4	4	4	4	3	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
5	เด็กมีการพูดคุยและซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องในหนังสือภาพหลังจบกระบวนการอ่านออกเสียงให้ฟัง	4	4	3	4	3	3.60	0.55	นำไปใช้ได้
6	เด็กอ่านคำศัพท์ได้มากขึ้น กล่าวพูดและแสดงความคิดเห็น	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
7	เด็กใช้คำศัพท์เพื่อเขียนประโยคได้ยาวขึ้น เชื่อมโยงเหตุการณ์ในหนังสือกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน	3	3	3	4	4	3.40	0.55	นำไปใช้ได้
8	เด็กสร้างเรื่องราวและปะติดปะต่อจากคำศัพท์ที่ได้ฟังและสนใจหนังสือมากขึ้น	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
9	เด็กหยิบหนังสือที่สนใจมาให้ครูอ่านให้ฟัง สามารถหยิบและจับหนังสือด้วยท่าทางที่ถูกต้อง	3	4	4	4	4	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
10	เด็กใช้หนังสืออย่างทะนุถนอม และขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน	4	4	3	4	4	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
รวม							3.80	0.21	

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับ
นักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)							
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	Mean	S.D.	ความ สอดคล้อง
1	นักเรียนมีความสนใจจดจ่อ กับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
2	นักเรียนให้ความสนใจ ชอบ และเรียกร้องให้ครูอ่าน หนังสือเรื่องใหม่ ๆ ให้ฟัง	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
3	นักเรียนสนใจอ่านหนังสือที่มี ภาพประกอบ	4	4	4	4	3	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
4	นักเรียนเข้าใจอารมณ์ที่ตัว ละครถ่ายทอด	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
5	นักเรียนมีอารมณ์ร่วมกับตัว ละคร มีรอยยิ้ม และเสียง หัวเราะ	4	3	4	4	4	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
6	นักเรียนมีความต้องการให้ครู อ่านหนังสือให้ฟังทุกสัปดาห์	4	4	4	3	4	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
7	นักเรียนมีทักษะการฟังโดย ตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	4	3	4	4	4	3.80	0.44	นำไปใช้ได้
8	นักเรียนสามารถจดจำตัว ละครและเรื่องราวในหนังสือ ที่อ่านได้ และมีส่วนร่วมใน การอ่านออกเสียงให้ฟังอย่าง กระตือรือร้น	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้
9	นักเรียนมีการพูดคุยและ ซักถามเกี่ยวเนื้อเรื่องใน หนังสือภาพ พูดคุยเกี่ยวกับ เรื่องราวในหนังสือภาพกับ เพื่อนหลังครูอ่านให้ฟัง	4	4	4	4	3	3.80	0.44	นำไปใช้ได้

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับ
นักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)							Mean	S.D.	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5					
10	นักเรียนลงมือทำกิจกรรม หลังการอ่านด้วยความ ตั้งใจ	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		
11	นักเรียนเรียนรู้และอ่าน คำศัพท์ได้มากขึ้น	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		
12	นักเรียนได้เรียนรู้ ประสบการณ์ใหม่ ๆ จาก การอ่านหนังสือให้ฟัง	4	4	4	4	3	3.80	0.44	นำไปใช้ได้		
13	นักเรียนกล้าพูดและแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องราวในหนังสือภาพ	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		
14	นักเรียนเชื่อมโยง เหตุการณ์ในหนังสือกับ เรื่องราวในชีวิตประจำวัน	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		
15	นักเรียนมีความสนใจที่จะ อ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น	4	4	4	4	3	3.80	0.00	นำไปใช้ได้		
16	นักเรียนหยิบหนังสือมา อ่านด้วยตนเองหรืออ่าน กับเพื่อนในชั้นเรียน	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		
17	นักเรียนสร้างเรื่องราว และปะติดปะต่อจาก คำศัพท์ที่ได้ฟัง	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถามการรับรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอ่านสร้างสุขสำหรับ
นักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)							Mean	S.D.	ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5					
18	นักเรียนรู้สึกมีความ ต้องการยืมหนังสือกลับ บ้านที่บ้าน	4	3	3	4	4	3.60	0.55	นำไปใช้ได้		
19	นักเรียนมีการนำเรื่องราว ในหนังสือภาพที่ได้ฟังไป พูดคุยกับผู้ปกครองหรือ บุคคลอื่น ๆ	4	4	4	3	4	3.80	0.00	นำไปใช้ได้		
20	นักเรียนได้มีการเริ่มต้น การอ่านด้วยตนเอง	4	4	4	4	4	4.00	0.00	นำไปใช้ได้		
รวม							3.90	0.10			

ประวัติย่อผู้วิจัย

1. อาจารย์ ดร.รังรอง สมมิตร (หัวหน้าโครงการวิจัย)

ตำแหน่ง ประธานวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสนใจทางวิชาการ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน การศึกษาปฐมวัย กระบวนการ

อีเมล rsommitr@gmail.com

2. อาจารย์ ดร.รุจน์ ภาษา

ตำแหน่ง ประธานวิชาเอกการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสนใจทางวิชาการ การสอนสังคมศึกษา พหุวัฒนธรรมศึกษา ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

อีเมล ruj@g.swu.ac.th

3. อาจารย์ ดร.ธรรมโชติ เอี่ยมทัศนะ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาทางการศึกษา
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตและบริการชุมชน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสนใจทางวิชาการ จิตวิทยาการศึกษา ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เครื่องมือทางจิตวิทยา

อีเมล t.aeamtussana@gmail.com

4. อาจารย์ ดร.นันทิมา นิลายน

ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ

ความสนใจทางวิชาการ การสอนภาษาอังกฤษ การแปล การล่าม ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

อีเมล nantina@g.swu.ac.th

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ ประทุมทอง

ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ วิชาเอกการจัดการเรียนรัฐวิทยาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตและบริการชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ความสนใจทางวิชาการ	การสอนเคมี การสอนวิทยาศาสตร์ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านและวิทยาศาสตร์
อีเมล	wanphenp@swu.ac.th

6. อาจารย์กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร

ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำเอกการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ความสนใจทางวิชาการ	ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน การศึกษาปฐมวัย กระบวนการ
อีเมล	butter_kanika@hotmail.com